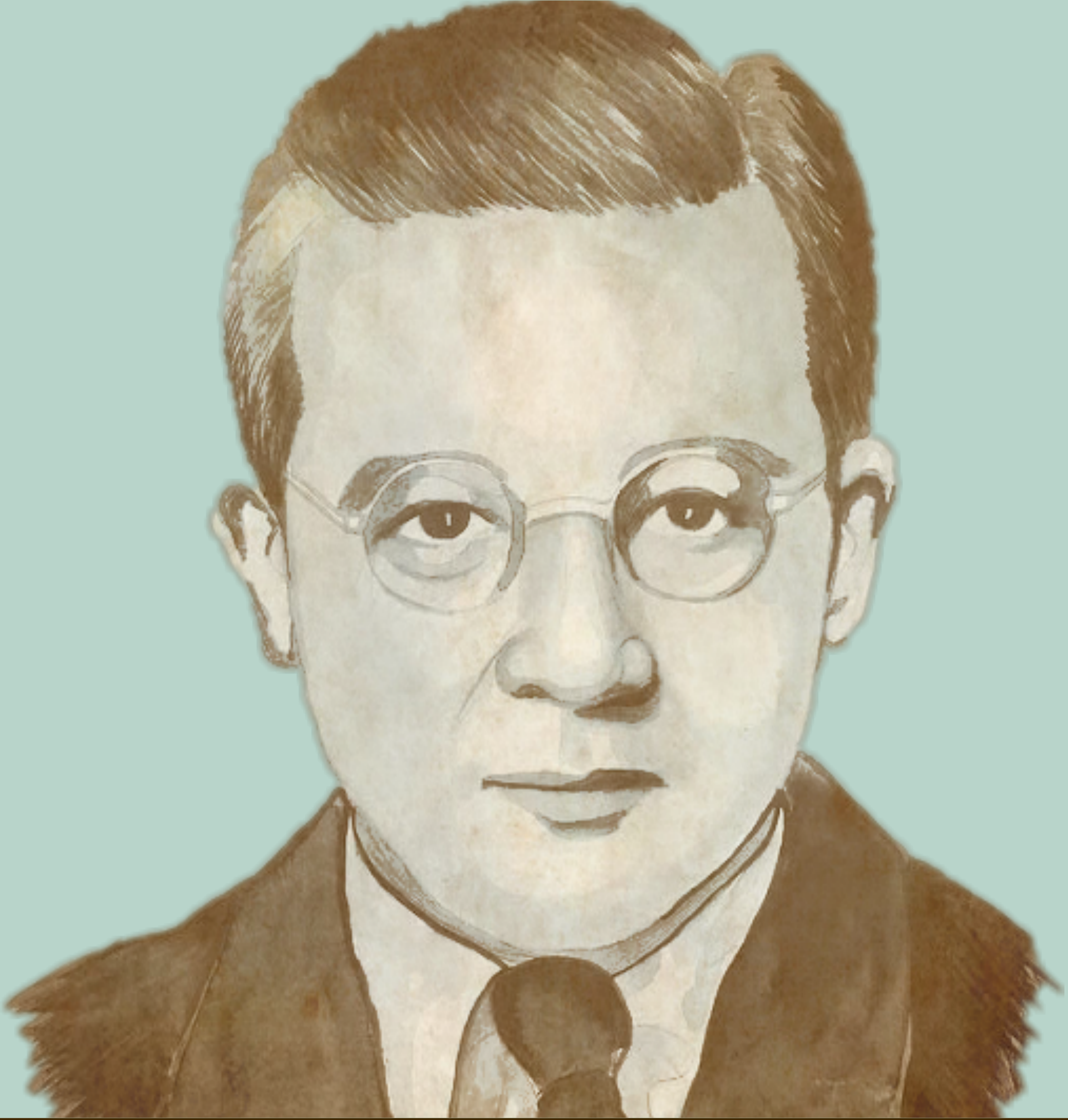

YAZI YORUM

3102

7
SAYI

Konuk Yazar | Sebahattin Ali | Söyleşi | Figen Şahin | Zeynep Eşin | Ayşe Hicret Karakaya | Beyza Büşra Erol | Ceyda Oktay | Nur Yüksel Öztürk | Hatice Hamarat | Banu Çavuşoğlu | Lalehan Yetiş | Ahmet Türkoğlu | Elif Kaymazlı | Ayşe Kaya | Nadire Tatlı | Necati Tülek | Funda Mengilli | Özgür Taş | Onur Altınbaş | Ertuğrul Kaya | Barış Bozdağı | Serhat Alper | Ahmet Avcı | Burhan Tuncay | Göksu Akyüz | Hüseyin Çatal | Deniz Güneysu | Ercan Gümüş | Ali Eren Yıldız | Duygu Aydoğdu | Metin Oğuzhan Atmaca

YAZI-YORUMDAKİLER

Hatice Hamarat
Hürriyetin Unutulmaz Ustası "Sabahattin Ali"
Zeynep Eşin
Özgürlüğün Yolunda "Sabahattin Ali"

Röportaj
Figen Şahin

ÖYKÜ

Banu Çavuşoğlu | Ada
Lalehan Yetiş | Eliçiyeye Zeval Olmaz
Ahmet Türkoğlu | Dehşet
Elif Kaymazlı | Bir Unutulmuşun Hikayesi
Ayşe Kaya | Meryemcik
Nadire Tatlı | Makaralı Teyz
Necati Tülek | Dağın Hikayesi
Funda Mengilli | Salyangoz
Özgür Taş | Kafka'nın Gözlüğü
Onur Altınbaş | Bir Kaybolma Hikayesi
Ertuğrul Kaya | Sakal Çağı
Barış Bozdağı | Saat Ve Ayna
Serhat Alper | Bir Başka
Duygu Aydoğdu | Rakun Gözü

DENEME

Beyza Büşra Erol | Dip
Ali Eren Yıldız | Önce Kendi Değişir

ŞİİR

Ahmet Avcı | Gülünce
Burhan Tuncay | Kaçamak
Göksu Akyüz | Unutmak
Hüseyin Çatal | Ağır Zaman
Deniz Güneysu | Zaman Aralığı
Ercan Gümüş

KİTAP İNCELEME

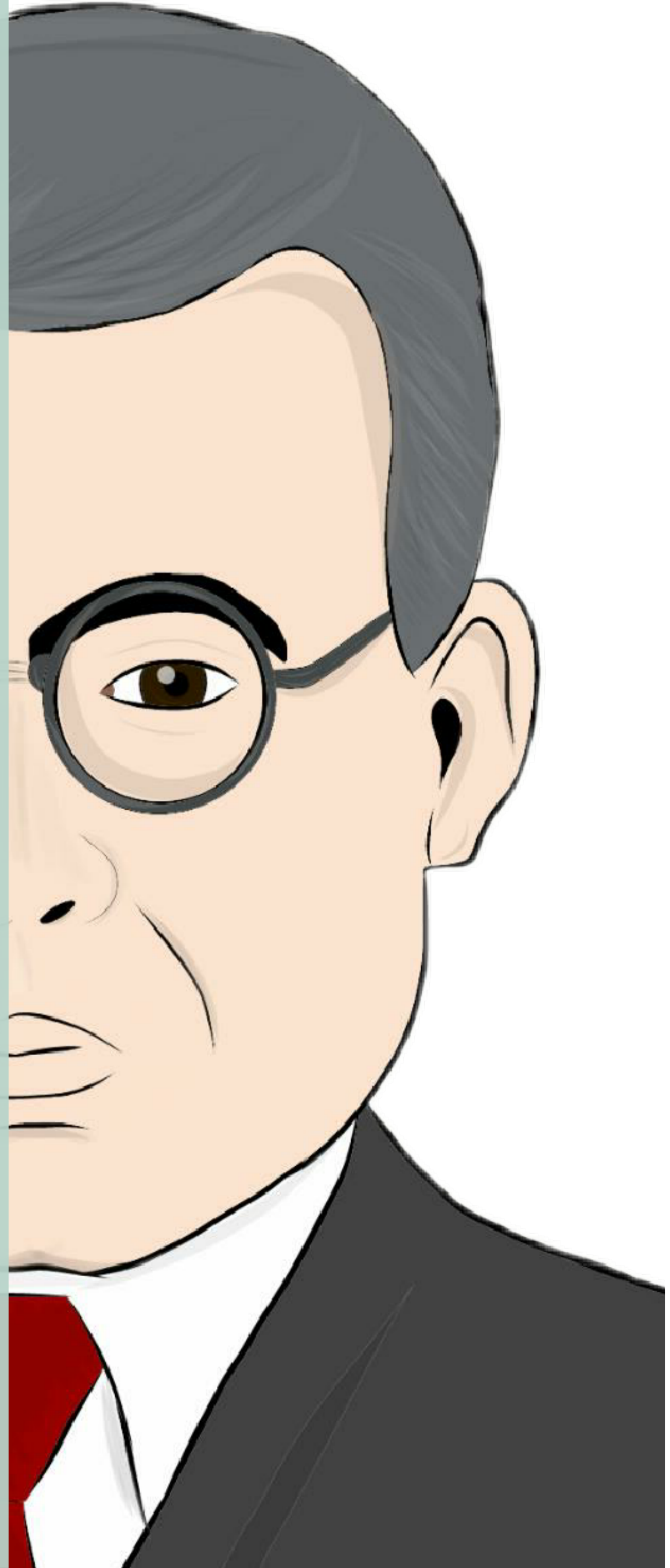
Ceyda Oktay | Masaldan Öte
Nur Yüksel Öztürk | Aliceler Harikalar Diyarında

FİLM & TİYATRO İNCELEME

Serhat Alper | Anna Karenina
Ceyda Oktay | Bright Star

Konuk Yazar
Sabahattin Ali

Söyleşi
Figen Şahin

Sabahattin Ali

25 Şubat 1907 tarihinde Kırcaali'nin Eğridere ilçesinde doğdu. İlköğrenimini Üsküdar, Çanakkale ve Edremit'te yaptı (1921). Balıkesir Muallim Mektebi'ni bitirdi (1927). Aynı yıl Yozgat Cumhuriyet İlkokulu'na öğretmen oldu. Milli Eğitim Bakanlığı bursuyla 1928'de Almanya'ya gitti. 1930 yılı Mart ayında yurda döndü. Aydın ve Konya'da öğretmenlik yaptı. "Resimli Ay" dergisinde öykülerini yayımlamaya başladı.

Atatürk'e hakaret ettiği gerekçesiyle tutuklandı (1932). Bir yıl hüküm giydi. Konya ve Sinop hapishanelerinde yattı. 1933 yılında memuriyet kaydı silindi. Cumhuriyet'in onuncu yıl dönümünde çıkarılan afla hapisten çıktı (29 Ekim 1933). Yeniden memur olabilmesi için bağlılığını ispatlaması istendi. Bu amaçla 15 Ocak 1934 tarihli Varlık dergisinde (13. Sayı)

Mümeyyizliği'ne atandı (30 Eylül 1934). 1937'deki askerliğini takiben, önce Ankara Musiki Muallim Mektebi Türkçe öğretmenliğine, ardından çevirmen, öğretmen ve dramaturg olarak çalışacağı Devlet Konservatuvarı'na atandı (1938).

1945'de Yeni Dünya gazetesinin, 1946'da Marko Paşa'nın neşrine katıldı. Marko Paşa'daki yazıları yüzünden çeşitli kovuşturmalara uğradı. Bunlardan birinden yedi ay hüküm giydi. Suç duyuruları, mahkemeler, mahkemeleri basan üniversite gençliği, çıkarılan dergiler, müstear isimle yazılan makaleler, kışkırtıcı şiirler, polis aramaları, kapatılan gazeteler, memuriyetten azledilmeler, iş bulamamalar, aç kalmalar, borç paralar, devletin nefesini ensede hissetmeler... 1948'de Zincirli Hürriyet'teki bir yazısından dolayı yine hakkında kovuşturma açıldı. Nakliyeciliğe başladı.

Sabahattin Ali, 1 Nisan 1948 tarihinde ani bir kararla Bulgaristan'a kaçmaya karar verdi. Yapılan tahkikatlardan, takiplerden, yaşadığı buhrandan böyle kurtulacağına inanmıştı. Bu işi büyük bir gizlilikle yapacak, ailesine bile ülke sınırını geçtikten sonra durumunu haber verecekti. Bulgaristan'dan da Avrupa'ya gidecekti.

Sabahattin Ali yorulmuştu. Hapishanelerin dertle gıcırdayan ranzalarında yeniden uyumak istemiyordu. Kaçacaktı. Yola çıkmadan önce eşine bir mektup yazdı: "Sevgili karıcığım bu mektubu aldığın zaman ben, İtalya Fransa ve Londra'da olacağım. Filiz'in (kızı) okulu biter bitmez sizi yanıma aldıracağım. Mehmet Ali Aybar ve Mahmut Dikerdem sizinle ilgilenecek. Size iş bankasından para gönderiyorum.

Rauf alılar da size matbaa parasından gönderecek. Sen benim tutumlu karıcığımsındır, idare etmeye çalışırsın. Filiz'i ve seni hasretle ve binlerce defa kucaklar, dudaklarından öperim.”(1) Sabahattin Ali eşine yazdığı mektubun ardından dostlarına da bir mektup bıraktı.

“Bu mektubu aldığınız zaman ben bir müddet için ortadan yok olmuş olacağım. Herkesin beni geçen seferki gibi tebdil dolaşır bilmesi münasiptir. Bu kararı vermeden çok düşündüm. Yepyeni ve daha müspet bir hayata başlamak kararını, müthiş nefis mcadelelerimden sonra verdim. Dünyada Filiz'le (kızı) Aliye'nin (eşi) yanında en sevdiğim insanlar sizlersiniz. Size karşı kötü olmamak için elimden geleni yaptım. Elimden gelmeyen için de beni affedeceğinizi umuyorum. Benden tekrar haber alacağınızı sanırım. Tekrar ve başka şartlar altında grşeceğimize inanıyorum. oktan verdiğim bu kararı tatbikte bu kadar geç kalışımın sebebi; karım, çocuğum ve sizdiniz. Fakat bu şartlar altında bu manasız hayatı devam ettirmekte mana göremedim. Hepinizin beni affetmenizi ve tekrar buluşuncaya kadar sevgi ile hatırlamanızı isterim. şimdiye kadar kendimden başka kimseye kötülük etmemek için gayret ederdim. Artık kendime de kötülük etmemek için bu kararı verdim.”(2)

Sabahattin Ali'ye tehlikeli bulunduğu için kimse iş vermiyordu. Son aylarında zor bela nakliyecilik içine girişmişti. Zengin bir dulun kamyonunu işletiyordu. Sabahattin Ali işi nedeniyle şehir dışına peynir götüreceğini söyleyerek, arkadaşlarıyla vedalaştı. Sınırı geçmesi hususunda kendisine yardım etmesi için anlaştığı Ali Ertekin'le yola ıktı.Bulgaristan'a yaklaşınca Ali Ertekin'le Sabahattin Ali kamyonundan inip yürümeye başladılar. Sabahattin Ali yeni hayatını düşündükçe içinde kelebeklerin uçtuğunu hissediyordu hlbuki Ali Ertekin anlaştıkları üzere hareket etmeyecekti. Eğer insanların düşüncelerini görme imknımız olsaydı, Ertekin'in zihninde yeniden ve yeniden kurulan cinayet planını görebilirdik.

Bu planda Sabahattin Ali bazen boğuluyor, bazen bıaklanıyor, bazen yüksekçe bir yerden aşağıya itiliyordu. Kendisine rehber olması için anlaştığı Ali Ertekin'i büyük başlar bir oyuncak gibi kurup, Sabahattin Ali'yi öldürmesi için göndermişlerdi. Sabahattin, katilinin zihninde kendi cesedinin resimleri olduğunu bilmeden onunla beraber yürüyordu.

“İşte şu gördüğün köylerin yakınında Bulgar kuleleri var, artık yaklaştık, geceyi burada geçirelim, yarın Bulgar kulelerine geçeriz.” (3) dedi katil. Belki de o esnada Sabahattin Ali, içmesi için elindeki su matarasını Ertekin'e doğru uzattı. Ertekin suyu içip ağzını kolunun tersiyle sildi. Sonra beraber çalı ırpı toplandılar. Ateş yaktılar. Katil ateşi yakmaya çalışırken, yazar da rzgra elleriyle siper oldu. Yazar yorgun olduğu için hemen uykuya daldı. Katil uyuyamadı. Sabahattin rüyasında kızı Filiz'i gördü. Hapishanedeyken kızına çok düşkün olduğunu bilen bir arkadaşi ziyaret günü onu da yanında getirmişti. O gün ne arkadaşıyla ne de Filiz'le tek kelime etmemiş, sadece evladını koklamıştı. Bu halde ağlamaya başlayınca Filiz de ağlamış, onları izleyen arkadaşi da bu ağlayışa katılmıştı. İşte o anı gördü rüyasında Sabahattin Ali. Fakat bu sefer hüzünlü değildiler. Ağlamalarına rağmen ilerinde hiçbir şeyin bozamayacağı bir ahenk vardı. Hayata dair tüm tırnak izleri, perişanlıklar, pas lekeleri, soluksuz kalmalar yok olmuştu. Rüyada dünyanın dişleyemediği bir huzur vardı.

Uyandıgında kızının saçlarını hâlâ yüzünde hissediyordu Sabahattin Ali. Ertekin'se hiç uyumadığı için gözlerinin altı şişti. Yürümeye başladılar. Gerçi artık Bulgaristan'a doğru ilerlemiyorlardı. Katil onu yanlış bir yola doğru çekiyordu. Cinayetini işleyeceği karanlığa, yırtığa doğru sürüklüyordu. Gürgen fundalıklarının olduğu bir yerde mola verdiler. Tabiat gözlerini sımsıkı kapadı. Birazdan cinayet gerçekleşecekti.

Yazar ceketini çıkarıp yere serdi, ardından da kol saatini çıkardı ve yanı başına koydu. Katil zihninde kurduğu planları yırtıp attı. Sabahattin'i çok daha vahşi bir şekilde öldürecekti. Eline bir sopa aldı.

Yazar çantasından bir kitap çıkardı, neden okumasın, sırtüstü uzandı.

Katil sopayı sıkı sıkı kavradı. Bir iki adım ilerledi.

Yazar kitabı açtı...

“Kitap okumakta iken, sopa ile kafasının sol tarafına, yüzüne doğru şiddetle vurdum. Suratı, gözleri, kulağı kan içinde kalmıştı. Arkasından aynı yere şiddetle bir daha vurdum. Bu iki darbeden sonra Sabahattin Ali sağ tarafına doğru yıkıldı. Ağzından burnundan kanlar boşandı. Dikkat ettim hafif hafif nefes alıyordu. Bu defa üçüncü bir darbeyi ensesine vurunca nefesi tamamen kesildi.”(4)

Saçlarının arasındaki topraklar şöyle fısıldıyordu Sabahattin Ali'ye: “Uyu, direnme, bitti...”

Filiz, babasına sarılmış şöyle diyordu: “Direnme baba, artık huzur zamanı.”

Gürgen ağaçları yazar ölürken son kez göğü görebilsin diye dallarını sağa sola çekiştiriyorlardı.

Göklerde kartal gibiydim
kanatlarımdan vuruldum
mor çiçekli dal gibiydim
bahar vaktinde kırıldım

yâr olmadı bana devir
her günüm bir başka zehir
hapishanelerde demir
parmaklıklara sarıldım

coşkundum pınarlar gibi
sarhoştum rüzgârlar gibi
ihtiyar çınarlar gibi
bir gün içinde devrildim

ekmeğim bahtımdan katı
bahtım düşmanımdan kötü
böyle kepaze hayatı
sürüklemekten yoruldum

kimseye sormadığım
doyunca saramadığım
görmesem duramadığım
nazlı yârimden ayrıldım

Hatice Hamarat

AŞKIN, HÜRRİYETİN VE İNSANIN UNUTULMAZ USTASI; SABAHATTİN ALİ

"Yarın öldüğümüz zaman birisi bize sorsa: 'Dünyada neler gördünüz?' dese herhalde verecek cevap bulamayız. Koşmaktan görmeye vaktimiz olmuyor ki..."

İşte bu sözlerin sahibi büyük usta Sabahattin Ali, şimdi Bulgaristan sınırları içinde kalan Gümölcine'ye bağlı Eğridere köyünde doğdu. Asker bir babanın oğlu olduğundan hayatı yollarda, hasretlikler içinde geçti. Histeri hastası olan annesinin gelgitleri onu daha çok küçük yaşlarda büyütecek, hüznü seven yapısını ve bu yapının oluşturduğu eserleri ortaya koyan kalemini güçlendirecekti. Öğrenimini İstanbul Muallim Mektebinde tamamladı ve Yozgat'ta öğretmenliğe başladı.

Maarif Vekâleti'nin açtığı bir sınavla Almanya'ya giderek burada öğrenim gördü ve Almancasını geliştirdi. Yurda geri döndüğünde bir süre sınıf öğretmenliği ve Almanca öğretmenliği yaptı.

Aziz Nesin ile birlikte "Marko Paşa" dergisini çıkarmaya başladı. Toplumsal gerçekçilik makalelerini bu dönemde yazdı. Konya'da olduğu yıllarda yazdığı Kuyucaklı Yusuf, gazetede tefrika olarak çıkmaya başladı ancak parasını alamayınca yarım kaldı. En önemli eseri kabul edilen Kuyucaklı Yusuf'ta öyle bir cümle geçer ki; beklediğimiz, beklemekten yorulduğumuz her şeyin gerçekçilikle ele alınıp okuyucuya sunulmuş hâlidir.

"O gelmez artık!" dedi.

"Nereden biliyorsun?" dedim.

"Gidişinden belliydi!" dedi.

İşte bu cümleleri okurken her insanın kendinden bir parçanın yitip gittiğini, ömrün sürdükçe de bunun devam edeceğini öyle bir anlatır ki bize.

1932'de bir arkadaş toplantısında okuduğu bir şiiri nedeniyle hüküm giydi. Önce Konya, sonra Sinop cezaevinde tutukluluk günleri sürdü. Bu süreçte yazdığı "Duvar" öyküsünde cezaevinin soğuk duvarlarını anlatır.

İşte hepimizin diline dolanmış Göklerde Kartal Gibiyim ve Aldırma Gönül şarkılarının o güzel satırlarını hapisanede yazar.

"Başın öne eğilmesin adlıma gönül aldırma

Ağladığın duyulmasın aldırma gönül aldırma"

İçimizden birileri ve bazı anlarda hepimizin içine düştüğü umutsuzluk çukurunu bu iki satırla bile öyle güzel özetlemiştir ki...

Af kanunu ile çıktıktan sonra memuriyetini geri alması için Cumhurbaşkanı'na öven bir şiir yazması istenir. Haksızlıklara uğramış bir ustadan, haksızlığa uğramadığına dair kanıt istenir. Sabahattin Ali işe geri alınır.

Evliliğini 1935 senesinde Aliye Hanımla yapar ve kızı Filiz dünyaya gelir. 1937'de askere çağırılır, ancak 2. Dünya Savaşı sebebiyle askere geri alınır.

İstanbul'da askerliği sırasında belki de dev eserlerinden biri olan Kürk Mantolu Madonna'yı yazar. Yıkık bir aşk hikâyesini, çaresiz kahramanıyla öyle usulünce anlatır ki; birçoğumuzun içinin titrediği, ağlamaklı olduğumuz o satırlar, bu devleşen kitabın sayfalarında özgür kılınır usta tarafından.

"Bu yaşıma kadar mevcudiyetinden bile haberim olmayan insanın vücudu, birdenbire benim için nasıl bir ihtiyaç olabilirdi? Fakat hep böyle değil midir? Birçok şeylere ihtiyacımızı ancak onları görüp tanıdıktan sonra keşfetmez miyiz?"

Hepimizin görüp tanımak için can attığı aşkın içine girip, içinden yaralı çıktığını da şu sözlerle ifade eder;

"Bir ümidim yok. Bu sondu. Artık hiç bir şeyin değişmesine imkân yok, lüzum da yok." Kürk Mantolu Madonna'dan sonra "İçimizdeki Şeytan" gelir. İşte bu kitabın bende yeri çok ayrıdır. Aydın sınıfın eleştirişini yaparken ruhsal boyuttaki tespitleri, bunları aşma çabasındaki insanın çaresizliği, aşkın geçirgenliğinde yıkılan ve yeniden kurulan hayatların ölüme bile tutunamayan hâllerini nasıl da ince işlemiştir.

"Birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz yok muydu?" der İçimizdeki Şeytan'da. Birbirini dinlemek yerine duydum farz edilen seslere odaklanır. Ancak katlanılır kılmayı da bilir yaşamı ve şu sözler içimizi ısıtır:

"İlkbahar gibi bir mevsimi olan bu dünya, üzerinde yaşanmaya değer... Ne olursa olsun..."

Sabahattin Ali okuyucuya bir roman, bir öykü, bir şiir sunmamış. İnsanın içindeki diğer insanları ve kendini anlama biçimini anlatmıştır âdeta. Her birimizin sık sık düştüğü yalnızlaşma ve yok olma korkusunu işler.

"İçimde biriken hislerin birdenbire patlayarak beni zerrelere halinde dağıtacağından korkuyorum." derken varlığımızı bir bütün olarak görüp, bizim yerimize konuşan Sabahattin Ali, belki de bir ustanın yaşamaması gereken pek çok zorlukla bu günlere gelmiştir. İçimizdeki Şeytan'da işlediği "entelektüel kesimin yozlaşması" konusu pek çok alanda onu zor durumda bırakır ve kitabı yüzünden yeniden hapse atılır. Çıktıktan sonra yasal yollardan yurt dışına çıkma olanağı da bulamayınca Bulgaristan'a kaçmaya karar verir; fakat para karşılığı anlaştığı Ali Ertekin adlı kaçakçı tarafından Bulgaristan sınırında şaibeli bir şekilde öldürülür. Ali Ertekin daha sonra "Söylediği sözler yüzünden milli duygularım kabardı ve ona nefret beslediğim için öldürdüm." diyecektir.

Büyük usta ardında büyük bir sır perdesi ve yıllarca elden ele dolaşacak kitaplar ve zihinden zihine aktarılacak fikirler bırakarak göçer dünyadan. Ve umutlarımızı söndürmeden söyler son sözünü;

"Tam yaşamaya başladığım bu andan itibaren beni öldü sayınlar."

Yıkıntılarımızı anlatır âdeta. İçimize girip, içimizde yaşayan bir yüce güce dönüşmesi de işte bundandır. Çünkü hangimiz öldüğümüz bir gün olmadan yaşayabilmişizdir dünyada? İnsan olmak, insanca yaşamak arzumuz vicdani boyutta zorlandıkça, hangimiz elvedalarla devam etmeden yaşayıp, masumluğumuzu yitirmeden ölebilmişizdir? Hangimiz...

“Bazen geçmişin hikâyeleri hayatlarına nesnelere devam ederler. Dedenin anısı cep saatinde yaşar. Vefat eden bir eşin askerlik mektupları gençlik aşkının rüzgârını tekrar estirir.”

Figen Şahin tarihe eski kitapların, mektupların sayfalarından bakarak sürükleyici, dokunaklı ve şaşırtıcı bir hikâye kuruyor. Okurken hem gülecek, hem hüznülenecek hem de büyük keyif alacaksınız.

Klasik birkaç soru ile başlamak istiyorum. Edebiyat dünyasına yeni adım atmış olan Figen Şahin kimdir?

18 Mart 1983 tarihinde batıdan İstanbul boğazı ile çevrili Üsküdar ilçesinde, soğuk karlı bir kış gününde dünyaya geldim. Belki de maviye, denize olan tutkum bundandır. İlk ve ortaokul öğrenimini Beykoz Ahmet Mithat Efendi Okulunda tamamladım. Denize sıfır olan bu okul da boğazın serin sularında ilk yüzme deneyimini yaşadım. Bu sebeptendir ki, derine dalmaktan hiç korkmadım. Ahmet Mithat Efendi'nin adını yaşattığı bu okulda ilk kitap sevgisini büyüttüm içinde. Bu gazeteci yazarın soluduğu havayı soluduğundandır mıdır? Bilinmez. Sade, yalın bir üslup ile boğaz manzaralı sınıfında ilk şiirlerini yazmaya başladım. Lise öğrenimi Üsküdar Burhan Felek Lisesin de tamamladım. Doğancılar da olan bu tarihi okulun bahçesinde geçen seneler boyunca çoğu teneffüste bütün ihtişamıyla açan erguvan ağacının altında öykü ve denemeler yazmaya devam ettim. Okul hayatı boyunca yazmanın ne kadarda haz verdiğini ve bunu büyük bir tutkuyla yaptığımı gördüm. Ben bir yazar olmalıydım. Her gün günlük tuttum. Şiirler, denemeler, öyküler yazdım. Okudum... Okumadan yazılamayacağını çok iyi biliyordum. Otuz beş yaşına geldiğinde yazdığı romanının basılacağını hep hayal ettim. Çalıştım. İstedim. Kelimelerle büyüdüm, büyüdüm. Masal gibi bir düğünle evlendim. Şiir gibi bir oğlum oldu. Adı Kuzey...

Roman yazmaya karar verdiğimde farkındalığım, bilgim ve konuya hakimiyetimin daha da artması için Boğaziçi üniversitesi Bümed kurslarında Murat Gülsoy İle Yaratıcı Yazarlık Dersine katılıp sonrasında ki atölyelerinde katıldım.

Gümüşlük Akademi de Küçük İskender ile şiir atölyesinde eşsiz bir bakış açısıyla tanıştım. Harf harf baktı şiire... Hece hece okudu. Satır satır hissetti. Doya doya yazdım. Özgürce...

Yazmanın teknikleri öğrenmek; içinde fışkıran ilham kadar önemli olduğunu Jale Sancak ile Galapera sanat atölyesinde dosyanın son halini çalışırken anladım.

Yazmak için gerekli olan; kalem, kağıt ve yalnızlığa sahiptim, ben de yazdım.

İlk eserim; İkinci El Umutlar

Edebiyat ile tanışmanız nereye dayanıyor? Hangi yıllara?

Sanırım okumayı ilkokuldayken sevmeye başlamıştım. Sınıfımızda camdan bir dolabımız vardı. İçinde de yeni yeni dünyalar. Sınıf öğretmenimiz bir defter bırakmıştı içine okuduğumuz kitapları yazıyorduk. Ben teneffüslerde dışarı çıkmıyor, oyun oynamak yerine sürekli okuyordum. Defterin sayfalarını dolduruyordum. Ama hafızamda kalan ilk edebi eserler; Halikarnas Balıkcısının eseri ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Yaban'ı. Sonra mı? Sofinin Dünyasına dalmıştım. [^] Hatta komşumuzun kızına mektuplar dahi göndermiştim. Okuduklarımın beni içinde bulunduğum andan başka yerlere götürdü hep. Tehlikeli bir durum. Bazı zamanlar sınırlar çizmek zorunda kaldım kendime. O sınırlarda da yazmaya başladım. Madem ben gidemiyordum onlar yanıma gelsinler istedim. Karakterler böylece çok küçük yaşımdan itibaren benimlediler. Yazmak; kendimi ifade etmenin iyi yoluydu. Mutluluk kelimelerle geliyordu. Yazarak kendim oluyordum.

Mekân kavramı yazarken sizin için önemli olduğunu düşünüyorum yaptığınız paylaşımlardan gezerek ve o atmosferi soluyarak mı kitabınızı oluşturduunuz? Bu yüzden de sanırım romanı daha samimi bulmamızı sağladı.

İkinci El Umutlar kitabı İstanbul'da geçiyor. Bu yüzden şanslıyım. Her yazdığım yerin havasını soludum. Esnafıyla tanıştım. Sohbet ettim. Gaziantep 'e de gittim. Kesinlikle görmek yazmanın büyüüne eklenen bir malzeme. Hissederek, görerek yazmak beni güçlü kılıyor. Bu zorlu bir seçenek elbet. Her roman da bunu yapabilir miyim? Çok isterim. Karakter yaratmak bunu gerektirir. Nerede yaşıyor? Okuyucu gerçekçi bir hikayeyi anında ayıklıyor. O yüzden gelen yorumlar çok güzel. Ada ile beraber geziyoruz... İşte bu. Sanırım Roma'ya biletimi alma zamanım geldi.

İkinci El Umutlar eski fotoğraflar mektuplar geçmişe ait notlarla ilerleyen bir kitap oldu sanırım. Bizlere İkinci El Umutların yazım hikayesinden bahsedebilir misiniz?

İkinci EL Umutlar; bir gün sahaftan aldığım bir kitabın ilk sayfasında karşılaştığım kişinin kim olduğunu merak etmemle başladı. Sahafalara satılan kitapların hikayeleri nelerdi? O gece oturup yazmaya başladım. Ertesi gün Beyazıt Sahafalar Çarşısında tozlu rafların arasında mis gibi kitap kokusunu çekerken buldum kendimi. Yazdıkça karakterler belirdi. Karakterler belirdikçe içimdeki aşk, heyecan beni alıp götürdü. Ve siz şu an İkinci EL Umutları okuyorsunuz. Aslında sadece mektuplar ile ilerlemiyor. Mektuplar katmanlı oluşturduğum hikayenin sadece bir blokajı.

Yalın ve akıcı bir dille yazdığımız İkinci El Umutları bu denli samimi kılışı içimizden biri oluşu her okurun sanırım kendinden bir parça bulması. Bir farkındalık olarak görme engelliler için de kitaba ses verdiniz. Kimler seslendirdi bu konuda kimlerden destek aldınız?

Seslendirme sanatçısı ve oyuncu Sevinç Sırma Kitaba ses oldu. Oyuncu Erdal Özyağcılar da Karanlıkta diyalog kısmını seslendirdi. Seslendirme yönetmeni Burhan Şahin ustalığı çok güzel bir kayıt oluşturuldu. Görme engelliler için ayrılaraya bölündü. Kaldıkları yerden devam edebilmeleri için istenilen şekilde kayıt üzerinde çalıştık. Getem, turkcell Hayal ortağım, sesli kütüphaneler ile paylaşıldı. Dinleyip bana ulaşan arkadaşlar var. Yorumları beni çok mutlu ediyor. Devamını heyecanla bekliyorlar.

Her yazarın yazdığı kitap ile alakalı beklentileri vardır mutlaka tüm yazarlar birçok okurla buluşmasını isterler ki yazarın alkışı ve tatmin oluşu da budur çok kısa bir zaman içerisinde İkinci El Umutlar 2. Baskıya girdi neler hissediyorsunuz?

Evet 3. Hafta da 2. Baskıya girdik. Bu müthiş bir heyecandı benim için. Zaten dosyayı teslim ettiğim andan itibaren çok fazla mutluluk yaşadım. Anneliği tatmış bir kadın olarak diyebilirim ki bu benim ikinci çocuğum. Her baskısı ayrı bir yaş günü olabilecek kadar mutluluk veriyor. Sancılı bir süreçten sonra kitabını ellerinin arasında tutuyorsun. Lakin çok büyük bir farkla sizin eseriniz(çocuğunuz) herkese mutluluk dağıtmaya devam ediyor. Bir tohumdan koca bir ağaç oluşuyor ve mevsimi geldiğinde meyve veriyor. İşte ben bu ağacı beslemeye hep devam edeceğim. Nice baskıları olur inşallah.

Sizin öykü yazdığınızı biliyorum. Öykü ile roman arasında ki farklar nelerdir? İkinci El Umutlardan sonra bir öykü kitabı gelir mi?

Öyküler de tek bir konuyu ele alıyorsunuz kısa soluklu oluyor. Öykü yazmayı da çok seviyorum. Çalışma egzersizi benim için. 1500, 2000 Kelimelik gömülü bir define öykü. Roman ise; defineye ulaşmak için gereken hazine haritası. Roman da bir çok konu da zirveler, inişler çıkışlar olabiliyor. Bu da roman yazmanın hazzının farkını ortaya koyuyor. Öyküler de ise; tek bir zirve oluyor. En azından benim için genelde öyle.

Hayatınızın bir haftasını roman kahramanı olarak geçirme şansınız olsa, kim olmak isterdiniz? Neden?

Zülfü Livaneli "Seranad" kitabındaki Maximilian Wagner adında 87 yaşında bir profesör olmak isterdim. Yaşadığı acı beni çok etkilemişti. Sanırım acı ile besleniyorum.

Okuduğunuz kitaplar genellikle hangi türdür ve neden bu türü tercih edersiniz?

Aslında tek bir tür kitap okumuyorum. Roman çoğunlukta olmakla birlikte, kişisel gelişim, spiritüel kitapları okumayı seviyorum. Yaşanmış hikayeler de dikkatimi çok çekiyor. Asla şiir okumaktan vazgeçmem. Her gün mutlaka bir kaç şiir okurum. Ruhuma iyi gelir. İlginç gelebilir ama sözlük karıştırmayı da çok severim.

Türkiye'de kitap yayımlamak zor mudur? Bir kitabı yayımlatmak için hangi süreçlerden geçmek gerekir?

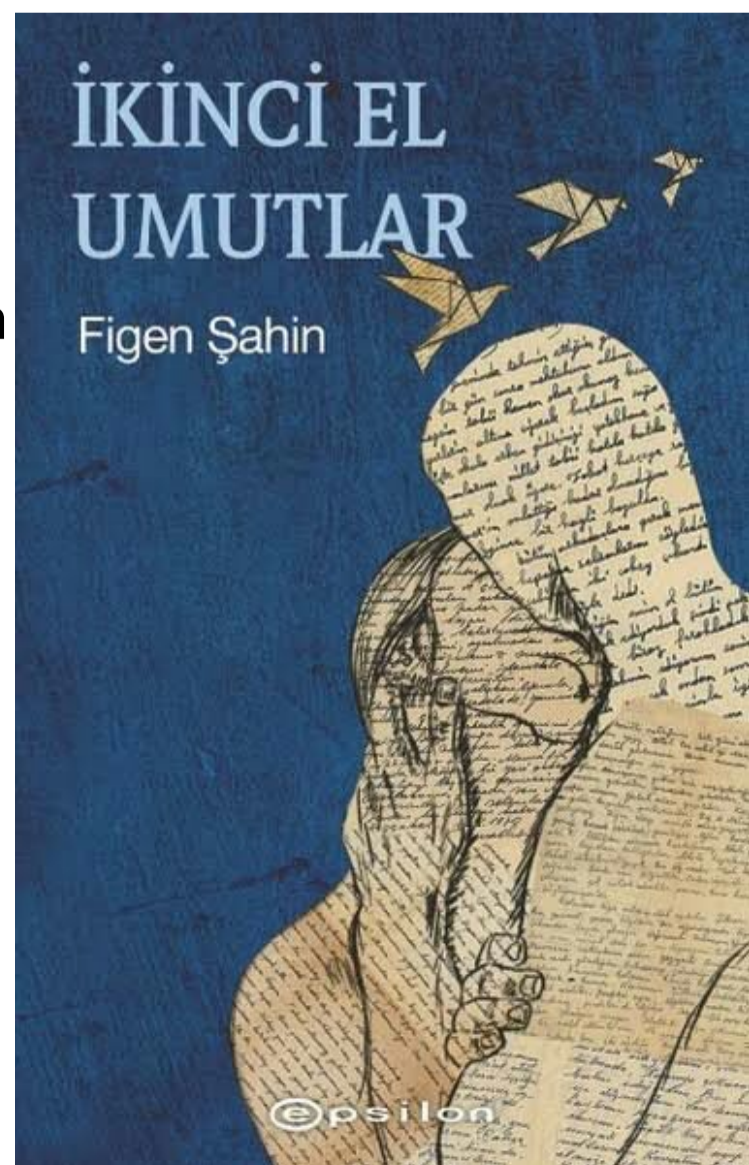
İlk defa bir kitap çıkartacaksanızağer bayağı meşakkatli bir yol. Dosyanızı yayınevlerine gönderiyor ve sabırsızlıkla gelecek cevabı bekliyorsunuz. Yaklaşık üç ay kadar bir süre isteniyor sizden. Size olumlu ya da olumsuz diye geri dönüş oluyor mutlaka. Dosya yollarken ne yazdığınızı, kime hitap ettiğinizi bilip doğru yayınevini tercih etmeniz gerekiyor. Kişisel gelişim yazdıysanız ya da şiir dosyanız elinizde ise değerlendirme yapmanız gerekiyor. Bence emek verilmiş her dosya çok değerli. Tek bir süreç var o da sabırla beklemek. Dosyanız kabul edildiyse sonrası hızla sonuca götürüyor sizi. Son okuma, kapak tasarım derken matbaadan bir haber geliyor be dünyalar sizin oluyor. Kitap basıldı.

Gelecek ile ilgili projelerinizden söz eder misiniz? Yeni kitap çalışmalarına başladınız mı?

Eğer ütötüp bir roman yazmıyorsanız; yazdığınız konuya, mekana, zamana ait bütün bilgilerinizin sağlam temelleri olmalı. Yoksa yıkılır. Yeni kitap için taslağım hazır. Bu kitabın devamına beklentiler çok yüksek. Diğer yazmak istediğim hikayeyi şimdilik rafa kaldırdım. İkinci el umutlar kadığı yerden devam edecek. Daha Hikaye bitmedi...

Son olarak genç yazarlara verebileceğiniz bir tavsiye var mı?

Eğer yazmak sadece bir heves değilse; kendilerini geliştirecek kitaplar okumalarını tavsiye ederim. Bu kitaplar yaratıcı yazarlıkla ilgili olabilir, şiirler, sevdikleri türde romanlar olabilir. Bazen yazıp hangi yoldan gideceğimizi bilemiyoruz işte o sırada Yaratıcı yazarlık atölyelerine katılmalarını tavsiye ederim.

Serhat Alper Bir Başka Şehir

10 yaşındayım. Babam görev icabı dünyanın bir ucunda, annemse beni teselli etmenin gayretinde. Yazık tabii kadıncağıza, bütün bir evin sorumlulukları bir anda üzerine yüklenmiş. O da benim gibi hiç bilmediği bir şehirde, tanımadığı insanların arasında kendi yalnızlığıyla mücadele etmeye çalışıyor. Bazen çok derinden hissediyorum onun çaresizliğini. Her gün iş çıkışı koşarak geliyor eve, benim okuldan eve sağ salim döndüğümü görünce sıkı sıkı sarılıyor boynuma, hatta biraz fazla sıkı, nefes alamamaktan şikayetçi oluyorum. Ama tabii bunu onun yüzüne söylemiyorum, en ufak bir lafımdan üzülür kırılır bir halde.

Akşam saat beş gibi eve gelmiş oluyor annem. Altıya on kala telefonun başında ikimiz de hazır bir şekilde babamın aramasını bekliyoruz. Sadece beş dakikalık görüşme süremiz var kendisiyle. Tabii ki çoğu bana ayrılıyor bu sürenin, gariban annemse hiç sesini çıkarmıyor. Kimse sormuyor ona “Sen nasılsın, ne yapıyorsun, idare edebiliyor musun oralarda?” diye. Açıkçası ben de çok farkında değilim, kendi derdimin peşindeyim. Okula başladığımdan beri üç kez okul, dört kez öğretmen, üç şehir ve sayısız arkadaş değiştirmişim, benden daha dertlisi mi var bu dünyada? Kafamı kaldırıp gözümü açmama bile izin vermiyorlar. Tam bir arkadaşım oluyor, beraber oynamak için eve çağıracağım, hop al sana bir başka yerde, başka insanlarla birlikteyiz. Artık tanıştığım çocukların sadece yüzlerini hatırlıyorum, ne de olsa isimleri fark etmiyor, rüzgârın esmesi kadar gelip geçiciler benim için. Tabii bu durum içimde bir boşluğa sebep oluyor. Fazla da uzun sürmüyor kazanamadıklarımın yerini başka şeylerle doldurmam.

İlkokul ikideyken hocam fark ediyor bendeki suskunluğu. Dışarıdan çok belli demek ki yalnızlığımı gideremediğim, arkadaş edinemediğim. Yanına çağırıp elime bir iki kitap tutuşturuyor, adını hiç bilmediğim. Eski basım, sayfaları küf kokan kitaplar. Yazık kadıncağız ancak bunları bulabilmiş kendi kütüphanesinden. Alıp eve götürüyorum her birini.

O dönem yaşadığım yere gece erken çöker, bu nedenle uzundur geceler. Çocuğum tabii, gece vakti yapacak bir uğraşım da yok; oluyor mu sana, benim istemediğim kadar zamanım. Can sıkıntısı, kendine ait olmayan bir oda; daha doğrusu aidiyet hissedemediğin bir yer, dönüştürüyor seni bir kitap kurduna.

Zor süreçler geçiriyorum küçük yaşıma rağmen, farkındayım ki utana sıklıkla ağlıyorum 7-8 yaşında. Ama derdime bir deva bulmuş gibiyim, bırakmıyorum elimdekileri bu süreçte, sıkı sıkı sarılıyorum beni hiç terk etmeyen, yalnız bırakmayan hikâyelerime, romanlarıma...

Benim sadık dostlarım, beni sorgusuz sualsiz seven abilerim ablalarım oluyor her biri. Evet, ailemin bir parçası artık onlar. Eksikliğini hissettiğim her şeyin tamamlayıcıları. Kendimi kaybediyorum romanların hiç bilinmeyen dünyaları içerisinde. Birgün Sibiryâ'nın uçsuz bucaksız düzlüklerinde, çaresiz halkın duygularını paylaşıırken; başka birgün İngiliz aristokrasinin bol şamdanlı odalarında, günün kasvetli dedikodularını dinlerken buluyorum kendimi.

Romanlardaki yabancı dünyalar, uzun bir süre beni aşırı derecede cezbediyor. Âdeta kendi gerçekliğimden kaçmak için, kendi kendime edindiğim bir açık bilet. Yeni bir yere göç edene kadar, beni avutuyor bütün bunlar. Ama bu yetmez oluyor bambaşka bir şehirde. Tekrar yabancı sayıldığım bir şehirde yetmez oluyor bu dünyalar bana. Okudukça anlıyorum, anladıkça daha çok okuyorum. Bir farkındalık anında her hayalin, her kurgunun altında bir gerçeğin yattığını görüyorum. Zamanla olgunlaştığımı hissediyorum yaşıma rağmen.

Birgün nasıl olduğunu hatırlamadığım bir şekilde, bu yabancı şehirde, elime Maksim Gorki'nin Çocukluğum isimli otobiyografik eseri geçiyor. Heyecanla okumaya başlıyorum ama sayfalar ilerlemiyor. Çünkü ortada başka bir dünya yok, sadece salt gerçeklerden oluşan acı ve kasvetli bir dünya var. Hem de bir çocuğa göre o kadar çok acı var ki o dünyada, sıradanlaşmış bir şekilde dile getirilmesi beni dramatik bir şekilde etkiliyor. Belki de ilk defa gerçekliği bu kadar derinden hissediyorum. Bu deneyim beni bambaşka bir yöne çekiyor. Satırlarında gerçek dünyaların, gerçek yaşanmışlıkların anlatıldığı eserleri keşfetmeye, onları tadımlamaya heveslendiriyor. Ama tabii on yaşındayım, hep sağdan soldan bulduğum kitapları okumuşum, o yaşa kadar kitapçıya bile gitmemişim.

Hemen annemle içinde bulunduğumuz durumu değerlendirerek, ona yalvarmaya başlıyorum. Yaşamaya yeni alıştığımız bu küçük şehirde yeni bir kitapçı açılmış. Mahalle eşrafı tarafından pek sevilen bir yer değil; her türden, her fikirden kitabın bulunduğu salaş bir dükkân. Annemi elinden tutup sürüklüyorum buraya. İçeride saç sakalı birbirine karışmış, şiveli bir Türkçeye sahip ama aşırı derece sempatik bir adamla karşılaşıyoruz. O dönem kendisi yirmili yaşların sonunda sanıyorum ki. Oldukça küçük bir dükkânı olmasına rağmen içerisinde özgürce gezinmeye izin veriyor. Tabii bilmiyorum ki neye bakacağıma, nasıl karar vereceğime. O güne kadar okuduklarım dünya klasikleri, herkesin en azından bir kere adını duymuş olduğu romanlar. Bakışlarımdan anlıyor olacak ki, beni yanına çekip "Türk yazarları okudun mu hiç?" diyor. "Hayır." diyorum, "Hiç okumadım."

Üstte yer alan rafların bir tanesinden yeşil kapaklı, ince bir kitap çıkarıyor. Kapakta şık giyimli, ince, yuvarlak çerçeveli gözlükleriyle bir adam, ağzında sigarasıyla beni karşılıyor. Kitabın ismi "Kuyucaklı Yusuf". "Bunu oku mutlaka." diyor, "Seveceksin, hem zaten kitabın kahramanı adaşınmış." diyor, kitapçı ağabey. Anneme bakıyorum, karşı çıkmıyor. Başımı hevesle sallayıp, "Alalım anne." diyorum.

İncecik bir kitaba sıkı sıkı sarılmış bir vaziyette, evin yolunu tutuyoruz. Eve girer girmez odama geçip, ilk sayfaları okumaya başlıyorum. Nefes almadan okuyorum, gün geceye dönerken benim de gönlüme bir ağırlık düşüyor. Önce Yusuf'un yalnızlığıyla bütünleşiyorum. Mizacını kendime yakın buluyorum, onunla beraber nefes alıyor, aynı yolları arşınıyorum. Hiç sahip olmadığım arkadaşlık ilişkilerini, henüz bilmediğim, benim için pek de bir anlamı olmayan bazı derin duyguları onunla birlikte tadıyorum. İhanetin kekremsi tadını, çaresizliğin yarattığı nefes darlığını ve sevilmenin canlandırıcı etkisini iliklerimde hissediyorum her bir cümlede. Kopamıyorum Yusuf'tan. En son geçmişini arkada bırakıp, terk edişini anlatan satırları okurken hüzünden dolduğumu, anneme seslenirken sesimin titrediğini hissediyorum. Elimdeki kitaba bakıp, inanmakta güçlük çekiyorum. Bu kadar ince bir kitapta sonsuz yoğunlukta rengarenk duygulardan oluşan bir gökkuşağı yaratılmış. Ve o kadar gerçek ki, bir süre kendimi Yusuf'tan alıkoyamıyorum. İstemsiz bir şekilde tekrar bakma gereği duyuyorum kitabın kapağına. Sigaranın dumanı burnumun ucuna kadar geliyor, kısıp gözlerinde hüznü bir gülümseme görüyorum. Onu anlıyorum, o da beni anlıyor. Biliyorum. Sarsılmaz bir inançla tekrar gidiyorum bizim o ağabeye. Sanırım gözlerimden anlamış ki ne istediğimi ne hissettiğimi, kendi okuduğu kitapların arasından bir kitap daha çıkarıyor. "Al bakalım dostum, bu diğeri gibi değil ama belki daha da çok seversin." diyor. Kapağın üzerinde o yaşa kadar hiç duymadığım bir kelime var, "Sırça Köşk". Para bile istemiyor benden, gerçi yalan yok ben de para teklif etmeyi unutuyorum. Elimde, yaşadığım müddetçe dönüp en baştan tekrar tekrar okuyacağım bir öyküyle eve doğru koşuyorum. Hem de kendi öykümü kendi kollarımda taşıdığımı hiç bilmeden...

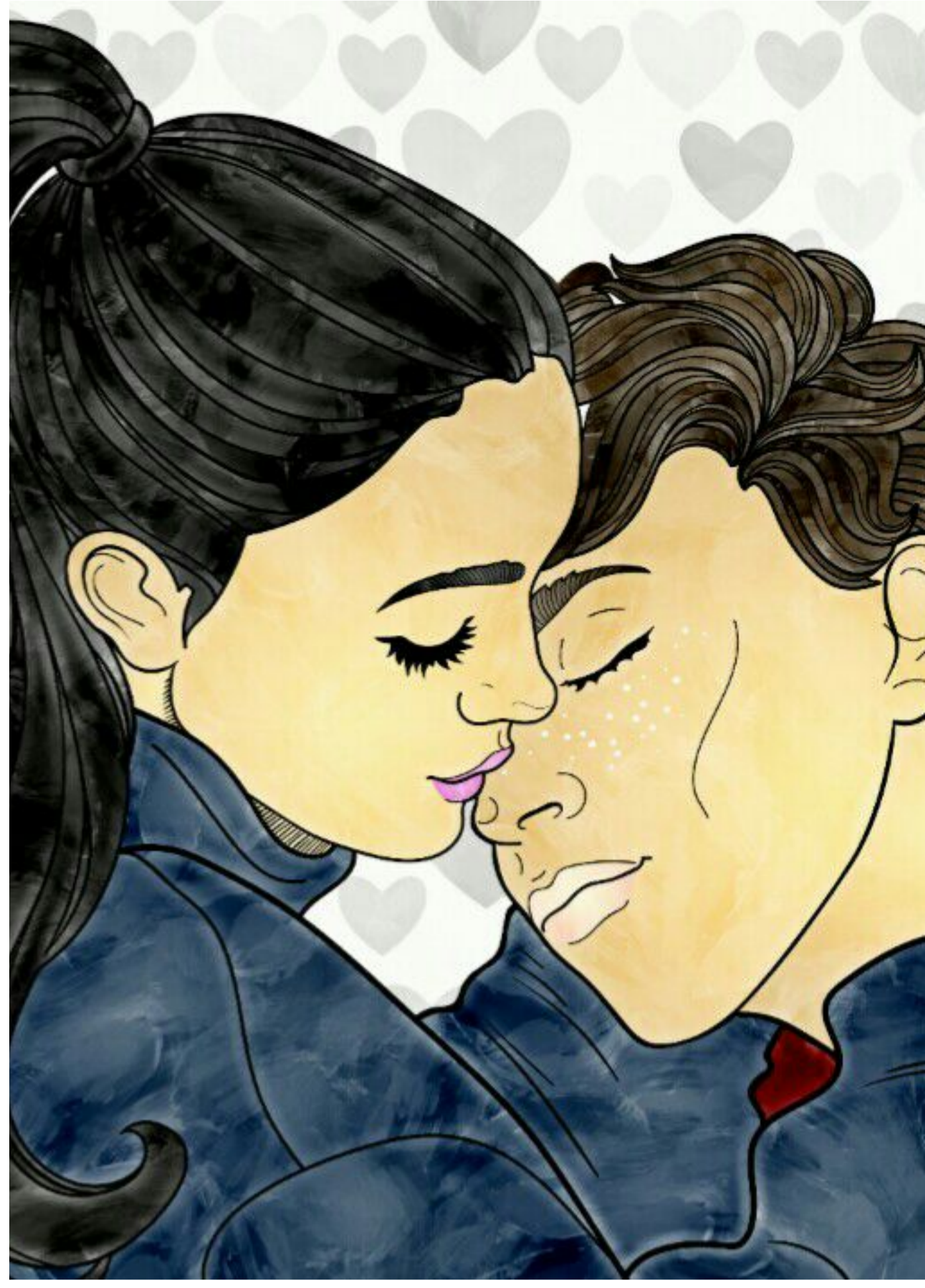
Ercan Gümüş

İNKÂR

su yüzünde kül topağı
orman yangınından kaçamamış
bir sincap gibi
kül topağı su yüzünde

sizi temin ederim ki
aşkın refleksi kırpınışı gözlerimin
tempo tuttum hiçkırıklarından
inkâr etmiyorum
mutluluğun silah arkadaşlarından biri çocukluğum
inkâr etmiyorum
tempo tuttu hiçkırıklarından
barut doldurdum ağzının kırıklarına
panjurlarını açtım uyumsuz yanlarımın
İnkâr etmiyorum
bir tek seninle tedbirliyim ve
toz kondurmuyorum yüzündeki güneş kırmızılığına,
tereddüt etmedim canım yansa da
karanlıktan siluetimi esirgemedim hiçbir zaman
çünkü karanlık beni eksiltmezdi
inkâr etmiyorum
kar tanesi torbacım aklım mollacı
acının resmi tarihi insanlıktan sonrası
bir hayli haz sofrası,
yüksek görev bilincim serbest çağrışımım
ve aşkın yakın teması sendin
inkâr etmiyorum
laboratuvarımda uçuş koordinatları kazırken
sen havaya asılı dumanlar bıraktın
ben tüm su yüzlerine düştüm
kantarı bozuk yeryüzünde uçmaktan başkasını
inkâr etmiyorum
...alengirli buldum

su yüzünde kül topağı
orman yangınından kaçamamış
bir sincap gibi
kül topağı su yüzünde
.

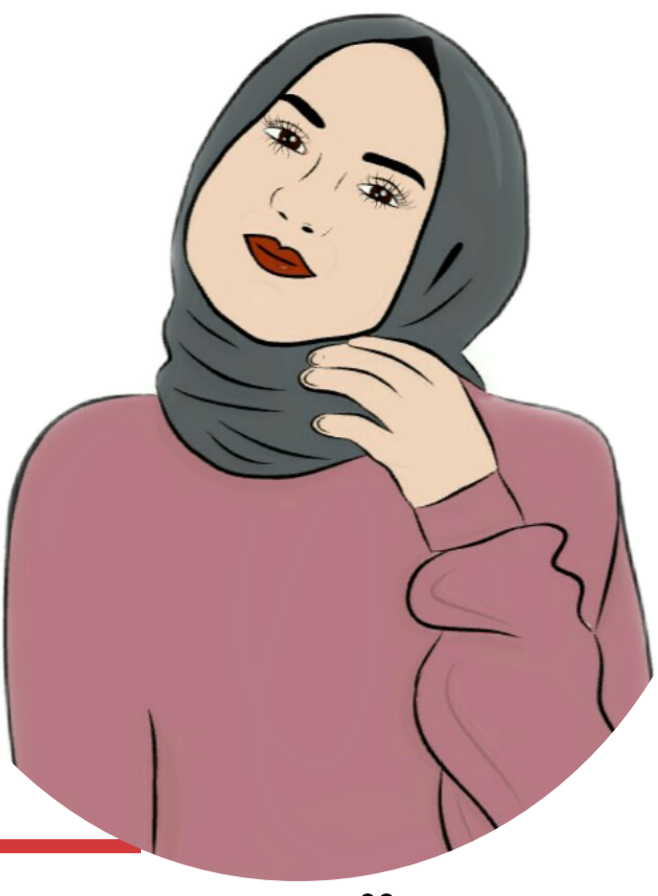

Ahmet Avcı Gülünce

Bir kıvılcım çiçek koptu ağzınızdan
Yangın çıkarsa baharlar yağacak,
Denizler taşacak Karacadağ'a
Siverek'te,
Bir evin penceresinden
Sıçrayan balıkları izleyip
Pullarını yamayacağız koyunların alnına
Gökkuşağını benzin sayacağız
sönen dağların doruklarına

Bir cehennem koptu ağzınızdan
Diliniz ışıldarsa cenet-ül ala..
Kırmızılar akacak ak gerdanlara
Madem aşk yanmaktır efendim,
Yakın da kızarayım !
Cıvıltılar kuşanan nazarınız benzin,
Gül tomurlarına benzesin benzim.

Ağzım, siz gülünce bulacak yerini
Diliniz ağzımdayken şakırdayacak güya..

Beyza Büşra Erol Dip

Dilini bilmediğin bir yerde konuşmak ne fenadır bilemezsiniz Kutsal kitapların ne söylediğine kulak asmadan, sadece okuyan bir âlim gibiyim kendi içimde. Sessiz çılgılıklımda yeni bir doğumla müjdelenmek istiyorum artık. İçine düştüğüm bu acının, kendim için olmadığını biliyorum. Benim, senin, bir diğerinin tesellisi değil bu ikramiye. Yetinemezliğimin avuntusu değil kimsenin sözü. Kimileri böyle geliyor dünyaya, hepsi bu. Eksik doğmuşum ben. İçimdeki boşlukta sürüklenip duruşum da bu yüzden zaten. Düşlerimden düşüyorum, avazım canıma geliyor ve ben o boşlukta dizlerime kapanmış çürümeyi bekliyorum. Kurtuluş yok olmakla eş sesli bu yerde, o yüzden susuyorum.

Eksikliğimin tesellisi olsaydı, şayet yaşarken telafi edebilir miydim bilmiyorum. Aslında merak da etmiyorum. Galiba hikâye kabullenmekle başlıyor; yani can kesiklerini anlatamadığın o yerde. Çünkü orada hiçbir söz, özdeki acıyı tarif etmeye yetmiyor. Biliyorum benim canım bu yüzyılda atmıyor; ruhum bu yüzyılda sadece bir bedel ödüyor. O yüzden hiçbir çoğunluğa ait değilim, biliyorum ve bu çokluğun içinde yokluğumu öğütemesinler diye susuyorum sadece. Acımın sebebini sormuyorum. Bu acı kimse için değil, biliyorum.

Çaresizliği, annesinin karnındaki 4.haftasında ruhuna üflenmiş bir bebektim ve büyüdüm. O kalabalığın bir parçası olmadığımı bile bile denedim, hep denedim. Ama okuduğum her kitapta, kurduğum her cümlede, söylediğim her şarkıda aslına benzemeyen; kopyası ucuza basılmış kuşe bir kâğıt gibi, sonunda hep çöp olmayı bekledim. Üstüme karaladıkları, keşke sadece kurşuni bir leke olarak kalsaydı. Keşke ben sizin dilinizi hiç öğrenmeseydim. Keşke sizin cehenneminizde sizi hiç seyretmeseydim. Çünkü bir umutla dönüşün istiyorsun, ateş suya. İçini çıkarıp koyuyorsun avuçlarına, kalbindekileri görebilsinler diye; gözlerini çıkarıp veriyorsun gördüklerini onlar da seyretsınler diye; duyabildiklerini onlar da duysun diye, kulakların şimdi onların bedenlerinde. İşte tam o an yaşamak yanılgısı düşüyor insanın içine. Kim için yaşıyorsun, ne için varsın bu düzende, hangi sorunun cevabı senin varlığın? Bu sorular, içini bir kurt gibi kemirip durmaya başlıyor; en içten kemirene kadar defalarca yineleniyor zihninde. Bütün gücünü içindeki güçsüzlükle boğuşurken tüketiyorsun. Sonundaysa yokluğun hiçbir şeyin ya da hiçbir kimsenin diğer adı olmuyor. Demiştin ya zaten, bu yüzden sadece çürümeyi bekliyorsun.

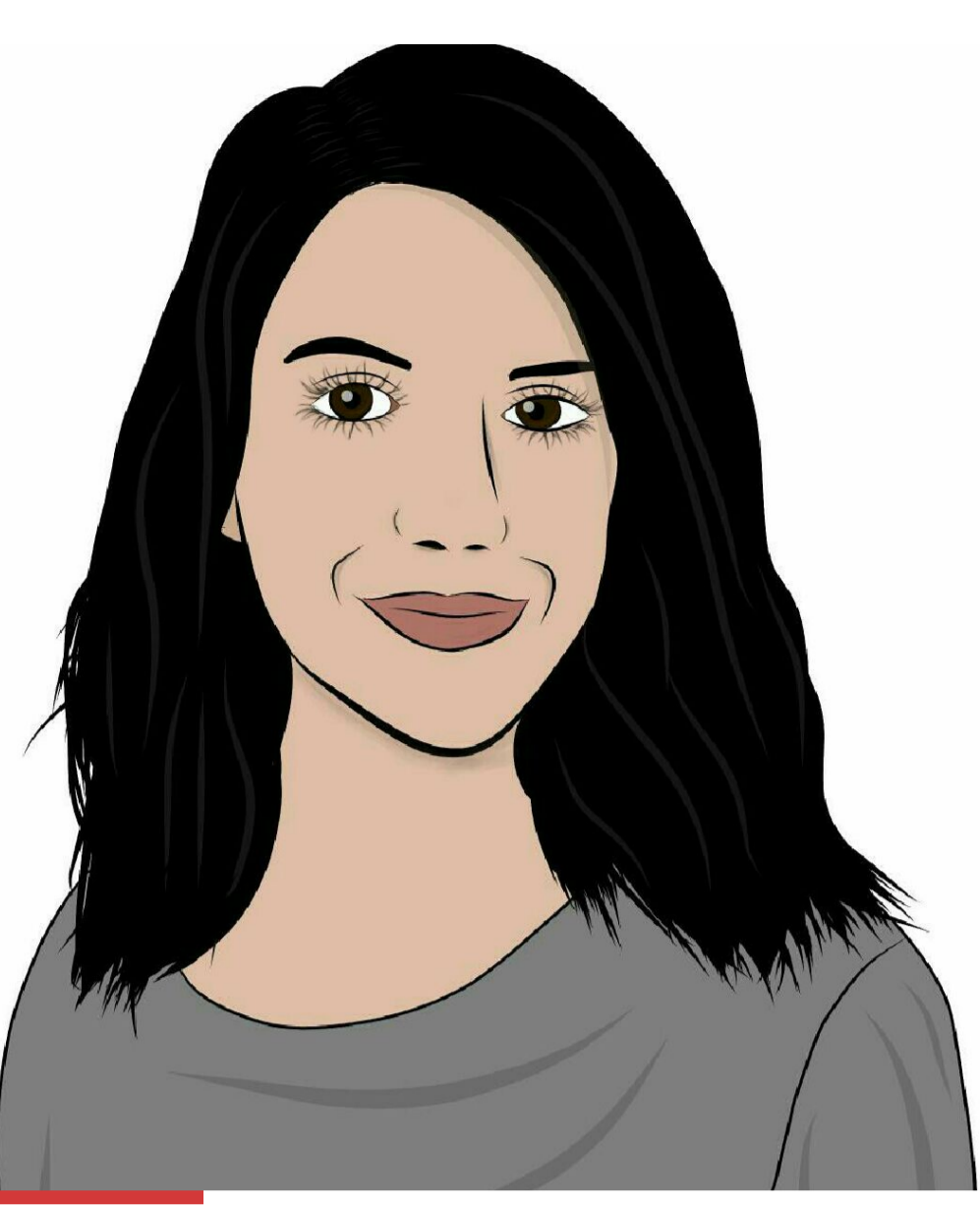
Senin, kelepçelere pas tutan bileklerinle, gökyüzüne her baktığında kurtulmayı dilediğin yer, onların dünyası değil biliyorsun. Bu yüzden sessiz dualar ediyorsun duymasınlar diye. Çünkü anladın onların anlayamadığını. Zaten gerçek acı da bildiklerini anlatamadığın o yerde başladı. Bilerek yaşamamanın dayanılmaz ağırlığıyla baş etmek zordur. Sabır, çok sabır gerekir, o yüzden çok da yaşlanmak gerekir ömürde.

Ben yaşlanmışım biliyor musun? Bugün aynada gördüğüm kadının çizgilerine sığmıyor yaşadıklarım. Bu yüzden kabullensem de çizgilerimi, koca bir hayretle yine de anlamayışlarına susuyorum her seferinde. Hayretimi gizliyorum içimde, çünkü biliyorum ki şaşırınları sevmez kimse bu yerde.

Aynada gördüğüme daha sıkı sarımalıyım bu yüzden, geceleri en çok kendimde uyumalıyım. Yitirmek istemiyorum içimdeki bu boşluğu; o yüzden aynada gördüğünüz o kadın sizdendir kabul ediyorum. Sizin dilinizi konuşur, sizin gördüğünüze bakar, kulağındaki sizin duyurmak istediğiniz o sestir. Ama geceleri var ve o geceler daima benimdir. Aynada göremediğiniz boşluktaki kadın benim eserimdir.

O yüzden daha çok yazarım geceleri, çünkü yazmak için acısını alır insanın. Sözcükleriyle derdi olanların iyileştiremediği yaralar vardır ki, geceleri sızlayarak akar kalemlerine. O yazılanlar ki muhakkak geceleri okunmalıdır evlerde. Çünkü her şey saf siyaha kavuşmadan yazdıklarını saklayamaz kanayan kadınlar, bu yüzden aydınlıkta okuyanlar taşıyacaktır bu laneti üzerlerinde. Sözlerimin dikiş tutmazlığını gündüzleri uyuyanlar anlayacaktır sadece. Ve bense düştüğüm o yerde çürümesini beklediğim taze etimle dua etmeye devam edeceğim sessizce.

Anne Özlemiyle Kavrulan Bir Derviş: Kâmil Aydoğın

2018 yılı Mayıs ayında aramızdan ayrılan Kâmil Aydoğın, 62 yılın sonunda, bürokrat kimliğiyle gerçekleştirdiği, bugün hâlâ yürütülen çok sayıda proje; çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanmış onlarca yazı; yayınlanmış 9, yayımlanacak 2 kitap ve çok sayıda mektup ile “kelebek gibi yaşadı; ama uzun yaşadı bizden...”

“kelebek
birbirini gören iki tepe arasında
bir tek gün yaşadı
kelebek gibi yaşadı,
uzun yaşadı bizden”
(Kelebeklerin Dansı şiirinden)

Ayşe Karakaya

Hangi yazar acılarla yoğrulmadı? Hangi yazar buhranlarını yazarak atlatmaya çalışmadı? Hangi yazar iç sesi okuyucuyla buluşunca derin bir mutluluk duymadı? Kâmil Aydoğın kederle harmanlanmış hayatından yazarak ve üreterek kurtulmaya çalışmış; sanatın birçok dalıyla kendi yaralarını sarmaya çalışırken okuyucusunu da unutmamış, onlara verdiği mesajlarla acılarla baş etme yöntemlerini de göstermiştir. Acı çekmemek için kendimizi düşünmemiz gerektiğini salık veren günümüz “popüler” yazarlarının aksine acılarımızla olgunlaştığımızı, gelişmek için onlara sımsıkı sarılmamız gerektiğini söyler Aydoğın.

“Yaşadıklarımın içinde unutmaya çalıştığım hiçbir şey yok. Hatırlamak istemediğim ne bir kişi var, ne de olay. Çünkü yaşadıklarım bana ait ve onlar benim hazinemdir. Kendi irademle yaşadıklarımın zaten sahip çıkmak zorundayım. İradem dışında yaşadıklarımın, bana armağan edilmiş acılardır ve baş tacımdır; ne diyebilirim ki?” (11 Şubat 2005 tarihli günlüğünden)

Kâmil Aydoğın, edebiyat dünyasında İkinci Yazıları Dergisi ile tanınır. Kahramanmaraş'ın Andırın ilçesinde Nedim Ali Zengin ile birlikte çıkardıkları dergi, bulunduğu ilin ötesine geçerek, okul görevi görmüştür. Nedim Ali Zengin'in uzun yıllar yönettiği bu dergi hâlâ bir ekol olarak anılır.

Akif İnan ve Nuri Pakdil'in öğrencisidir. Akif İnan ile Gazi Üniversitesinde başlayan hoca-öğrenci ilişkisi, daha sonraki yıllarda sendikacılık ile devam etmiştir. Nuri Pakdil'in 3 ciltlik “Mektuplar” eserinde Aydoğın'a yazdığı mektuplara da yer verilmiştir. Bu mektuplarda Pakdil, şiir ve yazılarını büyük bir özenle yazmasını istediği Aydoğın'a desteğini belirtmiştir. (Nuri Pakdil Mektuplar, Edebiyat Dergisi Yayınları, 2014, S. 236,237)

“Edebiyat bir feryattır. Merak değildir yani. Eğer içinizde zapt edilmez bir duygu fırtınası esiyorsa, bunu bastıramazsınız. Çocukluğumun ruhumda bıraktığı derin izler, Maraşlı olmam, yazmayı kendine ‘görev’ edinmiş insanlarla karşılaşmam, hepsi birer etken. Gençliğimde Nuri Pakdil, Rasim Özdenören, Erdem Bayazıt, Akif İnan, Cahit Zarifoğlu, Alâeddin Özdenören gibi şair ve yazarlarla tanışmasaydım, onlarla yakın gönül bağı kurmasaydım; yazmayı, hayatımın ‘önceliği’ haline getiremezdim belki.” (kamuajans.com, Celal Demirci röportajından, Mayıs 2013)

1982 yılında 26 yaşındayken ilk kitabı “Köy Yazıları” yayınlanmıştır. Köy Yazıları, deneme türünde yazdığı yazılardan oluşmuştur. O tarihte genç yaşına rağmen Andırın Lisesi müdürü ve 2 çocuk babasıdır.

Deneme türünde olmasına rağmen, Aydoğan’ın her eserinde olduğu gibi bu kitapta da günlük, anlatı, hatıra, öykü ve şiir türlerinin ustaca harmanlandığı görülür. Böylece edebiyat dünyasında usta isimler arasında olacağını göstermiştir.

“Hızla geçiyor zaman. Her insan anıların depreminden bir iz taşıyor yüreğinde. Çünkü her insanın var içinin bir yıkılmış yanı, depreme uğramış yanı.” (Köy Yazıları, Edebiyat Dergisi Yayınları, S. 33)

1996 yılında yayınlanan ikinci kitabı “Yük” ile iyi bir çıkış yakalar. Aydoğan aslında öncelikle iyi bir şairdir. Dolayısıyla Yük, kendisinden beklenen şekilde kaliteli şiirlerin yer aldığı bir kitap olur.

“...

Derken şehre indi

(bu kez çılgınlık deniziydi, başının üstünde yılanlar gezdiriyordu herkes)

İkinci ölmüştü az önce

Onu alıp götürmüştü batan güneş

Sıradaydı akşam

Ölümlerin ikindilerin akşamların harmanıydı şehir” (Yük şiiri, Esra Sanat Yayınları, S. 30)

Aydoğan’ın hasetten, kibirden, kavgadan uzak duran tarafı şiirlerinde göze çarpar.

“Ben bir şairim,

Çünkü kimseye kalkmaz ellerim.” (Yük şiiri, Esra Sanat Yayınları, S. 30)

“...

Gözlerin mahmur bir çeşme gibi

Akınca anılara, yüreğin

Ülkeden ülkeye seken

Bir ceylandır.” (Aşk şiiri, Esra Sanat Yayınları, S. 69)

Sonraki yıllarda çıkardığı kişisel gelişim, roman ve günlük türü kitapları dâhil, her yazısında şair yönünü görmek mümkündür. Sadece iyi bir yazar değil okuyucu ve hatip de olan Kâmil Aydoğan'ın hatip yönünü seslendirdiği kendi şiirlerinde görmek mümkündür. (www.kamilaydogan.net/Kendi Sesinden Şiirleri)

Bu arada yalnızca edebiyat ile ilgilenmez. Doğaya meraklıdır, dağcılıkla ilgilenir. Sık sık doğa yürüyüşleri yapar, dağların zirvelerinde yaşamın anlamını arar.

Bürokrasinin inişli çıkışlı, stresli ortamı içinde kendi ruhunu kaybetmek yerine edebiyata, sanata ve doğaya daha fazla sarılır. Makam hırsı ile sevgi, saygı, değer görme gibi insan doğasının muhtaç olduğu değerleri unutmaması takdir toplar.

1999 yılında, uzun yıllar yaptığı yöneticilik ve sendikacılıkta kazandığı tecrübelerini kişisel gelişim türünde yazdığı "Hayat Kaç Köşeli" isimli kitabında toplamıştır.

"Çekememezlik duygusunun temelinde başarısızlık, onun temelinde de tembellik ve iradesizlik yatar." (Akçağ Yayınları, Hayat Kaç Köşeli, S. 55)

"...

Kendini tanıyınca,
Eğilir içine bakarsın,
Aynalarda çoğalır yüzün,
Çarşılara sığmayan bir ikindiye paylaşırsın,
Yosun tutmuş bir ses düşer peşine,
Ağlarsın,
Islanmaz yüreğin.
Kendini tanıyınca
Her şeyi tanırırsın." (Tanışma şiiri, Hayat Kaç Köşeli, S. 7)

Kâmil Aydoğan Türkçe öğretmeni olması dolayısıyla da dilimizi güzel kullanır. Akıcı, sade dili ile okuyucuları cezbeder. Aynı zamanda ağır bir dil de kullanır. Okuyucuyu düşündürür, duygulandırır; hayatında uygulayacağı yeni bir şeyler öğretmeden bırakmaz. Bu, yeni bir düşünce, bir kelime, bir kitap ve belki hayat felsefesinin değişeceği bir cümle olabilir.

2010 yılında ikinci şiir kitabı "Hayatın Şiire Sığmayan Yüzü" ile daha güçlü bir şekilde "Ben bir şairim." der şiir severlere. Genç yaşta ebedî yolculuğuna uğurladığı kardeşine yazdığı "Ararım" şiiri kayıpların ardından yazılan en iyi şiirlerden biridir.

"...

Bir sözcük konar içime, kanatlarında kandiller asılı
Bakışların, gülüşlerin gelir
Öksüz kuşlar gibi ağlar düşlerim
Nerde dursam benim değildir o yer
Kitaplar karıştırır,
Yeni bir çay doldururum bardağıma
Boş duvarlarda sallanır ışıklar
Kapının açılışını
Ansızın gelişini ararım" (Hayatın Şiire Sığmayan Yüzü, Tudem Yayınları, 2010, S.6)

Kurtuluş Lisesi on beş yıllık kırmızı karanfilim

Hep yakamda taşırım kalabalıklar beni tanısın diye

Hep düşünürüm anlatamam

İçimde açan çiçekler kadar özgür

İçimde gözlerimi gezdiririm başı okşanmış çocukların” (Hayatın Şiire Sığmayan Yüzü, Tudem Yayınları, 2010, S. 42)

2015 yılında günlüklerini derlediği “Arta Kalan” kitabı çıkar ve çok beğenilir. Günlük türünde edebiyat dünyasında fazla eser bulunmaması da kitabı dikkat çekici kılar.

Aydoğan, Şubat 2005 tarihli bir yazısında günlük tutmasının nedenini şöyle açıklar:

“Günlük yazmak zordur. Hayatınızın fotoğrafını yazıya dökceksiniz. Hem kendinizi hem de sizinle bir biçimde karşılaşmış olanları düşünmek zorundasınız.

Bir de somut olmayan, duygularınızın, içinizdeki depremlerin günlüğü var. Bu daha da zor.” (Hece Yayınları, Arta Kalan, 2015)

“Günlük yazmak, her gün kendi fotoğrafını çekip, bu fotoğrafları bir kenarda biriktirmeye benziyor. Sonra da, arada bir çıkarıp bakmak gibi bu fotoğraflara, açıp okuyorsun eski günlüklerini. ‘Aaa saçlarım ağarmış.’ diyorsun. ‘O zamanlar ne kadar da gençmişim.’ diyorsun.

Gülüp geçiyorsun. Acılarına, sevinçlerine gülüyorsun. İhanet edilmişliklerine, ihanet etmişliklerine; iyi işlerine, kötü işlerine; sıkıntılarına, esenliklerine gülüyorsun.

Geçenlerde bir dostum sordu:

“Niçin günlük yazıyorsunuz” diye.

Cevap verdim:

“Benim hayatım, zihnimin inisiyatifine bırakılmayacak kadar değerlidir. Kendi tarihim kayıtlarına altına alıyorum.” (Hece Yayınları, Arta Kalan, 2015)

Bir röportajında “50 yaşında roman yazabileceğime inandım.” dese de, günlüklerinde yirmili yaşlarından itibaren roman taslağı üzerinde çalıştığı görülür. “Kısık Vadisi” ve “Atlık Dağı Türküsü” romanlarında hayatının kederle ince ince işlenmiş katmanlarına tanık olursunuz. Bu katmanlara ulaştıkça asla pes etmeyen, acıların güçlendirdiği, esprili, sakin ve zeki bir yazarla tanışırsınız.

Kısık Vadisi romanında tam bir dil şöleni yaşatır okuyucusuna Aydoğan. Hayatı, insanları, ölümü, anne özlemini, aşkı insan ruhunun ince yerlerine dokunarak anlatır.

“Cenazelerin toprağa verilmesinde tuhaf bir acelecilik vardır.

Cenaze ortadayken, herkesin sırtında ağır bir yük vardır ve toprak cenazeyi aldığı anda, sanki herkesin yükünü de alır.

Hayat bir anda normale döner.” (Kısık Vadisi, Hece Yayınları, 2016, S. 74)

“İnsanlar zorlukların üstesinden cesaretle geldiğini sanırlar.

Zorluğun, karşısında pes ettiği şey yüredir.

Akıl ve cesaret yüreğin yanındaysa, işini kolaylaştırır; çözümü hızlandırır.” (Kısık Vadisi, Hece Yayınları, 2016)

“Gönüle, aşka uzaklık yoktur.

Karşılıklı oturup, göz göze bakışarak konuşmak, âşıkların işi değil, sıradan insanların işidir.

“Cenazelerin toprağa verilmesinde tuhaf bir acelecilik vardır.

Cenaze ortadayken, herkesin sırtında ağır bir yük vardır ve toprak cenazeyi aldığı anda, sanki herkesin yükünü de alır.

Hayat bir anda normale döner.” (Kısık Vadisi, Hece Yayınları, 2016, S. 74)

“İnsanlar zorlukların üstesinden cesaretle geldiğini sanırlar.

Zorluğun, karşısında pes ettiği şey yürektir.

Akil ve cesaret yüreğin yanındaysa, işini kolaylaştırır; çözümü hızlandırır.” (Kısık Vadisi, Hece Yayınları, 2016)

“Gönüle, aşka uzaklık yoktur.

Karşılıklı oturup, göz göze bakışarak konuşmak, âşıkların işi değil, sıradan insanların işidir.

Sevdâ kavuşamamak, hasretle kavrulmaktır.” (Kısık Vadisi, Hece Yayınları, 2016)

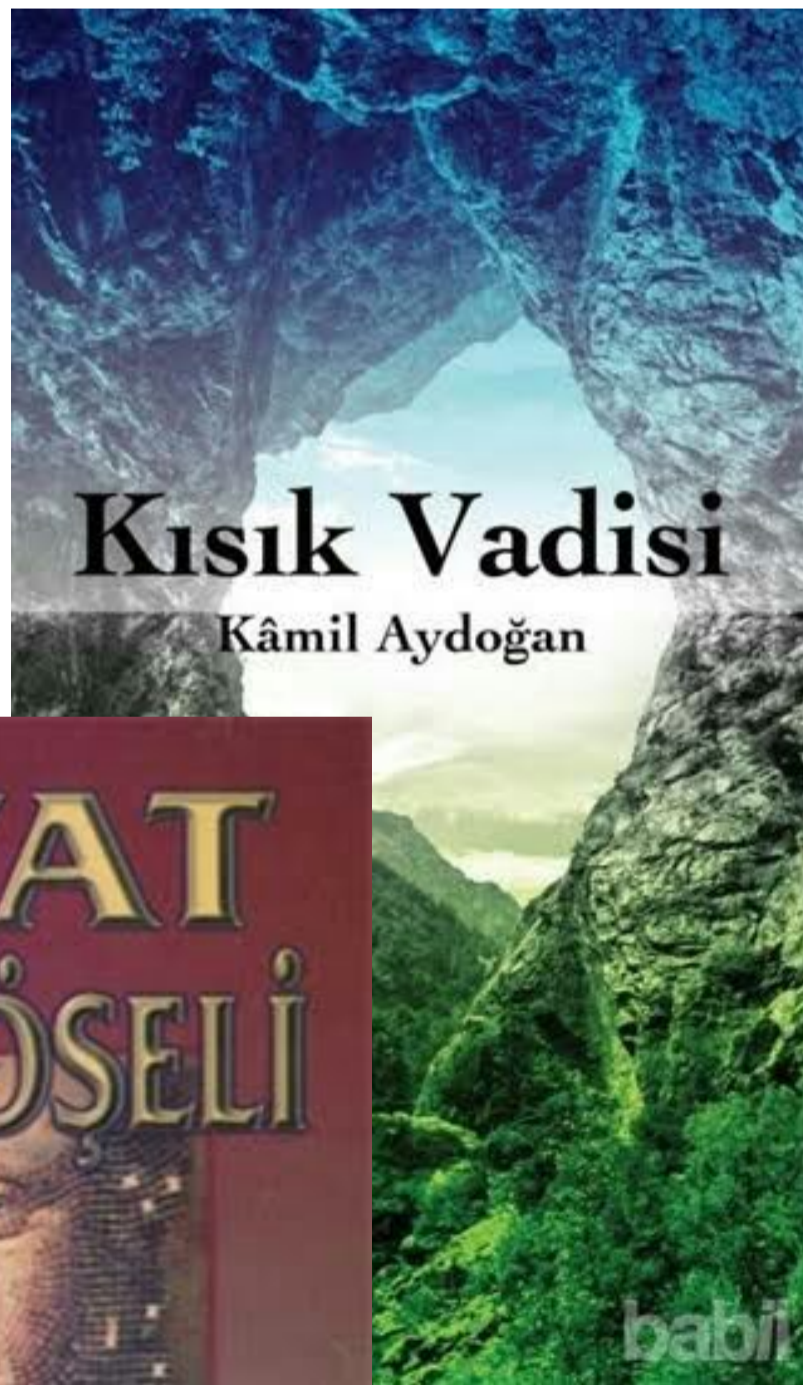
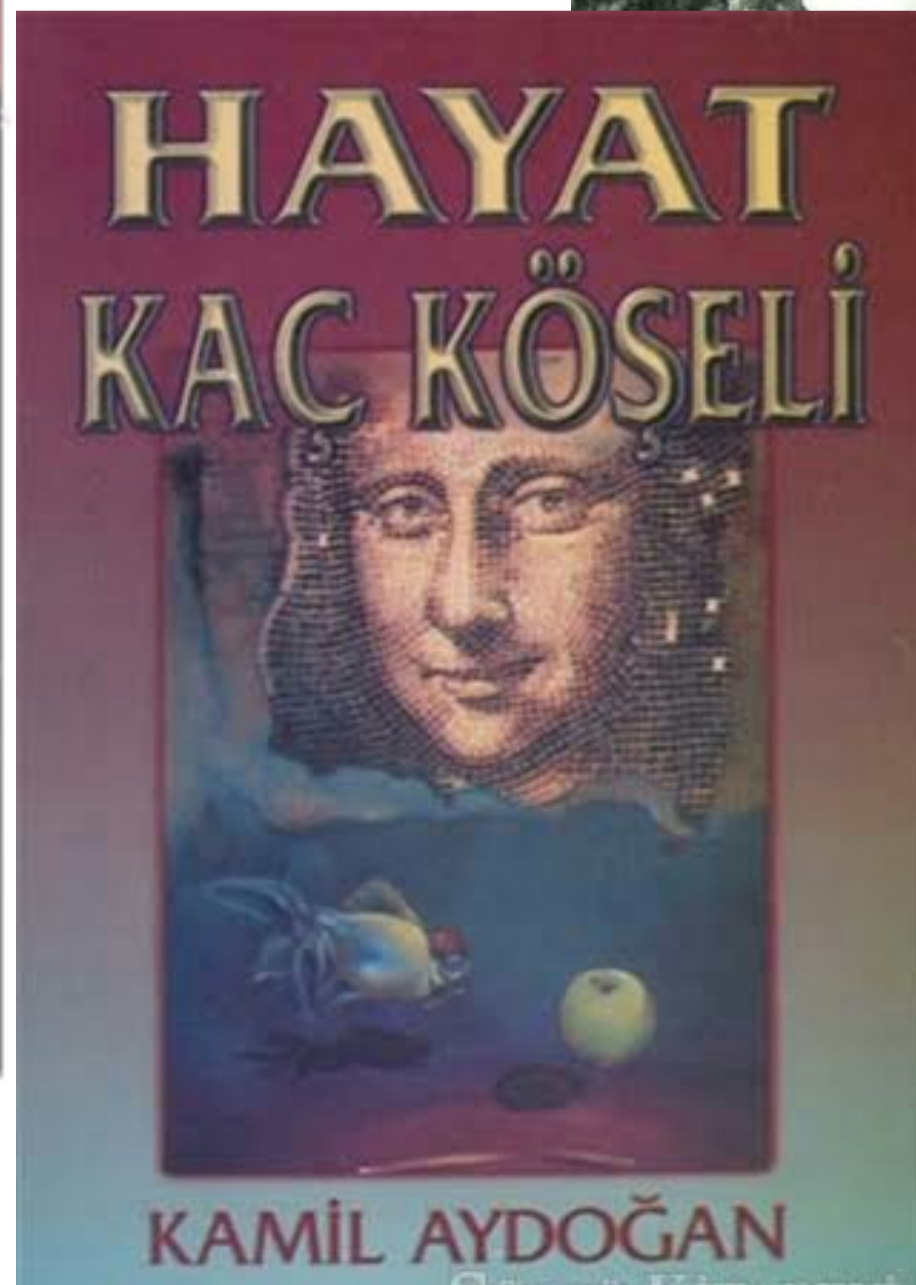
Atlık Dağı Türküsü romanının hikâyesi ise yürek burkar. Hem kitapta geçen, gözyaşlarınıza hâkim olmanızı zorlayan olaylar hem de Aydoğan'ın, kitabının yayınlandığı tarihten 3 gün önce hayata veda etmesi okuyucuda derin izler bırakacaktır.

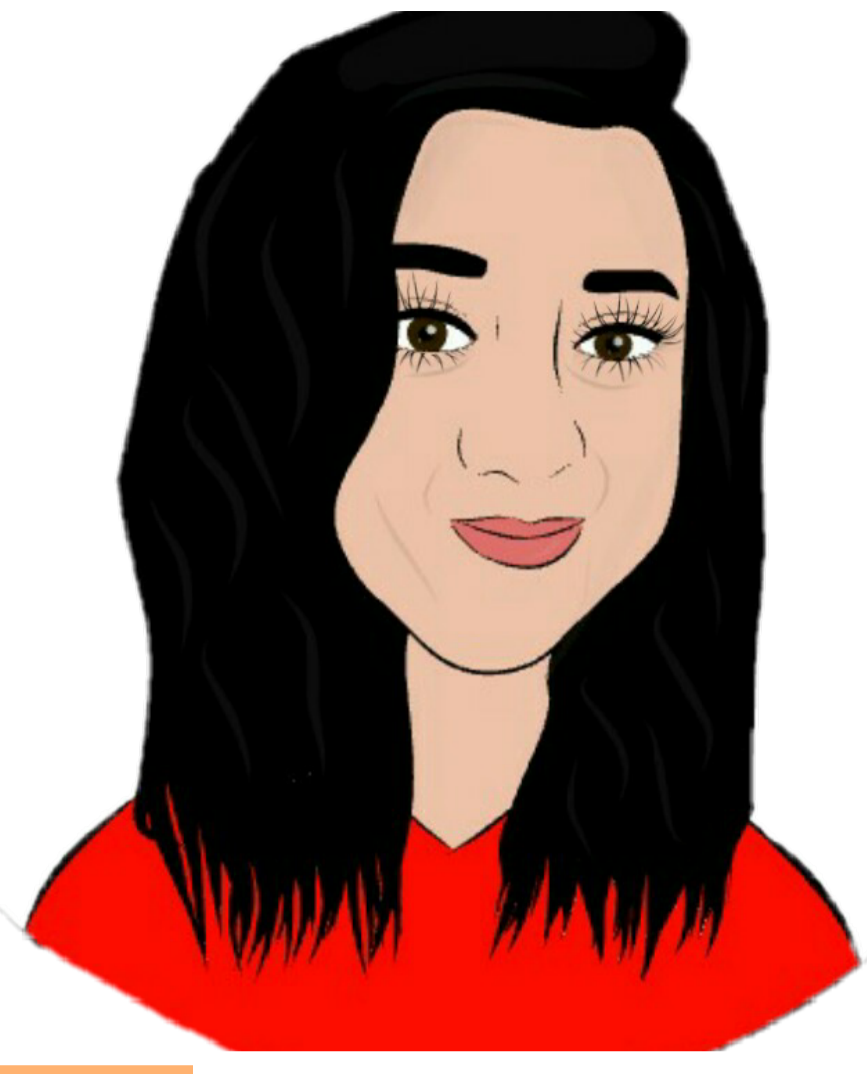
Kâmil Aydoğan kolon kanseri sebebiyle 9 Mayıs 2018'te aramızdan ayrıldı. Ancak hayatı boyunca yazan, okuyucularıyla bu denli güçlü bağlar kurabilen yazarı tanıdığınızda bu dönemin Dostoyevski'si olduğu konusunda benimle hemfikir olacağınıza inanıyorum. Yüzyıllar sonra bile okunan, zamansız bir yazar olacağına eminim.

Kâmil Aydoğan...

Modern zamanların hüznü dervişine rahmet olsun.

Ayşe Hicret KARAKAYA

SANATSAL BİR KAYBOLUŞ: MASALDAN ÖTE MELETE - KAT HOWARD

Bir varmış...

Dünyaca ünlü bir sanat okulunu getirin gözünüzün önüne. Bir yazar, bir dansçı veya bir ressam olduğunuzu düşünün şimdi de. Yeteneklisiniz, alanınızda daha iyi olmak istiyorsunuz; ancak ne yapmanız gerektiğini bilmeden çaba harcıyorsunuz. Ve birden tanımadığınız biri size bir soru yöneltiyor: "Başarıya ulaşmak için neleri feda edersiniz? Hayallerinin de ötesinde büyük bir şöhrete kavuşması için, bir sanatçının en fazla ne kadar ödün vermesi gerekir?" Cevabınız ne olurdu?

Imogen ve Marin ne cevap vermiştir?

Ceyda Oktay

Sanatçılar ve sanatçı adayları tarafından saygı duyulan, karanlık sırlarıyla öğrencilere ilham veren Melete, üç yunan perisinden biridir. Aoide (şarkı), Mneme (hafıza) ve Melete (uygulama)'dir. Dünyaca ünlü bir sanat okulu, kardeşlerin en küçüğüdür. Sanatçı olmak isteyen her öğrencinin hayali, Melete'de okuyabilmektir. Melete'de okumaya hak kazanan tüm öğrenciler, günlük yaşantısından ödün verme ve "sanat yapma" gayesi taşımalıdır. Sanata odaklanma ve verilen ödümler, kimi öğrencileri Melete'ye bağlar; kimilerinde huzursuzluk yaratır.

"Başlangıçlar zamanın gölgelerinde saklanır, yavaş yavaş gerçekleşir."

Kat Howard'ın Meletesi'nde, iki ana karakterin Melete'ye girdikten sonra "kendini bulma" süreci işlenir. Geçmişte yaşadığı acıları kaleme aldıkça hafifleyen ve her yazar gibi sonsuz olmak isteyen Imogen; ruhunu müzikle tamamlayarak dans eden, dansçıların sadece otuz yaşına kadar zamanı olduğuna inanan ve kendi içinde oluşturduğu kafesiyle Marin.

"İnsan kalbi, olacak olayları öngörebilir. Kapalı duran kapıların altından hafifçe ışık sızdığını görmeden, nefes alıp verişleri ve tene değen ıslak tenin sesini duymadan da ne olduğunu bilirsiniz. Çok uzun zamandır yalnız olduğunuzu anlar, yanından geçtiğiniz insanların bakışlarında artık kıskançlık değil, acımanın okunduğunu görebilirsiniz. Diğer tarafta ne olduğunu bilen kalbiniz paramparça olur, ama kapıyı yine de açarsınız."

Bir de bu iki kardeşin yaşamlarının göbeğinde bir anne vardır: Imogen ve Marin'in annesi. Çocukları üzerinde hâkimiyet kurmayı seven, kıyaslama yapan, kendisinin belirlemiş olduğu kurallar uğruna, çocuklarının hayallerini sekteye uğratan bir anne. Yazar tam olarak burada, yaratmış olduğu karakter üzerinden anne kavramının ve çocukluğun insan yaşamında ne denli önemli olduğunu, kişilerin aslında kendi içsel yolculuklarındaki "Ben"iyle birlikte, "Kendi"ni yok etmenin de çevreden kaynaklanabileceğini dile getirir.

"İnsan tüm yaşadıklarına rağmen, kendisine 'hep daha kötüsünün mümkün olabileceğini ama henüz olmadığını' söyleyerek devam etme ve kendini avutma içgüdüüne sahiptir. Eğer şiddete maruz kalmışsanız, başka yerlerde çok daha kötüsünü yaşayan birilerinin mutlaka var olduğunu düşünürsünüz. Kendinize bunu söylemenin insanı rahatlatan korkunç bir tarafı vardır."

Kitabı okurken, yalnızlığa mahkûm edilmiş kayıp bir yıldız gözüne takılır: Geçmiş üstündeki gelecek. O kayıp yıldız, günlük yaşamın koşuşturmalarıyla birbirini göremeyen bizlerin insanlığı. Hepimizin bir zamanlar hayali arkadaşı olduğu, sihirli dünyalara inandığı, çocukluğumuzun düşleriyle masum kaldığı... Yıldızdaki arayışın içimizdeki dans etme dürtüsüyle geldiği ve dans için gerekli müziğin, aslında bizim içimizde bir yerde bir ritim olduğu, onu duymanın değil hissetmenin kelimelerle vücut bulmuş hali – Howard'ın Yıldızı-: Melete.

“Parlayan kardeş sadece gölgesi kalıncaya kadar çalışmış, odanın bir köşesi gibi kirle kaplanmış ve karanlığa gömülmüş. Ama cadılar sözlerini tutarmış ve bir yıl bir gün sonra cadı, parlayan kardeşe iki zarif gümüş zincir vermiş. ‘Bunlar sizi birbirinize bağlayacak.’ demiş.”

İçeriğe geri dönecek olursak; zincir içerisinde tek halka olmak – Melete’de öğrenci olmaya hak kazanmak- gerçek sanatçı olmanın koşulu değildir.

Kişilerin Melete'nin sunacağı imkânlarla karşılık, ilham vermeleri gerekir. Koşullara uyumlu olan öğrenciler, adak olmayı başarır ve tılsımlı kolyelere sahip olur. Ancak her bir kişi, ünlü bir sanatçı olmak adına ömürlerinden yedi yıl vererek ve feda edecekleri değerlerini belirterek periler dünyasına geçerler. Perilerin, seçilenlerden yedi yıl boyunca aldıklarına dayanabilenler, ömürlerinin sonuna kadar periler tarafından verilen ilhamla sonsuz olurlar. Ancak perilerin dünyasına katlanamayıp ölenler de yok değildir.

“Zaman hep en büyük düşmandır. Zaman, bir dansçının zarafetini yaşlandırır. Zaman, kız kardeşler arasındaki köprüyü çatlatır. Zaman, hapis cezasının parmaklıklara vuran sesidir.”

Her yedi yılda bir adak olanları almaya gelen periler, bu yeni yedi yıl için kimleri seçecekler? Sizce ne olacak? Imogen ve

Marin adak olacaklar mı? Adak olarak periler dünyasına geçiş yapacaklar mı?

Peki, siz, adak olmayı göze alabilir miydiniz?

Sorunuzun cevabını Kat Howard'ın Masaldan Öte Melete kitabında bulabilirsiniz. Anlatımın sadeliği ve içerikteki akıcılık belki de sizi; kendi masalınızı bulmak için bir ormana sürükler. Eğer cesur olursanız veya şansınız yaver giderse oradan çıkıp kendi hayatınızı bulursunuz.

Bir yokmuş...

Ali Eren Yıldız

Önce Kendini Değiştir

“Düşüncen konuşmana, konuşman hareketine, hareketin kaderine yansır. Güzel düşün, güzel yaşa!” öğüdünü veren Mevlana bir kişisel gelişim uzmanı değil, Hak dostu bir mutasavvıftı.

Bu gün bütün kişisel gelişim uzmanlarının ortak kanaati, tüm öğretiler düşüncelerin güzel olması gerektiği temeline dayanıyor. Kişiyi başarıya güdümlen temelsiz bir motivasyon cümlesi değil, hakikatin ta kendisi olarak zihinlere yerleşmesi gereken önemli bir cümle. Farklı inançların farklı öğretilerinde bile aynı anlayışa karşılık gelen cümleleri vardır. Karma ya da çekim yasası, hemen hemen hepsinde evrene gönderdiği her enerji dalgasının bir gün kişiyi etkileyeceği yönündedir. Yani olumlu düşünce ve davranışlar kişiye olumlu olaylar olarak, olumsuz düşünce ve davranışlar ise olumsuz olaylar olarak dönecektir.

Güzel düşün, güzel yaşa diyen Mevlana kişinin kendi kaderini güzel düşüncelere sahip olarak güzelleştirebileceğini söylüyor. İnanan insan bilir ki, kendine tayin edilmiş bir kader vardır; ancak kaderi olması başıboş bırakıldığı anlamı taşımıyor. Kişi akli ve iradesiyle yaşamına yön verebilecek gücü de elinde bulunduruyor. Hayatına yön verebilecek tercihler yapma iradesine sahip olan insan, tercihleri doğrultusunda yolunu seçebilme özgürlüğüne sahiptir. Bu tercihleri önce zihninde başlar insanın. Doğruyu yanlıştan ayırabilecek akli olgunluğa eriştiği andan itibaren, karşılaştığı her durumda iyi ya da kötü olabilme tercihini yapabilecek yetenektedir. Hayat boyu karşılaşacağı her olayın temelinde bu tercihleri olacaktır. Bir zincirin halkaları gibi, verdiği her karar birbirini etkileyecektir.

Tercihlerin kaderi olumlu ya da olumsuz değiştirebileceği gibi, düşünce tarzı da kaderi etkileyecektir. Eskilerin, bir şeyi kırk kez tekrar edince o şeyin gerçekleşeceğini söylemesi gibi, birçok şey de düşüncelerimize ve ağızımızdan çıkan cümlelere bağlıdır. Bu dünyada söylenen her sözün, yapılan her davranışın aksi vardır. Ne söylersek o yankıyı duyarız kulaklarımızla. Düşünceler önce zihnimizde sözcüklere dönüşür ve ses olarak evrene yayılır. O halde ne ile karşılaşmak istiyorsak, önce onu zihnimizde oluşturmamız gerekir. Güzel bir yaşam için önce güzel hissetmeyi ve güzel düşünmeyi öğrenmeliyiz.

Ağızımızdan çıkan her söz, olumlu olmalı. Doğduğumuz andan itibaren olumsuz telkinlerle büyümüş olabiliriz, bizi başarısız olduğumuza inandırmak isteyen, hatta bunu başaran birileri hep olacaktır. Her ne olursa olsun, şunu unutmamalıyız; neye inanırsak biz oyu. Yıkıntıların arasında, çaresiz hissettiğimiz bir ruh halinden kurtuluşun çaresi, şikâyet etmeyi ve birilerini suçlamayı bırakıp, olumlu düşünmeye başlayabilmektir.

Kaderimizin güzel olmasını istiyorsak, güzel düşünmeye hemen başlamalıyız.

Ahmet Türkoğlu

Dehşet

Eve girince nefes almakta zorlandı. İçeride sabahtan kalan ağır bir nikotin kokusu vardı. Gidecek yer bulamayan sigara dumanları, yağmur yüklü bulutlar gibi tavanda asılı kalmış, tünediği yerden baş aşağı sarkmış yarasalar gibi aşağıda kalan odayı seyrediyorlardı.

Montunu çıkartıp kanepenin üstüne attı. Kazağının kollarını yukarı doğru sıyırdı. Kütüphanenin üstünde duran toplu iğneyi aldı ve hiç tereddütsüz sol koluna batırdı. Toplu iğneyi tekrar yerine koydu. Sol kolundaki iğne izlerine, bir yenisi daha eklenmişti. Küçük bir acı hissetti. Mercimek tanesi kadar kan çıktı.

Tahir, ülkenin en çok okunan mizah dergisinde, tuhaf hikâyeler yazıp-çiziyordu. Dergiyle yaptığı anlaşmaya göre çizimlerini kurye ile gönderecek, dergi ise ödemeyi gelen kuryeye kapalı zarf içinde nakit olarak yapacaktı. Kimse kimseyi görmeyecek, bilmeyecekti. Ortada sadece "Dehşet" diye bir kod adı vardı. Bu gizem herkes tarafından çok merak ediliyordu. Bu yıllarca böyle devam etti. "Dehşet" imzasıyla yayınlanan hikâyeler, derginin merakla takip edilen en önemli sayfalarıydı. Bazı çevreler ise, toplum anlayışına ters düştüğü için büyük tepkiler veriyorlardı. Bu hikâye ve çizimlerin; insanların kafasını karıştırdığı, insanları yalnızlığa sürüklediği ve yalnız kalan insanların da potansiyel suçlu olacağına dair iddiaları vardı. Buna rağmen büyük bir kitle tarafından hayranlıkla takip ediliyordu.

Tahir 52 yaşında, esmer, zayıf, kısa boylu ve gözlüklüydü. Bir apartmanın çatı katında tek başına yaşıyordu. Hiç evlenmemişti. Kız arkadaşı dahi olmamıştı. Hatta hiç arkadaşı yoktu. Annesi doğumda hayatını kaybetmişti. Tahir'i babaannesi büyüttü. Dört buçuk yaşında babaannesi de ölünce, babası ile tek başına kaldı. Annesi öldükten sonra babası bir daha evlenmedi ama hayatını alkolle birleştirdi. Babası işe giderken Tahir'i bırakacak kimse olmadığı için eve kilitliyordu. Bu yalnızlık Tahir'in ruhsal yapısında büyük hasarlar oluşturdu. Tahir kendisine hayali arkadaşlar, hayali oyunlar, akabinde hayali bir dünya kurmaya başladı. İlerleyen günlerde Tahir, evde yalnızlıktan kurtulmanın bir yolunu daha keşfetti: Uyumak. Evde tek başına kaldığı saatlerin bir an önce geçmesi için günün büyük bir bölümünü uykuda geçiriyordu. Bu uyku saatleri yeni bir arkadaşlığı da beraberinde getirdi. Rüyasına giren bir adamla tanışmıştı. Bu adam rüyasında Tahir'e hikâyeler anlatıyordu. Artık Tahir yanında kimseyi istemez olmuştu.

Çocukken Tahir'in ağladığını, mızızlandığını kimse duymamıştı. Nerdeyse bebekken bile ağladığı hiç görülmemişti. Sessiz, sakin, zararsız, içe kapanık bir çocuktü. Babası işten eve gelip, onunla konuşmak istese, babasına; çok tuhaf, bir çocuğun hayal dünyasına sığmayacak, bir çocuğun kurgulamayacağı kadar karmaşık, gerçeklerden uzak, fantastik hikâyeler anlatıyordu. Babası bunları nereden uydurduğunu sorduğunda; uydurmadığını, her uykuya daldığında rüyasına bir adamın girip, bu hikâyeleri anlattığını söylüyordu. Babası önce anlayışlı davranmaya çalıştı. Ama durum değişmeyince oğlunun ruh sağlığından endişe etmeye başladı. Birkaç kere doktora götürdü. Hiçbir düzelme olmadı. Babası alkolün de etkisiyle, Tahir'i korkutarak durumu düzeltereceğini sandı. Bu durum böyle devam ederse, her gün koluna iğne batıracağını söyledi. Sözünde de durdu.

Babası eve daha sık alkollü gelmeye başlamıştı. Sarhoşken Tahir'e iğneyle işkence etmeyi sürdürdü. Tahir bu acıya öylesine alışmıştı ki, babası öldükten sonra da kendi kendine iğne batırmaya devam etti. Çünkü Tahir uykuya daldığı an, o adam rüyasına giriyor ve tuhaf hikâyeler anlatmaya devam ediyordu. Babası ölmüştü ama bu durum cezasız kalamazdı.

Babasının sarhoşken iğne batırması haliyle ters tepti.

Zaman geçtikçe Tahir daha da çok içe kapandı. Artık babasından da uzaklaşmıştı. Son zamanlarda defterine bir şeyler çizmeye başladı. Babası defterine baktığında, Tahir'in kendisine anlattığı hikâyeleri defterine çizdiğini gördü. Küçük bir çocuk için inanılmaz derecede güzel çizimlerdi. Ama Tahir'in çizdiği resimler, daha önce babasına anlattığı hikâyelerde olduğu gibi korkunç canavarlar, inanılmaz cinayet sahneleriyle doluydu. Artık rüyasında gördüklerini babasına anlatmıyor, defterine çiziyordu. Bu konuda müthiş bir yeteneği vardı.

Tahir büyüdükçe durumunda bir değişiklik olmadı. İnsanlardan kaçan yabani bir hayvan gibiydi. Okul yıllarında da hiç arkadaşı olmadı. Okulda hiçbir etkinliğe katılmadı. Gerekecekçe kimseyle konuşmuyordu. Herkesten uzak kalmak için özel bir çaba harcıyordu. Sınıftaki dalgın haline rağmen derslerinde başarılı sayılırdı. Kimsenin dikkatini çekmeden okul hayatı sessizce bitti.

Tahir askerden geldikten sonra, babası sebebi bilinmeyen bir kaza sonucu öldü. Polisler Tahir'den şüphelendi ama hiçbir kanıt bulamadılar. Bu çok uzun yıllar önceydi. Tahir'in birkaç akrabası vardı ama onlarla hiçbir zaman görüşmedi. Ana rahmindeki günleri kadar yalnız yaşıyordu.

Kanepeye oturdu. Montunun cebinden para zarfını ve sigara paketini çıkarttı. Zarfı sehpanın üstüne fırlattı. Kanepeye uzandı. Tavanda öldürdüğü sivrisinek lekeleriyle göz göze geldi. Saymaya çalıştı ama beceremedi. Tavanda o kadar çok kırmızı leke vardı ki, neredeyse bütün tavanı kendi kanı ile boyamıştı. Gözleri hidrolik bir kapı gibi ağır ağır kapandı. Uyumuştu...

Rüyasına giren adamla konuşmaya başladı:

-Bugün hangi hikâyeyi anlatacaksın?

-Bugünkü hikâye hepsinden farklı olacak. Dinle:

“Bir gazete haberi... Oturdukları binanın çatı katından gelen koku üzerine, apartman sakinleri karakola ihbarda bulunmuşlardır. Polisler kokunun geldiği çatı katına girdiğinde, bir erkek cesediyle karşılaştılar. Apartmanın yöneticisinden alınan bilgiye göre ölen kişi; tek başına yaşayan, sessiz, sakin bir adamdı. Yapılan otopsi sonucunda adamın yaklaşık bir hafta önce kalp krizi geçirerek öldüğü anlaşıldı. Cesedin sol kolunda çok sayıda iğne izlerine rastlandı ama yapılan tetkikte şahsın hiçbir uyuşturucu madde kullanmadığı görüldü. Üzerinden çıkan kimlikten şahsın Tahir Tekin olduğu tespit edildi. Ülkenin en çok okunan mizah dergisinin logosu bulunan bir zarf içinde bir miktar para bulundu. Evde yapılan aramada bulunan birçok çizimler, çok merak edilen bir sır perdesini de aralamış oluyordu. Ülkenin en çok okunan mizah dergisinde ‘Dehşet’ imzasıyla yayınlanan hikâyelerin, ölen Tahir Tekin’e ait olduğu ortaya çıktı. Şahsın çalışma masasında bulunan son çizimlerine bakıldığında, kendi ölüm sürecini çizerek hikâyeleştirdiği var sayılmaktadır. Son karedeki baloncukta şu ibare yer almaktadır: ‘... Ve en sonunda kendisi için getirilen kanatlı kaplana binerek, hiç tanımadığı annesinin yanına gitmek için gözlerini kapattı.’ Tahir Tekin'in birkaç akrabası olduğu öğrenildi. Ama tüm cenaze masraflarını ünlü mizah dergisi üstlendi. Tahir Tekin'in cenazesi bugün, Öksüzler Camiinde kılınacak ikindi namazına müteakip, Küçükçekmece mezarlığında, annesinin yanına defnedilecektir.”

Burhan Tuncay Kaçamak

Nereye gitsem
Hangi yalnızlığa iltica etsem
Sen buluyorsun beni elinle koymuş gibi
Hangi kalabalığa yalnızlığımı bulaştırmaya çalışsam
En derin bilinçte bile saklayamıyorum kendimi
Bir çift gözün bana dokunmasını
Tanrıdan dileyecek kadar تنها bir yerde
Kaybolsam
Tanrıdan önce
Sen buluyorsun beni
Her tarafta yangın
Mutsuzluk yeni yetme bir salgın

Göksu Akyüz Unutmak

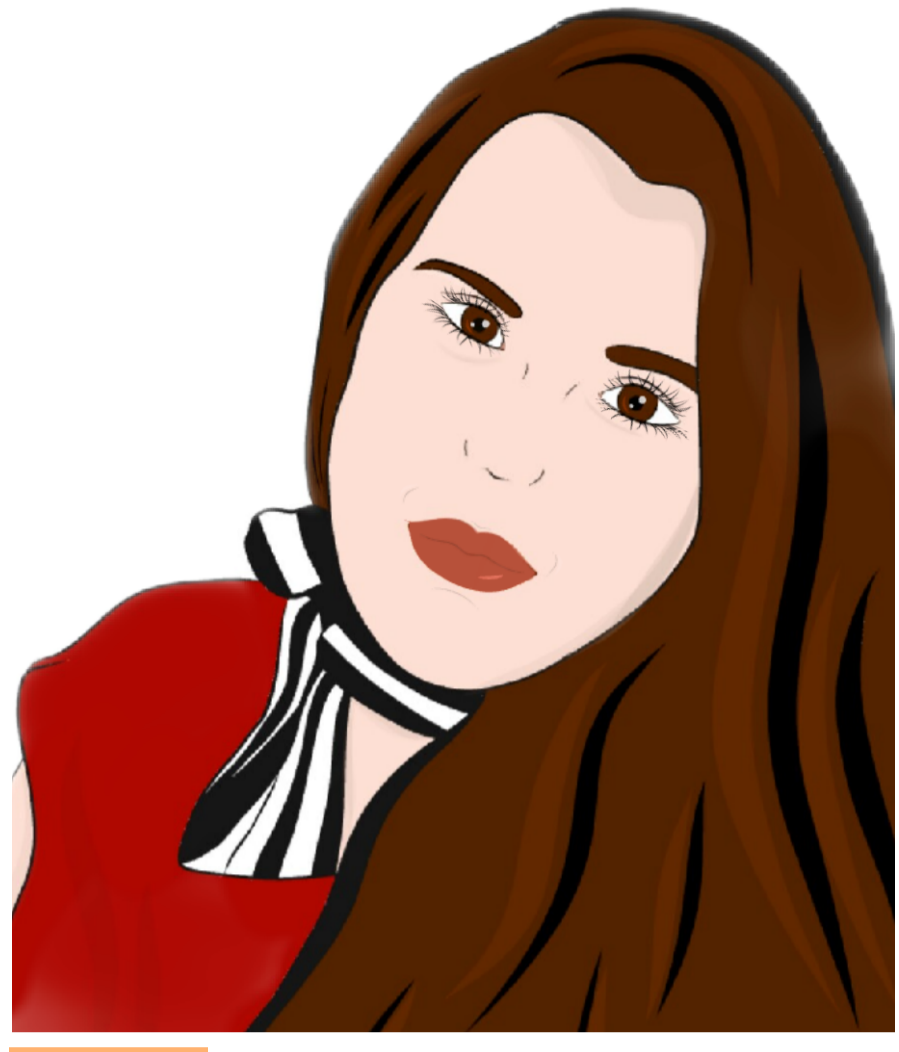
Gölgene düşer gölgem, toprağa düşen cemre gibi
Yürek inceliğindeki güzelliğin; derin ve süzgün.
Kelebek olacak tırtılın bitkiye konuşu kadar deneyimsiz
ve korkak
Bilmediğin her konuya, çekimsiz kalışın gibi.

Neşe ile yaşanan hayat son bulurcasına tedirgin
Kapıyı açışın yavaş, nefes alışın ise bir avazda.
Bugünü yokmuş gibi varsaydın,
Günlüğündekiler eksildi kafanda, yerine başkalarını
koymadın.

Törenle uğurlandın yolculuğa, aynasızlar ülkesine.
Yol uzunluğuna aldırılmazsın, varışlar olsun yeter ki
Görünmez olan duyguların, iç yüzü belli olmayan
Çapraz bağlarla bağlanmış.

Eskiyen ayakkabılar yüzündeki kırışıklar gibi yıllanmıştı.
Her paralanış bir sonucu beliriverir.
Kasnağa işlenmiş kuş figürü unutulmuşluğun simgesi
Umut ve çöküş takibinde bırakmamış.

Nur Yüksel Öztürk

Fantastik Bir Yer: Alice Harikalar Diyarında

" Her şey elindeki saate bakıp hızlı hızlı yürüyen tuhaf giyimli bir tavşanla başladı."

Kitap, Lewis Carroll adını kullanan Charles Lutwidge Dodgson tarafından yazılmıştır. 1865 yılında yazılan "Alice Harikalar Diyarında" farklı karakterler ön plana çıkar. Yazıldığı ilk günden beri hiç raflardan inmeyen eser filmlere, resimlere, bilgisayar oyunlarına konu olmuştur. Her ne kadar çocuk edebiyatı kategorisinde yer alsada yetişkinlerin de keyifle okuduğu eserin içerisinde mantık ve matematik kavramlarının tartışıldığına tanık oluruz. Charles Lutwidge Dodgson dönemin en önemli matematikçileri arasındadır.

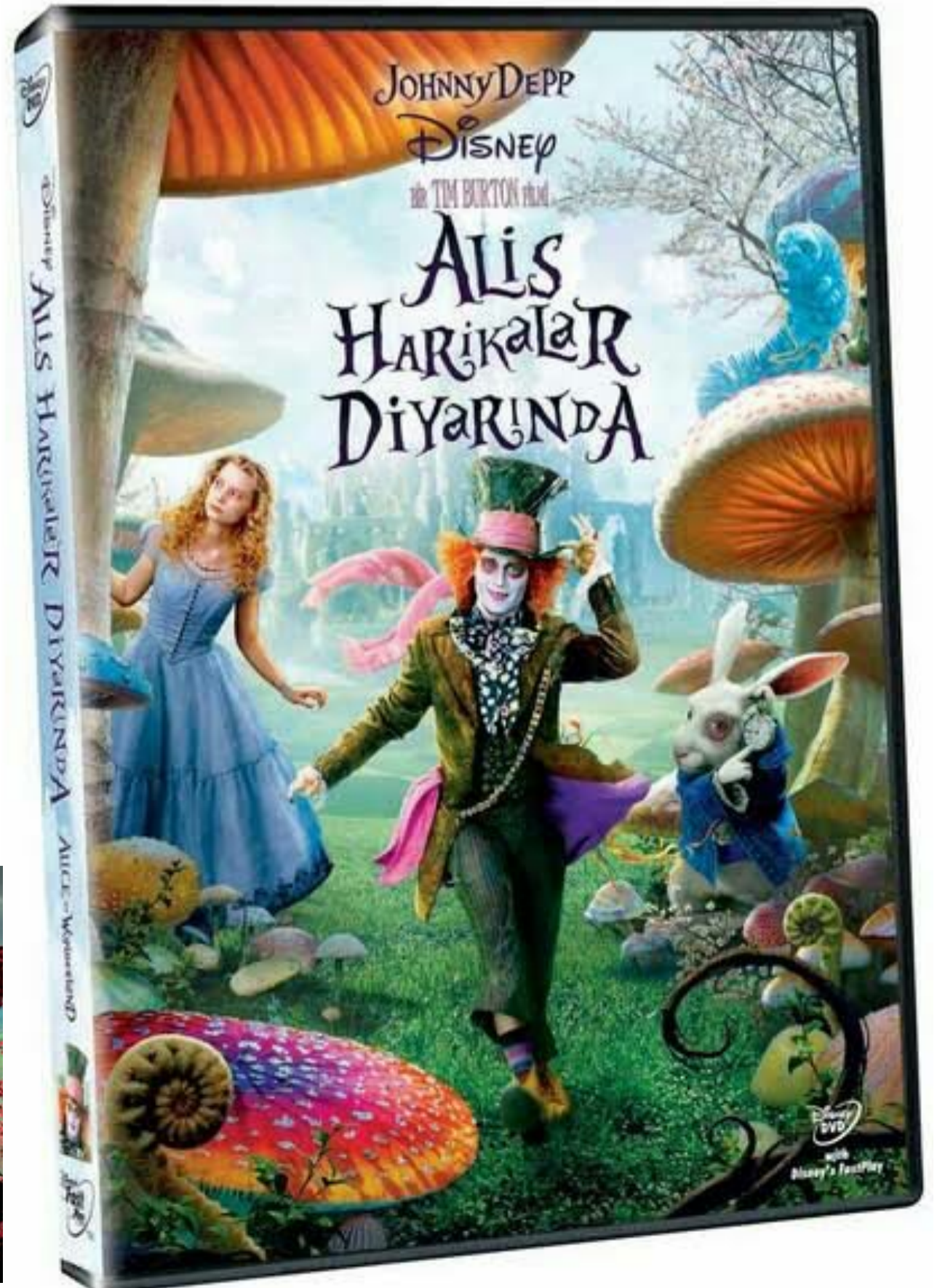
Kitapta okuyucuyu sihirli bir dünyaya götüren yazar, farklı karakterler ile hayal dünyamızı geliştirmemize katkısı olur. Bu karakterler arasında en önemlisi Cheshire Kedisi'dir. Cheshire Kedisi aslında Dodgson'un mantığını temsil eder. Alice istediği zaman ortaya çıkan bu kedi birçok felsefi tartışmaları da beraberinde getirir.

Masal 10 yaşında olan Alice'in bir tavşanın peşine takılıp, tavşanın deliğine düşmesiyle başlar. Sihirli ve fantastik bir dünyanın içine düşen Alice büyük şaşkınlık yaşasa bile bulunduğu ortama hemen alışır. Harikalar Diyarı'nın o sihirli dünyasında Şapkacı ve Mart tavşanı ile çay içip, Gülkedisi ile sohbet eden Alice, bu garip dünyada her şeyin mümkün olduğuna şahit olur.

Tavşan deliğine düştüğü an boyu küçülen Alice bu durumdan kurtulmak için elinden geleni yapar. Bu süreç içerisinde Alice'in başından bir takım olaylar geçer. Yaşadığı her olay, tanıştığı her karakter okurlarını bilmece labirentine götürüyor. Kitabın son sayfalarına gelindiğinde Alice'in ağaç kenarında uyanması bizleri yaşananların gerçekliğini sorgulamaya itiyor.

150 yılı aşkın süredir edebiyatın eşsiz eserleri arasında güncelliğine koruyan kitap birçok eleştiriye de beraberinde getirmiştir. Araştırmacılar eser içerisinde bulunan her karakter, her olay için gizli mesaj içerdiğini ifade etti. Ancak bilinen bir gerçek var ki, hayal zenginliğiyle küçük okurlarına sihirli bir dünya sunan eser, yetişkinler için ise bu sihirli dünyanın arka planında kalan anlamları aramaya teşvik ediyor.

"Malesef sen bir delisin,çatlaksın,sıyırmışsın. Ama sana bir sır vereyim mi; iyi insanların çoğu böyledir."

Banu Çavuşoğlu Ada

Çizgi çizgi olmuş ellerimiz birbirine kenetli, dalgaların ahenkli tınısı ve yüzümüze vuran hafif nemli serinliği ile derin bir sohbeta tutulmuştuk denize karşı. Onunla sohbet edip, eskileri yâd etmek her defasında beni gençliğime götürüyordu. Uzun soluklu bir yol... Bazen engebeli yolları aşıyorduk, bazen sükûnet içinde önümüze serilen çiçekli yollardan el ele geçiyorduk.

Birlikte büyüyor, olgunlaşıyor, tökezliyor ama bir yolunu bulup zamanın girdabından geçmeyi, aydınlığa kürek çekmeyi başarıyorduk. Zaten birlikte aynı sahnede iyi bir oyun sergilemek için; senaryoyu baştan aşağıya ezberlemek yerine replikler arasındaki boşlukları, unuttuklarını bir diğerinin tamamlaması gerekmez miydi? Her unutulmuş, kaçırılan replik bir diğerinin dokunuşu ile sahnede büyüleyici bir yankı uyandırmaz mıydı? Alkışlar kesmez miydi oyunu en can alıcı yerinden?

Bizim sahnemiz; oturma odamız, mutfak ve yatak odamızdan ibaretti belki ama en görkemli oyunlar, en çetrefilli replikler, monologlar sergilerdi. Seyirci, dilsiz duvarlar olsa da ve çoğu kez alkış sesleri duyulmasa bile biz yine el ele, göz göze selamımızı verirdik her defasında gülümseyerek... Güzelleşirdi dünya onunla, replikler ne kadar zor olursa olsun, bir omuz, bir buse, bir dokunuş silerdi başarısızlığımızı. Kutlamalarımıza elimizdeki bir kadeh ve üzerimizdeki pijamalarımız eşlik ederdi. Mutfaktı, oturma odasıydı, yatak odasıydı sahnemiz. Bazen seyircisiz oynanırdı oyunlar, bazen minik konuklarımıza karşı sergilenirdi.

Güneşli bir ilkbahar sabahı karnavalını anımsatan uzun elbisemi giyip, saçlarımı da ensemden küçük bir topuz yaparak güzel havanın tadını çıkartmak istemiş, dışarı atmıştım kendimi. Sahile doğru yavaş yavaş etrafı seyrederek yürüyordum, sonra dinlenmek için bir banka oturdum. Küçük çocukların neşeli çığlıkları, kuşların cıvıltısına karışıyordu. Önüm sıra âşık çiftler, ilkbaharın ihtişamlı doğası ile sanki olağanüstü bir uyum içerisindeydi.

Denize doğru bir delikanlı, onu meraklı gözlerle seyreden karşı bankta oturan genç bir kız. Hayatını bütün güzellikleriyle, zorluklarıyla birbirine adanmış hâlâ el ele, göz göze önüm sıra geçen yaşlı çiftler... Kulağımdaki müziğin ritmine kaptırılmış, canlılığın içinde gezinirken yanıma gelip "Oturabilir miyim?" diye seslenen adam, birden oturduğum yerde afallamama neden olmuştu. Duyduğum bu ses, neden bilmiyorum ama derinden etkilemişti beni. Başımı kaldırıp sesin sahibine baktığımda ise yerimden kalkamayacak kadar donup kalmıştım. Uzun boylu, benim tenimin yanında oldukça esmer olan teni üzerine giydiği salaş gömleği ve jean pantolonuyla bütünleşen parlak mavi gözleri ile gözlerime büyülercesine bakarak sormuştu, "Oturabilir miyim?". Kendimi toparlayıp sadece tek kelime edebildim, "Evet".

Hayatımda ilk defa gördüğüm bu adamın beni neden böyle etkilediğine anlam veremedim ve yanında titreyen vücudumla birkaç dakika daha oturduktan sonra kalkmaya, yarıda bıraktığım yürüyüşüme devam etmeye yeltendim. Ada, "Sanırım rahatsız ettim, ben sadece bu güzelliğin, hareketliliğin içinde yalnız oturmuş bir bayana eşlik etmenin sakıncası olmayacağını düşünmüştüm. Fakat istemeden de olsa sizi rahatsız ettim." diyerek, beni pürüzsüz sesiyle yeniden sersemletmeyi başarmıştı. Hiçbir şey söylemeden yoluma devam etmek niyetindeydim, çünkü durup bir şeyler söylemeye kalksam onun büyüğü beni daha da etkisi altına alacak ve hayatımda ilk kez gördüğüm adını bile henüz öğrendiğim bu adamın esiri olacak kadar tutkunu olacaktım. Hızlı adımlarla yürümeye devam ettim. Eve ulaşana kadar durmadan, ne etrafıma ne de arkama bakmadan yürüdüm. Ama kalbim de, aklım da o bankta kalmıştı.

Günlerce uyumadan, her gece onun sesiyle, adını sayıklayarak ve yüzünü, gözlerini hatırlayarak geçmişti zaman. Belki de bir daha hiç göremeyecektim. Yüzünü zihnime kazımaya çalışıyordum. Neden bu kadar etkilemişti beni ve neden hiç konuşmadan bir yabancı gibi çekip gitmişim o gün. Şimdi öyle çok pişmanım ki, tek kelime etmeden ayrıldığım için. En azından ben de adımı söyleyebilir, birkaç cümle ile ona yanıt verebilirdim. Umutsuzca günler sonra tekrar çıktım dışarı ve kendimi yine o yerde; aynı bankta buldum. Gözlerime inanamıyordum oradaydı. Elinde bir kitap, oturuyordu. Öyle asil duruyordu ki; yüzü, oturuşu, kitabı tutuşu bile...

“Oturabilir miyim?” diye sordum, titreyen sesimi bastırmaya çalışarak. Olabildiğince gülümseyerek “Ben Aslı” diyebilirdim. Heyecanıma nispeten, o bütün sakinliği ile “Memnun oldum. Sonunda kendini kapattığın kulübenden, gün ışığına çıkmaya karar vermişsin. Günlerdir seni bekliyordum burada, kitabımı bitirmek üzereydin. Gelmeseydin son sayfadan sonra artık umudumu kesip, aylardan beri her hareketini, her hâlini gözlediğim bu bayanı korkutup kaçırdığımı düşünerek gidecektim buralardan.” diye cümlesini tamamladığında bir kez daha şoke olmuşum. “Aylardır...” demişti, “Her hareketini, her hâlini gözlediğim bu bayanı...” Oysa ben onu sadece o gün görmüştüm. Bunca zaman beni gözleyen bu adamı, nasıl olur da fark etmemiştim.

Kendime engel olamıyordum. Kalbim onu her gördüğünde kim olduğunu, nereden geldiğini umursamadan deli gibi atmaya devam ediyordu. Ben üzerimden şaşkınlığımı atamadan o yerinde kalmış karşımda duruyordu, “Şaşkınlığınızı görebiliyorum ama ne olur dinle beni.” dedi. “Aylardır, günlerdir yolunu gözlüyorum. Eve girişlerini, evden çıkışlarını, nereye gittiğini, nereden alışveriş yaptığını, o gün mutlu mu mutsuz mu olduğunu, en çok hangi rengi sevdiğini, gülerken gözlerinin nasıl ışıldadığını, saçlarını toplayıp en pasaklı halinde bile etrafındaki kadınların içinde nasıl mükemmel göründüğünü, her şeyini eksiksiz biliyorum ve sana aşığım.”

Hayatımda ikinci defa gördüğüm bu adamın beni aylarca göz hapsinde tutmuş olması, o güne kadar hiç onu görmemiş, fark etmemiş olmam çok tuhaftı. Ama sözleri beni ona daha da yakınlaştırmıştı. Sesi, teni, duruşu ilk gördüğüm anda kalbimi etkisi altına almıştı. Karşısında tir tir titremekten tek kelime edemiyor, şaşkınlığımı üzerimden atamıyordum. Günlerdir onu bir kez daha görmenin hayalini kurmuşum ama bu kadarını asla beklemiyordum. Mavi gözlerine ilk anda tutulduğum adam, “Sana aşığım” diyordu. Ne kadar orda kaldığımızı bilmiyorum ama güneş batmak üzereyken kendimi onun kollarında “Ben de sana aşığım.” derken bulmuşum.

Yıllar sonra her sabah yanında uyandığım bu adama o gün rastladığım ve beni her gün bir önceki günden daha çok sevip mutlu ettiği için, tekrar tekrar âşık olup o mavi gözlerinin etkisinden çıkamamıştım. Güneşli bir ilkbahar sabahı ellerimizdeki bastonların yardımı ile ulaştığımız bankta etrafı seyrederken, ona hâlâ o günkü gibi âşıktım. Yılların değiştiremediği mavi gözlü Ada'ya... O ise oturduğumuz yerden şu dizeleri fısıldıyordu kulaklarıma;

“Saçlara düşünce aklar ya da gidince aklar,
Çocukları güvence altına alıp gitmeli bu şehirden.
Kavgasız, her sabah cinayetle uyanılmayan, sessiz bir yere gitmeliyiz.
Geceleri balkonda denizi seyredip, sandalyelerimizde sallanmalıyız.
Eve gelip benden kahve istemelisin.
Çocuklar gelmeli ziyaretimize, geçmişteki hareketli günlerimizi anımsamalıyız.”
Kulağımda sesinin hoşluğu ile başımı omuzuna yasladım ve onunkinden biraz daha sesi devamını getirdim dizelerin.
“Ben ”Bey” demeliyim sana, sen de ”Hanım”.
Öyle sevmelisin ki beni, bu yazdıklarım korkutmamalı seni.
Tebessümler açtırmalı yüzünde.
Bir gün bu hayatı bırakıp giderken, sadece mutluluk olmalı yüzümüzde.
Birbirimizi sevmenin gururu olmalı her şeyde.”

Can Yücel’in dizeleriydi dilimize dolanan ve birlikteliğe karar verdiğimiz gün Ada’nın dilinden duyduğum ilk şiirin dizeleriydi. Bir çiftin bütün hayatını özetler gibiydi.
“Seneler geçsin, sen beni bil ben de seni”...
Öyle yaşadık sevgimizi, her an ben onu bildim yıllarca o beni. Şimdi ise aynı yerde, aynı bankta gitme vakti yaklaşıyordu. Uzaktan duyulan geminin sesi bizi yeni bir yolculuğa çağırıyordu, tıpkı yıllar önceki gibi.

Bariş Bozdağlı Saat Ve Ayna

Günlerin kısalıp gecelerin uzadığı bir zamanda; gece yarısı sessizliğinin oluşturduğu huzura, duvar saatinin tıkırtıları eşlik ediyordu.

Deniz seviyesinden 3000 metre yükseklikteki aynalı hücrenin görünmeyen sırlı deliklerinden, tüyler ürperten kuru soğuk esmekteydi.

20 yaşındayken müebbet hapse mahkûm edilmiş, ülkenin en azılı suçlusu olarak bilinen mahkûm; yıllardır burada, saatli hücrede günde 3 saat uyuyup, geri kalan zamanını da saat tıkırtıları eşliğinde, bir yandan taş yontup bir yandan da ayna kaplı duvarlara, yıllar geçtikçe aklar düşen saç ve sakalına istemsizce kaçamak bakışlar atıp, gözyaşları dökmekle geçiriyordu. Çelimsiz yaşı mahkûm.

Aradan yıllar geçtikten sonra, gecelerin kısalıp gündüzlerin uzadığı bir zamanda, güneşli havanın neşelendirdiği kuşların cıvıltıları arasında mahkûm, tekrar yüksek mahkemeye çıkarıldı. Avukat müvekkilinin azad edilmesi için söze şöyle başladı:

“Sayın hâkim size, müvekkilimin vaktini iyi değerlendirdiğine dair yontulmuş on bin taş delil olarak sunuyorum. Müvekkilimin artık zamanın değerini anladığına ve boş vakit geçirmeyeceğine yemin ediyorum.”

Hâkimler arasındaki uzun fısıldaşmalar sonucunda, nihayet tahliye kararı çıktı. Nasırlı ellerinde kanlı çizikler oluşmuş, kamburlaşmış mahkûmu; özgürlüğe çıkaracakları sırada, arkasına dönüp baktığında gözleri, hâkimin arkasındaki duvara büyük harflerle yazılmış şu cümleye takıldı. “Zamanın değerini bilmeyen, en azılı suçludur.”

Nadire Tatlı Makaralı Teyp

“Sıkıldım bu eşyalardan. Naftalin kokuyor hepsi. Eskimiş, eprimiş, küflenmiş... Senin gibi... Hayatın gibi... Şu kocaman, nereye koyacağımı bilemediğim makaralı teybin gibi... İçimi çürüttün, hayatımı eskittin, beni eksilttin şu kokuşmuş eşyalar için. İstemiyorum artık. Yeni hayatımda eski olarak bile kalmak istiyorsan, büyük amcandan kalan döküntüleri bırakmak zorundasın!” dedi karım, Ankara’dan İstanbul’a tayinim çıktığında. “Ya ben, ya hatıraların.” diyordu.

Karımla evlendiğimizde o öğrenci, ben ise üniversiteyi yeni bitirmiş, işe yeni başlamış tıfıl bir memurdum. Tek maaşla geçinmek zorunda olduğumuz bir-iki yıl vardı önümüzde. Bu nedenle borç yapma lüksümüz yoktu. O dönemler kredi kartına on taksit, salon takımı alana yemek odası bedava gibi kampanyalar da yoktu. Annem ev hanımı, babam da devlet memuru olduğu için bize ev eşyası alacak durumları yoktu. Yani yokluklar dönemiymiş. O yaz ölen babamın amcasının eşyalarını aldık biz de, karımın “istemez ama yapacak bir şey yok” bakışlarıyla. Bense yeni eşya almışçasına mutluydum. Çok sevdiğim bir adamın, çok sevdiğim eşyalarıyla yaşayacaktım. Daha ne olsun? Piyango biletine büyük ikramiye çıkmış gibiydi. Evlilik hazırlıklarının tüm angaryalarına, iç karartıcı kurallarına, kaprislerine bu nedenle katlanabildim.

Babamın amcasıydı. Babam gibi benim de örnek aldığım insandı. Birinci Dünya Savaşından önce doğduğunu söylemişti. Sübyan Mektebi denen okulla başlamıştı eğitimine, o zamanlar adı El-Aziz olan Elazığ’da. Yıllar yıllar sonra, bana babasının kıt kanaat koşullarda gönderdiği okulda nasıl başarılı olduğunu açıklamıştı; okulun son dönemlerinde babası “Aferin oğlum, birinci olmuşsun.” dediğinde pek gururlandığını, “Essah mı?” diye babasına baktığında “Evet oğlum, sondan birinci” dediğindeki utancını... Yüzünde geniş bir gülümsemeyle, bu utancın daha sonrasında başarı yollarına nasıl ilmek ilmek taşlar döşemesine neden olduğunu, yurt dışına burslu gidecek on öğrenci arasına seçildiğini anlatmıştı. Fransa’da Sorbonne Üniversitesi’nde tayyare mühendisliği okuyacak kadar... Sanırım amcam bizim ailenin ilk üniversite mezunu ve en zeki insanıydı. Bazen babamla benim, ondan bize miras kalan kırıntılarla idare ettiğimizi düşünürüm.

Hep anlatılan, hakkında bir sürü şey duyduğum amcayla en yakın ilişkim üniversiteye başladığım yıl oldu. Ankara’da mühendislik okulu kazanıp anneannemin yanına yerleşince, iki sokak ötede oturan amcamla daha sık görüşür olmuştum. Bayılıyordum onun evine gitmeye, sohbetini dinlemeye. Benim o yıllarda hiç kimsede görmediğim engin bir hayat tecrübesine sahipti. Yurt dışında yaşamış, hem de ne yaşamış, bir adamın hayatıma kattıklarını bir düşünsenize. O da benimle sohbet etmekten çok hoşlanırdı. Yalnız yaşayan bir adamı, kendisini hayranlıkla dinleyen bir gençten daha fazla ne mutlu edebilir?

Birlikte sıklıkla, o dönem Ankara’nın meşhur kebabçısı Kebap 49’a giderdik. Sonra yavaş yavaş yürüyerek Bestekâr Sokaktaki evine gelirdik. Evde kendi elleriyle yaptığı bol köpüklü kahveyi ikram ederdi, vişne likörüyle birlikte, Almanya’dan getirdiği gümüş tepside. Yıllar sonra benim de, evime gelen misafirlere ikram ettiğim kahve fincanlarıyla.

Evi Ankara'nın merkezinde, yığma taşlardan yapılmış eski bir binanın ikinci katındaydı. Eve girdiğinizde koridor boyunca duvarlarda asılı olan amcamın yaptığı resimler sizi karşılardı, salonda da Nazım Hikmet'in annesi Celile Hanım'ın iki tablosu. Amcam İstanbul'da yaşadığı dönemlerde Celile Hanım'la aynı apartmanda oturmuş bir iki yıl. Amcam hakkında işittiğim çapkınlık öykülerinden sonra, şimdi benim evimin duvarlarını süsleyen Celile Hanım imzalı tablolara bakınca "Acaba mı?" diye bir düşünürüm. Salonun sağ tarafında, duvara dayanmış konsolun içinde İngiliz porselenlerinden oluşan yemek takımı dururdu. Üzerinde benim bir araya getirdiğim hoparlör sistemine bağlı makaralı teyp ve taş plaklar çalabilen pikap vardı; yanında özenle dizilmiş, içinde Nazım'ın kendi sesiyle okuduğu şiirleri olan taş plaklar. Müzeyyen Senar'lar, Münir Nurettin Selçuklar, klasik müzik veya halk türkülerinin olduğu sayısız plaklar. Birlikte saatlerce müzik dinler, müzik üzerine sohbetler ederdik. Bugün halk müziğini seviyorsam amcamın sayesinde. Pikaplara düşkünlüğüm de, eski plak biriktirme merakım da... Eskilerin eskimişliğinin değerini hep onunla öğrendim, ondan dinlediklerimle harmanladım. Bir yandan büyürken, bir yandan eskidim...

Camlı büfe. İçinde Bohemya kristalleri, likör bardakları, Çin desenleriyle bezenmiş kahve fincanları olan. Alt bölmede o dönem hiçbir Türk ailesinde olmayan, arada 'artık büyüdün, at bir kadeh' diyerek bana da verdiği içkiler dururdu. Bir iki kadehten sonra kendimizi, henüz bizde mevcut olmayan bir sistemle yatağa dönüşebilen üçlü koltukta sohbet ederken bulurduk. Almanların muhteşem dayanıklılıkla ürettiği İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma bu koltuklarda oğlum hâlâ büyük bir keyifle zıplayabilmekte.

Koltuğun önünde, altındaki kolu çevirince yükselen, masa haline gelen geniş bir sehpa dururdu. Eşim tüm eşyaları sineye çekse de bu masamsı sehpayla şiddetle itiraz ettiği için evimizdeki tek yeni eşya olan ruhsuz yemek masasını almıştık. Bu ruhsuzluğa inat konsolun üstündeki amcamın çektiği bir sürü fotoğraf çerçevelerinden bana gülümserdi. O dönemde fotoğraf ve sinema makinesi olan nadir insanlardandı. Fotoğrafa merakım da onun babama getirdiği, daha sonra da benim kullanmaya başladığım fotoğraf makinesi sayesinde olmuştur. Üniversitedeki bu yakınlığımız fotoğrafla olan ilişkiyi perçinlemiştir. Bir sürü fotoğraf... Albümlere tasnif ettiği. En çok yandığım da ölümünden sonra annemin bu albümleri bir sürü karı kız resmi var diyerek yok etmesidir.

O karı kız resimlerinin arasında amcamın bana anlattığı kocaman bir aşk hikâyesi vardı. Ne yazık ki sadece fotoğrafı değil kendi de yok olan bir hikâye. Amcamın burslu olarak gittiği Fransa'da, öğrenciliğinin son yıllarında tanıştığı bir Fransız kıızıyla yaşadığı aşk. Fotoğrafını göstermişti bana. Yıllarca süren bekârlık yıllarından, onca yaşanmışlıktan tek gösterdiği onun fotoğrafı idi. Minicik ağzı ve burnu olan ince, narin bir kızdı. Amcama sıkıca sarıldığı resimdeki aşkın içinizi sarmaladığını hissedebiliyordunuz. "Asla bırakmayacağım!" der gibi. Amcamın okulu bitip mecburi hizmetini yapmak için Türkiye'ye dönmek zorunda kaldığı zamana dek. Yalvarmış amcama "Beni de götür." diye. "Nasıl getirirdim?" demişti bana. "O yılların Elazığ'ını düşün. Bir Fransız kıızı ne yapardı oralarda? Nasıl yaşardı? Aşkı yeter miydi tüm zorlukları göğüslemeye? Yetmezdi tabii ki. Nefret ederdi bir süre sonra benden. Nasıl göze alırdım bunu? Sevdiğim kadının benden nefret etmesini..." Belki Fransız kızına duyduğu büyük aşktan, belki de yalnızlığın tadının hoş gelmesinden uzunca yıllar bekâr yaşamış amcam. Annemin yaktığı fotoğraflardaki kadınlar da hep o döneme aitmiş.

Yurda döndüğünde, zorunlu devlet görevini mezarlık müdürü olarak yapmış, başka kadro bulunamadığından. O dönem babası ölmüş. Fransızca bilen, piyano çalabilen ama çok çirkin olduklarından bir türlü nasipleri çıkmayan iki kız kardeşine bakabilmek için bu görevi sineye çekmiş, Sorbonne Üniversitesi mezunu tayyare mühendisi amcam. Zorunlu görevi sona erince de Almanya'dan gelen iş teklifini kabul etmiş hemen. Beş altı yıl Almanya'da uçak fabrikasında çalıştıktan sonra savaşın çıkacağını hissedince Türkiye'ye dönmüş. Ankara'daki evinde gördüğüm o koltuk, makaralı teyp, hâlâ keyifle dinlediğim Edith Piaf, Alain Barriere plakları o dönemde birlikte getirdiklerinden bir kaçıydı. Bazen bana bu şarkıların ne söylediğini çevirirdi. Altı dil bilirdi. Herhalde altı dilde aşk şarkıları da söylerdi ki bu kadar çok sevgilisi olmuş. "Yaş kemale erince, yaşlanınca sana kim bakacak?" diyen akrabalarının baskısına dayanamayıp, Ziraat Bankasında müdürlük yapmış Sabiha Teyzeyle evlenmek zorunda kalmış. Ama kaderin cilvesine bakın ki, kendisine bakılsın diye evlenen amcam Alzheimer olan Sabiha Teyzeye bakmış ölene dek.

Ben üniversite ikinci sınıftayken, üniversitede birlikte okudukları bir Fransız kadın amcamın ziyaretine gelmişti. O akşam, okul çıkışı evine uğradığımdaki yüz ifadesini hâlâ hatırlarım. Bir hayalete bakar gibi bakıyordu bana. Görmüyordu sanki. Salondaki koltuğa yığıldığında "Bir kızım varmış." diyebildiğini duydum. O akşam hiç konuşmadı, hiç anlatmadı. Fransızca şarkılar dinleyip, viskisini yudumladı sadece. Daha sonra özel bir dedektif tutup kızını, kızının yaşadığı yeri öğrendi ve bir mektup yazdı. Cevap da geldi, kızı da. Kırklı yaşlarında, annesine çok benzeyen ama aynı amcam gibi keskin bakışları olan hoş bir hatun. Fransa Sosyalist Partisinin genel sekreteri. Amcam ölene kadar mektuplaştıklarını, bir kez daha görüştüklerini biliyorum. Annesini beş altı yıl önce kaybetmiş. Annesi, amcamdan, babasından hiç söz etmemiş ona. "Sadece bir gençlik aşkıydı." demiş. Zorlamasına rağmen ağzından babasının kimliği hakkında tek bir söz alamamış. Ölüm döşeginde bile. Kırgınlığından mı, kızgınlığından mı yoksa ben onsuz kaldım o da evlatsız kalsından mı bilinmez... Amcamın cenazesine gelen kızı, sadece annesinin amcama yazdığı şiirleri istedi. Kız kardeşleri vermediler inatla. Babamın bir miktar para vererek amcamın eşyalarını satın aldığında, o şiir defterini de istediğini ve kızına postaladığını hatırlıyorum. Mirasından tek kuruş istemeyen, babasız büyüyen ve güzel bir aşkın ürünü olan bu kızın en azından bunu hak ettiğini düşünmüş olmalı. Hele ki hayatlarında aşkı hiç tatmamış çirkin iki kız kardeşten daha fazla...

Amcamı kaybettikten sonra, en güzel zamanlarımı geçirdiğim bu adamın eşyalarının dağılıp gitmesine gönlüm razı olmadı. Babamı ikna ettim eşyaları satın almaya. Böylece makaralı teyp, tüm plakları, pikabı, müzik seti benim oldu. Kadife koltuklar, konsol, camlı büfe ve içindeki kristaller benim evimi süsledi yıllarca. İstanbul'a taşınırken eşimin rest çekmesine karşı koyamaz hâlâ gelinceye kadar. Bir eskiciye sattım hepsini. Aslında ruhumu sattım. Yeni şehre yeni eşyalarla gittik. Belki evliliğimiz de yenilenir düşüncesiyle. Oysaki eskiyen, eski olan eşyalar değildi. Bizdik... Birkaç yıl sonra evliliğimi de sattım. Amcamın eşyalarını sattığım kadar üzülmedim. Yıllar sonra bir antikacı dükkânında amcamdan kalan makaralı teybi görünce canlandım, yeniden yaşamaya başladım büyüyen eskimle...

Necati Tülek

Dağın Hikayesi

Dağlar vardır üstündeki ormanlardan ad alırlar
Dağlar vardır dibindeki ovalardan ad alırlar
Ve dağlar vardır sevdalardan ad alırlar

Kurtboğan Dağı tüm ovaya hâkimdi. Ovanın kenarından dik bir eğimle yükselmeye başlar, heybetli bir zirveye ulaşır, sonra aynı eğimle alçalırdı. Bir orman vardı, sanki dağın elbisesiydi; aşağılarda meşe, kestane, alıç, kuşburnuyla kaplı, yukarılara çıkıldıkça bu ağaçlar yerini karaçama bırakır, orman bir anda biter, yerini kocaman bir kaya kütlesine bırakırdı. Kaya kütlesi yükselir ve zirveyle son bulurdu. Dağı sis kapladığında korkunç bir görüntü oluşur, insanın içini ürpertir, sanki bir canavar çıkıp size saldıracaktı gibi bir his verirdi.

Cemil, Hasaneli'ne memur olarak atanmıştı. Yirmili yaşlarında, uzunca boylu, siyah saçlı ve gençliğin verdiği heyecanla her şeye umutla bakan bir gençti. İlçeye yeni inmişti. Hasaneli'ne gidecek minibüsü bulmalıydı. İlçeden Hasaneli'ne her Cuma bir minibüs kalkardı, diğer günler yoktu. Cemil yavaş yavaş meydana doğru yürümeye başladı. Aylardan Mart'tı. Hava açmaya başlamış, geceki yağmur her tarafı çamur etmişti. Arabalar geçtikçe çamur sıçratıyor, insanlar arkalarından küfürler savuruyordu. Cemil'in paçaları da çamur olmuştu ama pek aldırmadı. Biraz sonra meydana geldi. Gözleri köyün minibüsünü aradı ama bulamadı. O sırada pala bıyıklı, orta yaşlı, saçları kırışmış, yüzü kırışmaya başlamış bir adam, Cemil'e doğru yaklaştı.

-Selamünaleyküm delikanlı!

-Aleykümselam dayı.

-Buralı mısın?

-Yok dayı, Hasaneli'ne memur olarak atandım. Minibüsü arıyordum.

-Gel, kahvehaneye gidelim, şoför Halil ordadır.

Kahvehaneye yürüdüler. Cemil, dayının isminin Memo olduğunu öğrendi. Camlar buğulanmıştı, kahvehanenin içi gzkmyrd. İçeri girdiler, şoför Halil'in yanına oturdular. İki çay geldi. Soba grl grl yanıyordu, içeriye mis gibi çam kokusu kaplamıştı. İçerde onbeş masa vardı, bir küçük radyo, duvara asılı bir Atatürk resmi, öbür duvara bozkurt motifli bir halı asılmıştı. "Delikanlı bizim köye atanmış." dedi Memo dayı. Halil "Hayırlı olsun, yarım saate kalkarız." diye cevapladı. Radyoda Engin Nurşani çalıyordu. Memo dayı sessizce eşlik ediyordu trkye. On beş dakika sonra kalktılar. Halil minibüsü bir arka sokaktan meydana getirdi, on dakika sonra minibüs doldu. Memo dayıyla Cemil ndeki koltuklara oturdular. Minibstekiler Cemil'in yabancı olduğunu anlamışlardı. Arka koltukta İbiş'in Mustafa oturuyordu. Memo dayıyla sohbet ediyordular.

-Havalar da çok soğuk ha Mıstık,

-Öyle Memo dayı, kış da soğuk geçti zaten. Yanındaki delikanlı kim?

-Memur olarak atanmış bizim köye.

Hasaneli'ne giden yol altı köyden geçer, Hasaneli'nde son bulurdu. Çünkü köy, Kurtboğan Dağı'nın dibine kurulmuştu. Otuz-otuz beş hane yaşardı köyde.

Yağmur yolları berbat etmişti. Araba arada bir patinaj çekiyordu. Bir süre sonra radyo frekansı kaybetti, insanı sinir eden bir cızırtı başladı. Halil okkalı bir küfür savurup, radyoyu kapattı. Yolun en zorlu kısmındaydılar. Minibüs beşik gibi sallanıyordu. Kurtboğan Dağı yavaş yavaş ortaya çıkıyordu.

-Bu dağın isminin nerden geldiğini bilir misin delikanlı?

-Yok Mustafa emmi ama anlatırsan dinlerim.

-Ben de çok iyi bilmem ama Memo dayı çok iyi bilir, çok da güzel anlatır.

Memo dayı biraz kızdı ama "Tamam anlatacağım." dedi. Birkaç kez öksürdü, boğazını temizledi. Minibüs sessizliğe gömüldü, herkes Memo dayıya odaklandı. Memo dayı anlatmaya başladı.

"Yıllar yıllar önce daha insanlar çadırlarda yaşayıp, kışı kışlakta, yazı yaylakta geçirirken, bizim köyün yerinde Hakkı adında bir Bey'in obası varmış. Bu obada yüz küsür çadır, büyük sürüler varmış. Hakkı Bey adaletli, dürüst bir adammış. Bir de kızı varmış Hakkı Bey'in. Beline kadar gelen saçları, rengârenk sayası, ela gözleri ile dünya güzeli bir kızmış Gökçe. Obada annesi ve kız kardeşiyle beraber yaşayan Bey'in çobanı Ali'yi severmiş Gökçe, Ali de Gökçe'yi. Bizim "Gökçe Kaya" dediğimiz kayanın dibinde buluşurlarmış.

Gel zaman git zaman kışlağa geçmiş oba. O kış çok sert geçiyormuş. Ormandan kurtlar iniyormuş obaya, sürülere saldırıyorlarmış ama bir kurt varmış ki o hepsinden akıllı, hepsinden güçlüymüş. Onu öldürmek mümkün değilmiş. Her gece sürüye saldırıyormuş. Hakkı Bey sürünün başına nöbetçi koymuş, nöbetçileri de öldürmüş. Ormana avcı göndermiş, sadece atları dönmüş avcılarının, ne yapsa olmamış. Obanın yaşlılarını toplayıp onlara danışmış, yaşlılar 'Bir yarışma yapalım.' demişler, 'Kazanan kurtu avlamaya gitsin, eğer postunu getirirse ödül verelim.' demişler. Kurtu avlamak zor iş olduğundan, tüm yiğitlerin seve seve canını vereceği bir ödül olmalıymış. Hakkı Bey 'Kazanan yiğit, kurtu öldürüp postu getirirse, kızımın evlenir.' demiş. Obadaki tüm yiğitler katılmış yarışmaya. Ali de durur mu hiç, o da katılmış. Yarışma üç etaptan oluşuyormuş; at yarışı, ok atma ve güreş. Bir gün sonra başlamış yarışlar.

At yarışında otuz atlı yarışacakmış. Ali'nin atı yokmuş ama Gökçe ona atı Akyle'yi vermiş. Ali ikinci olmuş, Hasan adında bir yiğit birinci olmuş. İkinci gün ok atışları yapılmış Ali birinci, Hasan ikinci olmuş. Üçüncü gün son etap olan güreşe gelmiş sıra, Ali'yle Hasan tek tek yenmişler rakiplerini, finale kalmışlar. Üç saat güreşmişler, yenilememişler. Hakkı Bey bitirmiş güreşi. Yarın yeniden güreşe tutuşmuşlar, yine üstün gelen olmamış. Hakkı Bey 'Ne yapsam?' diye düşünürken, Hasan, Bey'in yanına gitmiş, 'Ben Ali'nin kardeşi Nazlı'yı seviyorum Bey'im, Nazlı'yı bana istersen ben güreşten çekilirim.' demiş ve güreşten çekildiğini açıklamış. Akşam Bey'le beraber Nazlı'yı istemeye gitmişler. Ali, Nazlı'ya sormuş 'İstiyor musun?' diye, Nazlı da 'İstiyorum.' demiş. Hasan'la Nazlı'yı sözleşmişler. Hakkı Bey birkaç gün sonra Ali'yi çağırarak, yola çıkma vakti geldiğini söylemiş. Ali hazırlıklarını yapmış, gitmeden Gökçe'yle konuşmuşlar kayanın dibinde. Hasan da Ali'yle gelmek istiyormuş ama Ali izin vermemiş. Hasan'ın içi el vermemiş, iki gün sonra o da Ali'nin peşinden yola çıkmış. Ali ilk gün bir ağaç kavuğunda yatmış. İkinci günün sabahı bir geyik görmüş. Geyiği avlamış ve etyle tuzaklar hazırlamış. Gece çökünce kurt tuzaklardaki etleri yemiştir ama hiç bir tuzağa yakalanmamış. Üçüncü günün gecesinde Akyle çok huysuzlanmış, sürekli kişniyormuş. Ali ateşi birkaç odun atıp beslemiş. Kurt etrafta dolaşarak, dikkatsiz bir anı bekliyormuş. O an gelmiş kurt var gücüyle Ali'ye arkasından saldırmış.

Ali arkaya doğru bıçağını savurmuş, bıçak kurdun böğrüne saplanmış ama çok geçmiş, kurt dişlerini Ali'nin boğazına geçirmiş. Son bir güçle Ali bıçağı iyice saplamış, kurt da dişlerini geçirmiş. İkisi oracıkta kucak kucağa ölmüşler. Akyele ipini koparıp obaya doğru koşmuş. Hasan yolda rastlamış Akyele'ye, atı takip edip bulmuş Ali'yle kurdu. Atın üstüne atmış Ali'yi, kurdu da terkisine alıp, sürmüş obaya atını. Obada feryatlar kopmuş Ali'nin annesi, kız kardeşi saçlarını yolmuşlar, feryatları dağda yankılanmış. Gökçe içine ağlamış, inanmamış Ali'nin öldüğüne.

İki gün sonra kayanın dibine gitmiş Gökçe, Ali'yi beklemiş ama gelmeyince kayanın başına çıkmış Gökçe. Ali kayanın en ucundan çağırıyormuş onu. Gökçe kayanın en ucuna gelmiş ve atlamış aşağı. Bir feryat yankılanmış dağda 'Ali'm Ali'm Ali'm!'

Obadakiler anlamışlar ki, Gökçe kız Ali'sine kavuşmuş.

İşte böyle," dedi Memo dayı ve ekledi, "Köyün ismi Hasan'dan gelir, köyü onun torunları kurmuştur. Bir de türküsü vardır Ali'yle Gökçe'nin. "

Sürdün Akyele'yi dağlara doğru
Gökçe'ye bir lafın yok muydu Ali
Gökçe'yi bıraktın şu kayada
Yoksa sevdam sana yük müydü Ali

Ormana bağırdım ses vermedi
Senden bir haber gelmedi
Azrail'i geçerken görmüşler yeni
Şu benim gözlerim kör müydü Ali

Şu kayaya çıkıp da ağladım
Başıma kara yazma bağladım
Ali'm Ali'm diye çağladım
Senden bir seda gelmedi Ali

Elif Kaymazlı

Bir Unutuluşun Hikayesi

Odamın camına her gün kuşlar çarpıyor. Neden camı göremezler, çarparlar? Bana bir şey mi demek istiyorlar? Sen olsan “Neden her şeyden bir anlam çıkartmaya çalışıyorsun, hayatı akışına bırak.” derdin. Akmayı unutan hayatın camında gözlerim, alamıyorum. Kuşlar çarpıp çarpıp duruyor. Radyoda Sezen “Benim yerime de sev, bekletme hayatı...” diyor. Yüreğimi şarkının notalarına asıyorum.

Oysa duygular akıldan önce gelmez mi? Aklının gözleriyle görürsün, gördüğün o şeyi bir zaman sonra unutabilirsin ama duygularınla hissettiğin hiçbir şeyi unutamazsın. Her daim bir koku, bir dokunuş, bir sesle kendini hatırlatır duygular...

O kuşlar cama her çarptığında bir çığlık yükseliyor sanki duyuyorum. Sen duyabiliyor musun beni?

Rüyalarımı anlatırdım hep sana. Şimdi kime anlatırım, benden parçaları kim birleştirir? Kim bütünler beni? Şimdi yarımım! Yarım bir nota kendini nasıl tamamlar? Kanadı kırılmış bir kuş nasıl uçabilir?

Geçen gün seninle gezdiğimiz sokaklarda aradım kokunu... Tam vazgeçmiştim ki, tanımadığım bir adamın ardından gitti ayaklarım, kokusu aynı sen... Aynı senin gibi kokan birisi... Bir ara bir çay bahçesine oturdu, ben de tam arkasındaki masaya. Rüzgâr içimi okumuş olacak ki, bütün kokularını bana verdi elleriyle... Garson geldi “Ne istersiniz?” dedi. Buğulu gözlerle bakmış olsam gerek ki “Size bir sade kahve getireyim.” dedi. O bile anladı içimin odalarının su bastığını. Sen neden anlamadın beni? Çok mu zordum? Sadece beni sonsuzluk gibi sev istemiştim. Şimdi sonsuzluğu koynuma alıp, acı mühürlerini basıyorum.

“Herkesin bir alinyazısı vardır. Kiminin alinyazısını melekler minik, gümüş çekiçleriyle yazar, kiminkini de şeytan baltanın tersiyle!” dedirtiyor kahramanı Vasilyeviç’e, M. Gorki. Benim alın yazımda sadece senin izlerin, dokunuşların, sevişlerin olsun istemiştim. Çok şey değildi ki istediğim. Sen ise şeytanın baltasını gösterdin bana!

Ruhumun soluğunda Tanrı'nın izleri var biliyorum. Nefes alamıyorum sanki, tesadüfen aldığım nefesler içerlerimi acıtıyor. “Tanrım Tanrım!” nidalarıyla uyanıyorum her sabah. Ben neden herkes gibi aynı hayat ırmağının sularında yüzemiyorum? Neden beni diplerine çekmeye çalışıyor? “Yüzmeyi biliyorsun ki, sen yüz.” diyorlar. Anlatamıyorum kendimi hiç kimselere... Sen bile çekip gittikten sonra... Sen bile beni anlamadıktan sonra...

Seni düşünüyorum. Seni düşünmekten alıkoyamıyorum aklımı. Gün kendini karanlığın kollarına bırakmaya yakın, kalkıyor tanımadığım adam, senin kokunu alıp gidiyor ve ben orada en sevdiği eşyası alınmış bir çocuk gibi kalakalıyorum. Elimi uzatsam tutar mıydı? Yanıma yaklaşan garson, gözlerimdeki söz yaşlarını görmesin diye göğe doğru bakıyorum. Gökyüzünün karanlığına Sezen'in şarkısını mırıldanıyorum.

Ah vefasız...

Ah kitapsız...

Sen de koyup gittin

Bitmedi ağla ağla

Yansın İstanbul bu gece

Külleri savrulsun

Senin de o taştan kalbin

Cayır cayır kavrulsun.

Ruhumun yangın gölgesi, seni her düşündüğümde ruhuna değsin istiyorum. Geriye kalan anılar neden zamanı o anda dondurur? Sonsuzluk ağıtları söyleyen zaman, değişmez bir bütün olarak içimde varlığını sürdürüyor. "Neden?" sorusuna sözle anlatılacak yanıt bulmaya çalışmaktan yoruldu. Düşüncelerim ne düşündüğümün bilincinde değil sanki, zorlayıp duruyor kapıları... Kilitlediğini unutarak!

Canım hiçbir şey yapmak istemiyor.

"Yapma o zaman!" diyen sesini özledim.

İçimde bataklık çiçekleri, almaya çalıştıkça derinlere doğru kayıyorum. Bir masalda devamlı avlanmaya mahkûm olmuş bir avcı gibiyim sanki... Beni bekleyen sona doğru mu kayıyorum?

Sen hayatında kendinden başka kimsenin bilmediği (senin bile bilmediğin) yüreğini param parça eden önemli bir yarını bir yerlere bırakmış ve unutmuş gibi oldun mu? Olsaydın biçare bırakmazdın beni, yanımda olurdun, geceleri kan ter içinde uyandığımda, çığlık çığlığa bağırlarımı tutar, koynunda saklardın beni. Her şeye rağmen severdin beni, her şeye rağmen seni sevdiğim gibi...

Ruhumun derinlerine işleyen Sezen'in sesinin yarattığı kuvvetli duygularla yüreğim sıkışıyor, nefes alamıyormuş gibi oluyorum. Kalbimi tuta tuta evin odalarında seni arıyorum. Yoksun. Neden yoksun? Dünyevi bütün paçavraları soyup üstümden, suyun ferahlatıcı kollarına teslim ediyorum bedenimi. Bir zamanlar sana emanet ettiğim yerlerime dokunuyorum, ellerim yanıyor. Yanan ellerimi üfleyip, kendime sarılıyorum. "Bu acıların üstesinden geleceğim, dimdik duracağım sana inat!" cümlesini tekrarlıyorum, içimi tatmin etmek için. Senin içini cümleler tatmin etmez, kim tatmin ediyor şimdi?

Uzakta evlerin ışıkları yanarken, ben gecenin bir yarısı aynanın karşısına geçip saçlarımı tarıyorum. Saçlarımdan döküyorum ellerini... Tenimden kazıyorum seni bir bir...

İnsan neden onu seven birisini kendinden uzaklaştırır ki? Cevaplayamadığı sorular yüzünden mi? İnsan neden cevaplayamadığı sorular sorar kendine? Cevapları olan sorular varken... Belki bildiğim sorulardı, neden bana sormadın? Sorsaydın keşke...

Evin duvarları gibi sessizliğim ama içim çığlık çığlığa bağıyor.

İnsan neden içine doğru baktıkça, gömdüğü kemikleri bulabilmek için toprağı eşleyen köpek gibi hisseder? Belki yeni bir ben bulabilir miyim diye mi? Neden kaçmak ister kendinden? Bir türlü düştüğü yerleri ezberleyemediği için mi? Yine düşer, yine düşer! Neden ezberleyemez? Arkasına bıraktığı ekmekleri kuşlar yediği için mi?

Yarım kalmaya mahkûm bir şiir gibiyim. Hangi dizeye tutunsam, "Bana ait değilsin." diyor. Oysa ben sana ait bir şiirdim, seninle tamdım, tamamdım.

Kelimeleri bin yıl öncesinden alıp, sana mektuplar yazıyorum. Şimdiki zamanın kelimeleriyle anlatamıyorum hiçbir şeyi... Yazmasam delireceğim sanki, aklımı yerinde tutamıyorum. Beynimin içi anlamsız gürültülerle dolu, başımı ağrıtıyor. Ağrıyan başımı avuçlarımın içine alıp, gürültüsünü susturmak istiyorum. Bak yine geldi kuşlar ve yine camlara çarpıp duruyorlar. Yoksa onları da mı birisi bırakıp gitti? "Anlıyoruz seni" mi diyorlar? Ben de sizi anlıyorum. Çarpmayın camlarıma artık, iyileştirin yaralarınızı. Ben de iyileşeceğim söz. Beni duymuş olmalılar ki, artık camın kenarlarına konup bana bakıyorlar, intihar etmiyorlar.

Dinlediğim her müzikle birlikte sanki daha derinlere çekiliyormuşum gibi geliyor. Sen olsan "Dinlediğin müzikleri değiştir." derdin. Alışkanlıkları bir anda çöpe atmak kolaymış gibi. Senin için hayat basit kelimelerle yazılmış bir senaryoymuş gibi. Bence o kadar basit değil hiçbir şey...

Denizi arıyor gözlerim, dalgaların kıyıya vururken nasıl kırıldığını, tenime değen rüzgârın beni bir nebze olsun nasıl ferahlattığını... Başka başka şeyler düşünmek istiyorum. Öylece denizin maviliğine bakmak, güneşin altındaki dalgaları izlemek ya da denize vurduğu gölgesinin hikâyesini yazmak.

Geçen gün sokakta yürürken, gözüm yerde rüzgârın savurduğu bir broşüre takılmıştı. "Alinyazısı itinayla silinir." yazıyordu. Katlayıp çantama koymuştum. İyi ya da kötü anıları olmadan yaşayabilir mi insan?

Belki de her şeyin bir doğru zamanı vardır.

Göreceğiz!

Funda Mengilli

Salyangoz

Bir süredir yaşadığım bu orman oldukça rahattı. Otlar yeterince büyümüş, boyumu aşmıştı. Sağladığı sıcaklık, yalnızca yumuşak karnımı değil, etten olsa kabuğumu bile gıdıklardı. Tesadüfen gelmişim ya buraya, oh ne de iyi yapmışım. Dişi diye peşinden süründüğüm o sperm fazlası yüzündendi gelişim. Neredeyse öldürüyordu beni, olsun, uzun süredir böyle bol bir yeşillik, böyle ılık bir nemlilik, böyle killi bir toprak görmemişim.

Bir de yağan yağmurda görmek vardı burayı. Belli ki yağmuru şiddetliydi. Belki çilek bile vardı şuralarda bir yerlerde. İki gündür kemirdiğim yonca yaprağından lezzetli, kocaman bir çilek. Evet, kesin vardı. Cennette çilek olmaması mümkün müydü sanki?

Boyumu aşan ot ormanının sonu çilek tarlası olmalıydı. Ormanın kenarından antenlerimi uzatsam, etrafa bi' göz gezdirsem, bulurdum bence. Birazcık da uzanıp, yarı yarıya sürünürdüm. Çok çıkmama bile gerek kalmazdı yeşil örtüden. Bi' bakıversem ucundan, kokusunu bile alıyor gibiydim!

Çilek kokusuyla düşe dalmış algılarım, kendimi beton yolun ortasında bulana dek, sakinliğiyle, duru göl sularına taş çıkarırdı. Ormanım, ufukta küçücük bir noktaydı şimdi. Aldığım koku, egzozdan; duyduğum ses, ölüm çığlığından başkası değildi. Çilek kokusuymuş, peh! Peşine düştüğüm sefil çilek kokusu! Hayatımda kaç kez daha yanılabilirdim acaba? Hoş, hayatım ne kadar sürebilirdi bu yolun ortasında, acaba? İçinde bulunduğum, tam bir, 'koş dışının peşine var cennete, düş aşının peşine dal ölüme' haliydi.

Sıradaki yanılmanız, yine, siz fark etmeden dibinize kadar girmiş, iki ayaklı, kuru derili, şu dev yaratıkla ilgili olabilir mi acaba, bayım?

Gözlerimin önündeki, kafası olmalıydı, iki tane yuvarlak yeşil küre, ortasında bana doğru hamle yapmış delikli, upuzun bir direk, altında yaylanmış da yayılmış iki yatay çizgi. Küreler büyüyüp, direk delikleri açılıyor, çizgiler aralanıyordu ki, kaç tane olduğunu saymaya fırsat bulamadığım kupkuru dokunaçlar kabuğuma yapıştı. Yerden havalanırken esen rüzgârdaki koku, basbayağı çilek kokusuydu. Yaratığın iyice aralanmış ağzından geliyordu belli. Gökyüzünde süzülürken kabuğumun güvenli sularına çekilmeye çalışmaksa tam bir işkenceydi. Sığamıyordum da içine, küçülmüş müydü ne? Küçülen sadece o değil, bütün dünyaydı bence. Aşağıda, benim ılık ve nemli ormanım, minicik bir yeşilliğe dönüşmüştü. Ormanımda boyumu aşan otlar, üflesen uçacakmış narinliğinde, serçe kanadı uzunluğundaydı. Benim büyük sığınağım, ne de küçük bir çalılıktı.

Kabuğumu sıkıca kavramış, biraz daha sıkıca parçalayacak, artık sayabildiğim, iki kuru dokunaçla çalılığın üstündeki gezintim, gerçekte bir nefes alış sürem kadardı. Hızdan başım dönüyor, asıl, korkudan içim titriyordu ki, çilek kokulu ağızla yine karşı karşıya geldik. Oynayan çizgilerden çıkan sesler, antenlerimi sızlattı. Ne çile ama!

İçimi allak bullak eden bir dönüşle, alt üst oldum. Çalılık bana doğru yükseliyor, ya da ben ona doğru çekiliyordum. Dokunaçlar kabuğumu daha da mı sıkıyordu ne! Yine ormana dönüşen çalılığa çakılmamı, burun buruna bir kez daha geldiğim ölümlü bu sefer buluşmamı engelleyen tek şey, o kuru derili dokunaçlardı. Kabuğumdan ayrıldıklarında, killi toprağın üzerinde yuvarlandım. Toprağın üzerinde, otların arasında duyduğum, uzaklaşan çilek ağzın esansına karışan koku, iç rahatlatan cinstendi. Benim ılık, nemli, yeşil cennetimin, büyük ormanımın kokusu.

Ertuğrul Kaya Sakal Çağı

Kasketini alnına iyice indirdi. Yere baktı. Kundurasının ucu çamur olmuştu. Neyse ki ütülü pantolonu temizdi. Ceketini, beyaz gömleği, bordo kravatı tiril tirildi. Sağ kolunda en şık saati, yüzük parmağında ise çift başlı kartal kabartması olan gümüş yüzüğü takılıydı. Sol kolu ara ara nabzını kontrol ettiği için boştu. Her şeyi gereğinden fazla düzenliydi. Otuz yaşındaydı ve arkadaşlarının erişemeyeceği parlak bir kariyeri vardı. Evi, otomobili, kıyafetleri imrenilecek cinstendi. Bütün bu kusursuzluklar içinde onu telaştan telaşa sokan panik halleri ise bir türlü geçmek bilmiyordu. En güvenilir anlarda bile nabzını kontrol ediyor, yersiz kuruntularla içten içe kendini yiyip bitiriyordu.

Fazla uğramadığı semtlerde yaya olmayı yeğlerdi. Metro çıkışındaki yürüyen merdivenlerde, bir ara elini çenesine götürüp sıvazladı. Tıraştan arta kalan iki küçük sakal parmaklarını tırmaladı. Tıraş olurken bunu fark etmemiş olmasına öfkelenmişti. Metrodan çıkar çıkmaz umumi tuvalete girdi. Ayak uçlarında yürüyüp turnikeyi bacağıyla iterek geçti. Su lekesinden netliğini kaybetmiş büyük aynaya baktı. Çenesinin hemen altındaki iki küçük sakalı gördü. Sakalı ne uzun ne de kısa kesilmiş tırnaklarının arasına aldı, hızlıca asıldı. İnatçı sakalı ikinci hamlesinde çekti. Çenesinde pembeye yakın bir kızarıklık oluştu. Kâğıt havlularla tutarak musluğun başını çevirdi. Çektiği sakalların yerini yıkadı. Saçları şeklini koruyordu. Kundurasının ucundaki çamurları, ıslattığı kâğıt havlularla sildi. Saatine baktı. Üniversiteden sınıf arkadaşlarıyla buluşmasına yarım saatten fazla vardı. Yine de aceleyle tuvaletten çıktı.

Yolun karşısına geçmek için Moda'dan gelip Rıhtım istikametine giden otomobillerin, belediye otobüslerinin, sarı taksilerin ve dolmuşların geçmesini bekledi. Bir ara cesaretini toplayıp, adımını yola attı. Fakat zikzaklar çizerek gelen bir ticari taksinin altında kalmaktan son anda kurtuldu. Taksinin korna sesiyle karışık, elini camdan çıkararak söylediklerini duymadı. Kaldırıma geri çıktı. Gayri ihtiyari nabzını kontrol etti. Beş on kişilik bir yaya grubunun karşıya geçtiği anda aralarına karıştı. Kalabalık bir Kadıköy ikindisiydi. Yaşlılar yok denecek kadar azdı. Küçük sokaklar gençlerin organize ettiği bir karnaval alanı gibiydi. Tam olarak nereden geldiği belli olmayan müzikler, korna sesleri; restoran önlerindeki garsonların çığırtnan, çiçekçi kızların edalı, mendil satan çocukların acıklı sesleri her yanda çınlıyordu. Kilisenin önündeki küçük meydanda, sokak heykellerinin arasında bir grup genç horona durmuştu. Ortalarındaki kemençecinin kıvrak nağmeleriyle, naralar atarak aynı figürü tekrar ediyorlardı.

Birkaç yüz metre yukarıdaki sokağa geldiğinde restoranların, barların önlerindeki masalar dolmaya başlamıştı. Dev ekranlarda aynı spor kanalı gösteriliyordu. Masalarda oturanların çoğunda tuttıkları takımın atkısı takılıydı. Ellerinde dev bira bardakları, gürültüyle gülüşerek, harareti bir sohbetin içindeydiler. Neşe tüm sokaklara taşmış gibiydi.

Arkadaşlarıyla buluşmak için kararlaştırılan restoranın tabelasını gördü. Belli ki kıyafetinin şıklığından, iki garson gayet abartılı bir ilgiyle en iyi masayı gösterdiler. Restoranın giriş kapısına yakın, cam kenarındaki genişçe masaya oturdu. Restoranın içini, dev ekranı ve sokaktan gelip geçenleri görebileceği bir yerdi. Mesaisi bitmiş olsa da bu saatte alkol almak tuhafına gitti. Etrafına bakındı. İki masa ötesindeki formalı grubun, kızıl sakalları boğazını tamamen kaplamış iri kıyım olanı, arkadaşlarına bir olayı canlandırarak anlatıyordu.

Elini tuvalette çektiği uzun kalmış sakalların yerine götürdü. Eline takılan herhangi bir şey olmadı. Beyaz gömlekli birkaç garson dışında neredeyse herkes sakallıydı. Sokaktan geçenlere baktı, onlar da öyleydi. Bir ara masaların arasında gezinen, takım atkılarını satmaya çalışan ergen bir çocuğun bile, yeni çıkmaya başlamış kirli sakalları vardı. Çalıştığı plazada böyle dolaşanların olduğunu hayal etmekte zorlandı. Buradaysa kendisinin dışındaki herkes sanki sözleşmiş gibi sakal bırakmıştı.

Blucinli, vücutlarına dar tişörtler giymiş, göbekleri çıkmış, kaba sakallı dört kişi oturduğu masanın başında dikildiler. Elindeki bira bardağını devirmemeye özen göstererek ayağa kalktı. Tanımakta zorlansa da gelenler sınıf arkadaşlarıydı. Tek tek sarılıp, selamlaştılar. Gelenler mekâna alışkın tavırlarıyla ortama hemen uydular. Sanki onlar saatlerdir burada oturuyormuş; kendisi yeni katılmış gibi hissetti. Neşeli sokağın içinde onların masası da gürültülü bir sohbetle dâhil oldu. Dev ekranlardan yükselen "Gol!" sesine kalabalığın yarısı ayağa kalkarak eşlik etti. Masada spor dışında, ekonomi, siyaset, eğitim, kadınlar da konuşuldu. Herkes sakallıydı ama hiç kimse sakaldan bahsetmiyordu. Hatta sakalsız oluşu da kimsenin dikkatini çekmemişti. Bu, bir modadan çok daha fazlasıydı. Sakal çağında yaşıyorlardı. Eliyle yüzünü sıvazladı. Nabzını kontrol etti. Parmağındaki çift başlı kartal kabartmalı yüzüğüne dokundu. Çağ dışında kaldığını kabul etmeliydi.

Duygu Aydoğdu Rakun Gözü

“Ağzımda yamyamlar var.” Ağzında bir Şey yok. “Var, var. Yamyamlar var ağzımda...” Yoklar. Öldürdüm onları. “Öldüler mi, ben öldürmedim. Kurbağa var mı ağzımda?” Yok, Halis Amca hiçbir Şey yok ağzında.

Onu tanıdığımdandır ağzında yamyamlar, kurbağalar var. Her seferinde katil yapıyor beni. Gözlerini sinsi bir tansiyona feda etmiş biri için karanlıkta kaldınız mı hiç? Ben Şu an; anılarına ve sevdasına diklenen düşleri hasattan kurtarma çabasında olan biri için, gözlerimi on dakikalığına kapatıyorum. Zira gözleri mühürlü bir öykünün içindeyim. Hani o göğüs boşluğumuzda ritmik atan Şeyi düşünüp, onunla göreceğim... Taze takvim yaprakları koparıp, küfsüz olsun diye anıları güneŐe bırakacağım, karanlıktan yara almasın. Gayrı yeter!

Her sabah yaptığımızı, önce takvim yaprağını koparıp okuyorum Halis Amca’ya. Miladi 14 Şubat Salı... Hicri 28 Cemaziyelevvel 1439, Güneş Burcu: Kova, Ay Evresi: Hilal dönemi. Erkek Zeki, kız Zekiye, yemek mercimek çorbası, fırında tavuk, komposto. Okudum. Koydum defterin arasına. Gözlerini glokomdan kaybettiğindendir, karanlıkta yaşıyor. O gün bu gündür de, gördüğü zamanlardaki anılarını hatırlayıp söylüyor, ben de yazıyorum. Yazı işi bittikten sonra da her gün muhakkak on sayfa da olsa kitap okuyorum ona! Evin en sevdiğim yeri bu oda. En çok sevdiğim Şey de Şu çatlamıŐ duvarın damarları. Onları takip edince her biri başka bir objeye götürüyor gözlerimi... Çatlağın bir damarı epey eskimiş bir oyun afiŐine, diğerisi zamanın topuklarına taş atacak türden, öfkelendiriyor insanı. Yakışıklı bir adam, yüzünde yıllar sonra göremeyeceklerinin yaŐanmışlık iziyle bakıyor öylece. Bir diğerisi de benim okumaktan zevk aldığım bir yazıya götürüyor. ‘Bu evde bir gün kitap okunur; ikinci gün okunmaz. Bugün kitap okunan gündür.’ Yıllar önce gittiği tiyatronun kulisine asılmış bir yazıyı deđiŐtirip uyarlamıŐ Halis Amca. Yattığı yerden doğruldu. “Yaz,” dedi. “Bu yazacağımız son hikâye.”

Vaktiyle babasıyla at cambazlığı yapan Halis Amca, çocukluk aşkı Dersu Hanım’ı çok sevmiŐ. O yıllarda kötü gözle bakılan bir iş icra ediyormuŐ. Mahalleli onun tiyatrocunu olduğunu duyunca, “kötü yola mı düşecek” diye tepki göstermiŐ. “Hiç unutmam bir gün babam, Derbeder durağından Özgürük Mahallesi’ne kadar kovalamıŐtı beni. O gün bu gündür, yaşadığım mahalle Őehrimden önce gelir benim için” diye ekledi. Babası önde cehennemi arkada kovalamıŐlar onu. O gün satacakları atı kaçırdığı için çok sinirlenmiş babası. Kovalamaya mahalle arkadaşı, aşkı da Şahit olunca çok utanmış. Anlatırken öfkelendi, “yine olsa yine yapardım. Kıyamazdım ben onlara, kötü davranıyorlardı hayvancağızlara” dedi. Anlatırken kuru bir öksürük tuttu Halis Amca’yı. Hemen bir bardak su getirdim. Bu boşluğu fırsat bilip göz damlalarını damlattım. Kısa bir süre uzandı. Bekledik. Gözlerini ipeksi bir mendille sildi. Sık sık sulanır gözleri. Tekrar doğruldu.

Yıllar geçtikçe azalır diye düşündüğü aşk hikâyesi eksilmemiŐ, bilakis daha da fazlalaŐmış yüreğinde. Dersu Hanım yılda iki kez gelir ya da hiç gelmezmiş. Özlemine dayanamayıp, basıp gitmiş İstanbul’a. Küçük bir pansiyonda kalmaya başlamış. Neyse ki gideceği tiyatroyu biliyormuŐ da, ertesi gün erkenden tiyatronun yolunu tutmuş. İçeriye nasıl gireceğini, girdiğinde de ne yapacağını bilememiş ilkin. GiriŐte bir afiŐ dikkatini çekmiş. ‘Cambaz aranıyor.’ Nasıl yaptığını o da anlamadan kuliste bulmuş kendini.

Oyuncu olduklarını düşündüğü iki kişiye duvardan söktüğü afişi gösterip, hevesle kendisinin de cambaz olduğunu söylemiş. Onlar da kahkahayla gülererek, “o bizim oyun afişimiz, siz yanlış anlamışsınız” diye açıklamada bulunmuşlar. Halis Amca yine çok utanmış. Öyle ki, utancından arkasına bakmadan kaçmış oradan. Oyun afişinde Dersu Hanım’ın da adı varmış. Kaldığı pansiyona geri dönüp başlamış oyun gününü beklemeye. O anlatırken ben, hiç bakmadığım gibi baktım etrafa. Kitaplar, eski gazeteler... ev sıradan bir at cambazının evi değil de, epey tahsil görmüş birinin evi gibi. Yirmi beş yaşında İstanbul’a gelip, kırk beş yılını da İstanbul’da geçirince çok şey öğrenmiş Halis Amca. Kırk sene evvel herkesin Sokrates dediği emekli felsefe öğretmeni Feridun Bey’le tanışmasının ona çok yararı olmuş. Talebe zannetsinler diye hep elinde kitapla gezmiş.

Dersu Hanım’ı çok özlediğini birkaç kez yazmamı istedi. Birde gökyüzüne bakmayı... O an derinden acı çektim. Şuan burada olsaydı da dokunsaydı sana. Ellerinin değdiği her yan gül bahçesi olsaydı. Bunca yıl bağrında taşıdığın, o gözleri mühürlü sevdanın alnından dökülecek her ter zerresi yeni tohumlanacak bir çiçeğe dursaydı keşke. Yani Halis Amca, seninki de anahtarı olmayan dönüşlere kapalı bir sevdaymış, sen bunca yıl bu derin aşkı nerene sakladın. İç sesimi duymuş gibi “Kadın su gibidir. İncitilmez. Kadın narindir. Asaletli olan bir kadın seversen bırakma evlat. Ne demişler, “Asil azmaz, bal kokmaz, kokarsa yağ kokar onun da kökü ayrandır.” Dedi. İstemsizce güldüm. İlahi Halis Amca.

Aniden ayağa kalktı anlam veremediğim hareketler yapmaya başladı duvara karşı. “Badana yapıyorum, çok kirli bu duvarlar. Badana yapıyorum badana...” Eyvah dedim, yine akli gitti. Bir süre kendine gelmesini bekledim. Oturttum onu. Masaj yaptım biraz. “Korktun değil mi benden, korktun değil mi?” dedi.

Akşama doğru kendine geldi. Devam edelim mi diye sordum. Nerede kaldığımızı hatırlattım. Başladı anlatmaya... Oyun günü gelmiş, heyecanla tiyatronun yolunu tutmuş. Oyun saati yaklaştığı gibi ön koltukta yerini almış. Oyun başlamış başlamasına da, sevdiği kadın bir türlü sahneye çıkamamış. Meğer provalar sırasında sahneden düşüp kafasını sahne basaklarına çarpıp bayılmış

Dersu Hanım. Kendine gelemeyince hemen hastaneye kaldırmışlar. Hangi hastanede kaldığını öğrenip koşuyor Halis Amca. Ağlıyor, çok ağlıyor. Küfürler yağdırıyor kaderine. Hastane yolu bitmiyor...

Varmış hastaneye. Güzeller güzeli Dersu Hanım’ın gözlerine mor halkalar konmuş, rakun gözü olmuş. Baziler kafatası kırığı neden olmuş bu duruma.

Kemikteki kırıklar beyni saran kesenin yırtılmasına neden olmuş. Beyin ve omurilik sıvısı orta kulakta toplanınca, kulaktan veya burundan sızarmış. Bu da hastayı felçten kurtarırmış. Bayıldığında kulağından sıvı gelince felç kalmaktan kurtulmuş lâkin gözleri mühürlü kalmış... Babası hastalanınca memleketine dönmüş Halis Amca. Geri döndüğünde de hiçbir yerde bulamamış Dersu Hanım’ı. O da dönmemiş memleketine.

“İşte böyle evlat” dedi.

Ağır bir musikin kulaklarıma doldurduğu aşk ezgisini ruhuma kadar hissetmiştim. Adını koyduk. O, rakun gözü dedi; ben de mühürledim. Bitirdik öyküyü...

Sonra dedi ki: “Kurbağalar var ağzımda, gördün mü?” Gördüm Halis Amca. Gördüm.

Deniz Güneysu Zaman Aralığı

Ben senin sokağını biliyorum,
Hem öyle biliyorum ki
Taş kaldırsalar gider koyarım yerine

Ben seni iyi tanıyorum
Ellerin ellerimden soğuksa tutuyorum ellerinden
Tutuyorum kaldırıyorum birlikte yürüyoruz tavana
Çıkıp gidiyoruz, çatıdan düşüyoruz.

Bir kendimi bilmiyorum
Yitip giden gençliğimin parçaları düşüyor önüme
Ziyan olan anne sevgisi kadar trajik diyorum
Bakıyorum pencereden ben gökyüzünde miyim?

Yıkılıyorum sonsuz biçimde
İç çekiyorum yıkıyorum bu semti
Dalacağım bir tek ağaç kalmadı
Çıkıyorum bugün dünyadan, zaman aralandı.

Hüseyin Çatal Ağır Zaman

Geçiverdimdi bilmeden
Geçmeyeceğini hiçbir şeyin
Berrak bir su avuçlarımda
İçtiydim kanarak.

Ağır akan zamanlardı
Unutulmuş sözler dediydim,
Duyulmasa da hiçbir dilde
Bildiğim var olduğunu.

Dayayıp sırtımı gövdesine
Bir şiir mırıldandığımda
Daha ilk yazdan
Yaprak döken bir çınarın

Kimseler bilmez
Karıncalardan başka
Ben bu göğün göğsünde
Daha önce de öldüydüm.

Metin Oğuzhan Atmaca

İki Yüz Adım

Solgun, özensizce parçalanmış bulutlar, güneşin gününbirlik ziyareti sona ermiş ama yine de ışığı seçilebiliyor. Gökyüzünde gecenin ilk izleri belirmişti. Sahil kayalıklarında sırtüstü baygın vaziyette yatarken, ayılmanın eşiğinde gökyüzünü anlamlandırmaya çalıştı. Yerinden kalkamamasına sebep, üstündeki yersizce ağır, anlamsız gökyüzü müydü? Kaydıraktan kayar gibi göğe, kanatlarıyla yürüyerek yükselen martıya dikti gözlerini. Ayağa kalkmak için ilk hamlesini yapma cesareti vermişti bu yürüyüş. Yüzüstü dönüp, dizlerinin üstünde, elleriyle kayalardan güç alarak ayağa kalktı. Başının dönmesiyle, tutanacak bir yer aradı elleri, boşlukta kanatlarıyla yürüyen bir martı gibi.

Bu düşüş, gökyüzünü biraz daha izleme fırsatı verdi adama. Üstündeki kot ceketin, sırt kısmında bulunan, süsleme amaçlı metal düğme ensesine battı. Sırf bu rahatsız edici durum yüzünden kalktı bu defa. İyiydi. Ayağa kalkınca, koparmak istediği düğmenin bir önemi kalmamıştı. Rastlantısal dökülmüş büyük kayalar üstünden, yaya yoluna atladı. Soluğunu kesip, göğsünde yumru olan şeyin n'oldüğünü bilmiyordu. Düşünebilmek, dikkatle bir konu üzerinde düşünebilmek gereksiz bilgiden arınmayı gerektiriyordu ve adamın akli, lüzumsuz bilgiler ansiklopedisi gibi işliyordu.

Kot ceketin sol kolunu kıvrıp saate bakmak istedi. Saat yoktu. Oysa neredeyse ağırlığını bile hissedebiliyordu. Hiç kol saati olmuş muydu? Bilemedi. Sol elindeki kurumuş kan dikkatini çekti. Telaşlı hareketlerle napacağını bilmeyerek cebine sakladı elini. Çevresinde yürüyen insanlar, adamın, kendisi hakkında bildiğinden daha çok biliyorlardı. Buna inanarak, insanların yüzüne bakmadan yürüyebilmek için üç adım sonrasına dikmişti gözlerini. Elleri cebinde, başı önde bir dev yürüyordu sokakta. Düz, uzun saçları yüzünü kapatıyordu. Önünü görebildiği sürece, mahremiyetini saklayan perdelermişcesine dokunmadı saçlarına.

Pat! Kulağında patlamış ses, kalbinin aralıksız atan sesini kulağında duyabilmesini sağladı. Ellerindeki kan gözükmesin diye refleks olarak kafasını korumak istese de yapamadı. Yüzünün gözükmesinden korkarak kafasını da çevirmedi. Adımları değişmeksizin yürümeye devam etti. Arkadan gelen bağırtılardan, birilerinin kavga ettiği anlaşılıyordu. Birileri adama saldırmış, birileri de onu korumuş muydu? Bilemedi. Yürümek, düşünmekten daha güvenliydi.

Asfaltta ateşin harlanması, rüzgarla dansının ışığını gördü. Korkuyla karışık hoşuna gitmişti. Ağır bir darbe aldı başının sol tarafına. Sağa doğru savruldu ama bozmadı yürüyüşünü. Bağırtılar duydu yeniden. Yüksek sesli, az notalı, kötü bir klasik müzik çınlamaya başladı. Darbe aldığı tarafı sırlıklam ıslanmıştı. Asfaltta ateşin dansı sona erdiğinde kırmızı bir ışık yanıp sönmeye başlamıştı. Rahatsız olmuştu ama dikkat çekmemek için hızlandırmadı adımlarını. Yüreğindeki endişeyi somutlandırırçasına kırmızıydı bu ışık. Uzun, sıkıntılı lahzalardan sonra nihayet karanlık. Sevilecek bir tarafı yoktu karanlığın, saklanmak için birebir olması dışında yekpare, ışısız gökyüzünün sevebilecek hiçbir yanı yoktu.

Birbirinin aynısı uzunlukta ve hızda adımlarla devam etti yürümeye. Bu sebeple ayağı zaman zaman boşluğa düşüp, zaman zamanda bir engele takılıyordu. Yine bir kaldırımda takılmıştı sağ ayağı. Düşmek, sol adımını hızlandırmaktan daha makul geldiği için düştü. Kalktı ve devam etti yürümeye. Yürüdükçe, azalıyordu soluğunu kesen yumru. Asfalt değişiyor, renkli taşlar oluyor, renkli kesik taşlar, ağır parke taşlarına dönüşüyordu.

Yakınlarında patlayan silah sesleriyle irkildi. Kalbinin sesi yeniden kulaklarındaydı. Bu ses tüm vücuduyla o kadar senkronizeydi ki damarlarında gezen umudu hissetti. Silah sesleri eşliğinde nabzının şarkısını, omzunu birine çarpana kadar dikkatle dinledi. Çarptığı adamın, ona baktığını biliyordu. Umursamadı. Bir yürüyüşü sonlandırırımışcasına kollarından tuttular. Baş eğik, gözlerini kapadı. İki el vücudundan dolanıyor, bişeyler aranıyor. Gözlerini açtığı anda bir araca bindiriliyordu. Uzun boyu nedeniyle kafasını, arababın tavanına çarpmaması için sertçe eğiyordu bir el. Bu sert müdahale olmasaydı kafasını çarpacağını gördü. Bu yüzden kısa süreliğine minnet duydu bu ele.

Arabanın el frenine dikmişti gözlerini. Rahat değildi. Yürüyememek, düşünmek zorunda bırakıyordu onu ve bu hiç hoşuna gitmedi. Saçları da arkaya yatmış, yüzü gözücüydü ama kanın hangi elinde olduğunu unutuğu için iki elini de ceplerinden çıkarıp bozamadı saçlarını. Sıcak basmış, terliyordu. Ani bir hareketle elini uzatıp, el frenini çekti. Acı bir sesle savrulan araç, metal bariyerlere çarparak durdu. Adam, arabadan çıkmak için bir hamle yaptı ama vazgeçti. Ne koşmaya ne de kaçmaya niyeti yoktu. Yine de el frenini çektiği için pişmanlık duymadı. Ellerini cebine koymak isterken arabanın kapısı açıldı. Dışarı çekildi. Temiz, serin havayla ürperti duydu. Yürümeye başladığında ceketinden tutuldu ama çok güçlü bir el değildi. Önemsemedi ve devam etti.

Diz mesafesinde olan bariyerlerden atlamak yerine yola paralel yürümeye devam etti. Yanında geçen, gürültülü anlık ışıklar aydınlatıyordu yolu. Bariyerler arasında bulduğu ilk boşluktan girerek toprak yola girdi. Toprak, bakımsız çimler ve yabancı otlar beslemişti. Çiğ düşmüş otlar, pantolonunu paçalarını ıslatmıştı. Bu tanıdık hisle yabandan, sılaya ulaşmıştı. Sıla yolu devam etti sokak. Adam, kurumuş akşam sefası, boru çiçeği ve sarmaşıklarla bir zamanların muhteşem olan bahçe kapısından girdi. Adam, henüz kapıyı çalmaya tereddüt etme fırsatı bile bulamamışken kapı açıldı. Doğuya bakan kapıya, güneşin ilk ışıkları vuruyordu. Şefkatli iki el, adamın saçlarını geriye doğru düzeltti. Elindeki kan da dahil herşeyi unutan adam, ellerini çıkardığında kapıdaki kadın ellerinden tutarak, kapı eşiğinden içeri aldı adamı. Adamın ellerine bakarak, yumuşak sesiyle "yine mi kırmızı üzüm yedin? Alerji mi oldun?" diye sordu kadın. Adam, sorudan çok ses tonundaki salt sevgiye odaklanarak, mahçup bir tebessümle kaldırdı başını. Ne soluğunu kesen yumru kalmıştı göğsünde ne de aklını meşgul eden endişe...

Onur Altınbaş

Bir Kaybolma Hikayesi

Öteden beri severdim ev taşıma işini. Severdim diyorum çünkü artık sevmiyorum. Her şeyden çabuk sıkılan bir ruha sahiptim. Daha çocukken oturduğumuz evden sıkılıp anne babama artık bu evden taşınalım diye tuttururdum aklıma yeni bir eve taşınmanın heyecanı düşünce. Tebdil-i mekanda ferahlık vardır sözünden o zamanlarda haberim yoktu fakat sanki taşınırsak daha mutlu olacağımızı düşünüyordum.

Annem babam bazen güler geçerdi bana. Bazen de özellikle sabah kahvaltılarında birlikte hayal kurardık. Yeni kocaman bir ev, bana yeni bir oda, yatağım pencere kenarında ferah bir yerde olmalıydı. Geceleri yorganı üzerime çekip pencereden yıldızları seyrederek uyumak ne güzel olurdu.

İşin iç yüzünü iş başa düşünce anladım. Meğer pek zahmetli bir meseleymiş bu iş. Taşıma şirketiyle anlaşsanız bile...

Evvela bütçene uygun yeni bir ev bulmak çok zor. Yeni bir eve taşıyorsan daha fazla kira vermeyi göze almalısın. Daha sonra evi bulduğunda ev sahibini gözün tutmalı. Tutmadı mı evde değil de diken üstünde oturursun her an bir sorun çıkaracak korkusuyla.

Diğer yandan çıktığın evden de güzel ayrılmalısın. Bu benim gibi bahtsız insanlar için biraz kolay olmadı. Eski ev sahibime evi tertemiz bir şekilde teslim etsem de verdiğim depozitonun bir kısmını alamadım.

Kırılacak eşyaları ve ufak tefek malzemeleri kolilemek, beyaz eşyalar taşınırken çizilmesin diye sarmak ve çizilecek diye her an kollamak ayrı bir dert.

Fakat bunlardan daha kötüsü en değerli eşyanızın kaybolma ihtimali böyle zamanlarda daha fazladır ki benim başıma böyle bir olay geldi.

Benim en değerli varlıklarım, büyük servetim. Çocuklarıma bırakacağım en değerli mirasım. Kitaplarım ve altını çizdiğim cümleler. Bir de ufak tefek edebi seviyesi düşük, yayınlanmamış şiir ve öykülerimin olduğu defterim.

Yok yok defterimi kaybetmedim çok şükür. Kaybolsaydı bileklerimi keserdim galiba. Ama beni neredeyse defterimin kaybolması kadar yaralayan iki değerli kitabımı kaybettim. Kaç zamandır içime dert oldu.

Taşınmadan önce hepsini özenle kolilemiştim halbuki. Taşınırken de en çok kitaplarıma dikkat etmiştim. Kitaplığa kitapları yerleştirdikten sonra kontrol sırasında onları göremeyince beynimden vurulmuşa döndüm.

Olamazdı. En sevdiğim şair ve yazarların iki kitabı yoktu.

Biri Urumeli Hisari'na oturmuştu. Oturmuş da bir türkü tutturmuştu. Kitaplardan biri bu şairindi.

Diğeri:

Bir gün kadrim bilinirse,

İsmim ağza alınırsa,

Yerim soran bulunursa:

Benim meskenim dağlardır.

diyordu.

Giden gitti kalan sağlar bizimdir demek kolay yitirilen değersiz bir şey olunca. Fakat içime öküz oturdu resmen.

Yine de şöyle bir sözle avuttum kendimi:

"Ölürse ten ölür; canlar ölesi değil.

Evet kitaplarım kaybolmuştu ama bu sadece bedenen bir yokoluştur. Ruhları daima yaşıyordu. Her gün mutlaka beni ziyarete gelip kulağıma bir şiir fısıldayıp gidiyorlar şimdilerde.

Kış günü sabaha karşı beni sıcak yatağımdan kaldıran da dışarıda kar yağarken pencerenin önünde bana bu öyküyü yazdıran da bu dert oldu işte. Karımdan gece gece azar işitmem de cabası.

Özgür Taş

Kafka'nın Gözlüğü

“Kalkış için tüm hazırlıklar tamam. 3,2,1 ve uçuş başlıyor!

Günaydın bayanlar, baylar ve sevgili çocuklar. Ben pilotunuz John Fante. İkinci pilot hatta kabin görevlisi de benim. Boeing 701 sefer sayılı uçağımıza hoş geldiniz. “

Ardından tiz bir kahkaha ve ses kesildi.

Fante aynı zamanda uçağın tek yolcusuydu.

Haber kanalları Viyana havaalanından bir uçak kaçırıldığını tüm ülkeye, hatta dünyaya çoktan duyurmuştu bile. İçinde kaç yolcu ve kaçıran kişinin amacının ne olduğu henüz bilinmiyordu.

“Tekrar merhaba bayanlar, baylar ve sevgili çocuklar. Size uçuş ile ilgili kısa bilgiler vermek istiyorum. Şu anda Viyana semalarından havalanmalı yaklaşık 21 dakika oldu. Deniz seviyesinden 27000 feet ve 8300 metre yükseklikte seyretmekteyiz. Uçuş rotamızı henüz belirlemedim. Sağ tarafta sıra sıra dağlar, sol tarafta bulutların arasından birkaç dakika sonra herhangi bir deniz görebilirsiniz. Varacağımız yeri tam olarak belirlemediğimden dolayı sıcaklık ve nem ile ilgili bilgi veremiyorum.”

Yine o tiz kahkaha sesi.

“Evet, sayın seyirciler uçağı kaçırın kişinin kimliği belli oldu. Pilotluk eğitimi almış ve bir buçuk yıl akıl hastanesinde yatmış olan John Fante... Uçakta yalnız olduğu ve tam olarak nereye gideceği bilinmiyor.”

Kabinden Leonard Cohen parçaları yankılanıyor. Fante dişlerini sıkıp sıkıp gevşetiyor. Gökyüzünde daireler çizerek ilerliyor. Gözleri sanki yarışacak bir uçak arar gibi etrafı süzüyor. Birkaç saatin ardından Fante'nin hesaba katmadığı bir uyarı lambası yanıp sönüyor. Fante dişlerini sıkmaya devam ediyor. Bu müthiş gıcırta, kabinden yükselen Cohen'in sesini bastırıyor.

Fante inmeye karar veriyor ve uçağın kafası git gide yere bakıyor. Birkaç sallantı, savrulmuş ve uçak yalpalayarak küçük bir adaya iniş yapıyor.

Bömetab adası...

Uçağın baş bölümü neredeyse suyla temas etmek üzere, buna rağmen başarılı bir iniş sayılır. Fante dişlerini gevşetip iniyor. Adada kuş ve dalga sesinden başka bir şey duyulmuyor. Ağır adımlarla yürüyüp etrafı süzüyor. Yürüdükçe farklı hayvan sesleri birbirine karışıyor.

Acı bir ses tırmalıyor kulağını. Bir inilti. Fante korkup korkmama arasında gidip geliyor. Cesaretini toplayıp hızlı adımlarla sesin geldiği yere doğru ilerliyor.

Bir ayı...

Tüyleri kar beyazlığında. Küçük bir çocuğu anımsatan masum bakışlarını Fante'nin üzerine diyor. “Yalvarırım beni kurtar.” diye inliyor sanki. Fante iyice yaklaşıyor ve sol göğsünden bembeyaz tüylerini kırmızıya bulamış kanı görüyor.

“Dur! Dur burada hiç kıpırdama sevimli ayıcık. Hemen döneceğim.”

Söylenenleri anlamış gibi bir ifade yerleşiyor ayının yüzüne. Fante uçağa doğru koşuyor. Sargı bezi, makas ve birkaç tıbbi malzeme alıp, aynı hızla geri geliyor.

“Geldim işte. Şimdi yarayı temizlemem lazım.”

Büyük bir şefkatle bütün kanı temizleyip, gerekli işlemleri yaptıktan sonra yarayı kapatıyor. Ayı hâlâ masum bir çocuk gibi gözlerini Fante'den ayırmıyor.

“İşte tamam, bitti. Birkaç güne iyileşirsin.”

Ayı derin derin nefes alıp, konuşmak isteyip de konuşamıyormuş gibi, Fante'nin gözlerinin içine bakıyor. Fante, ellerinden tutup ayıyı kaldırıyor. Ayının gözleri parlıyor. Bir rehber gibi önde o, arkada Fante yürüyor. Yapılan iyiliğin altında kalmak istemediğinden, ağaçlardan meyve koparıp Fante'ye uzatıyor. Fante gülümseyip, iştahla mideye indiriyor.

Aralarındaki bağ gitgide güçleniyor. Fante, böyle bir yerde yaşama fikrini sorgulamadan, buraya alışmış gibi. Ayı ise yıllarca orada yaralı bir şekilde yatıyor da, Fante'nin gelip onu kurtarmasını bekliyormuş gibi... Hava gitgide kararıyor ve yağmur çiseliyor. Fante ayıya gitmek zorunda olduğunu, yarın adayı gezeceğini söyleyip uçağa doğru gidiyor. Viyana'dan havalanan uçakla bağlantı, uçuştan üç saat sonra koptu. Uçağın ve pilotun akıbeti bilinmiyor.

Günişiği camlardan Fante'nin yüzünü okşarken, yağmur çoktan durmuş. Fante gözlerini açıyor, nerede olduğunu hatırlamak için birkaç saniye düşünüyor. Hiçbir pişmanlık belirtisi yok. Dudağına alaycı bir gülümseme yerleştirip güne başlıyor.

Dışarıya adım atar atmaz, dudağındaki o alaycı gülümseme yerini şaşkınlığa bırakıyor. Ayı elinde iki elma ile karşısında duruyor. Fante hayatı boyunca kadınlardan görmediği ilgiyi, şimdi bir ayıdan görüyor. Memnun bir ifadeyle ayıya yaklaşır, elmaların ikisini de alıp mideye indiriyor. Adayı gezmenin heyecanı ile bir şey demeden yürümeye başlıyor. Ayı da her türlü tehlikeden korurcasına, etrafına baka baka onu takip ediyor.

Yarım saatlik bir yürüyüşten sonra kocaman çalılıkların ardına geçtikleri anda Fante'nin gözleri fal taşı gibi açılıyor. Karşısında yırtıcı kuşlardan yılan, zürafadan aslana kadar onlarca hayvan duruyor. Ayı Fante'nin korkmaması gerektiğini ifade eden bir bakış atıyor.

“Acaba ayı, arkadaşlarıyla tanıştırmak için mi beni buraya getirdi?” diye düşünüyor Fante. Öyle değil tabii ki. Hayvanların asıl beklediği ayının kendisi. Ayı birkaç adım ilerleyip hayvanlara yanaşır ve aslan bir adım öne çıkıyor. Birkaç dakika bakıştıktan sonra aslan, mutlu bir ifadeyle yerine dönüyor. Şimdi zürafa bir adım öne çıkıyor; ayıyla birkaç dakika bakıştıktan sonra o da, memnun bir ifadeyle yerine dönüyor.

Fante ne olduğunu anlamaya çalışıyor, bir türlü anlam veremiyor. Sanki bütün hayvanlar başından geçenleri, dertlerini, sorunlarını ayıya anlatıyor; o da kelimelerinin arasına anne sevgisini katıp, onlara ne yapmaları gerektiği hakkında yol gösteriyor. Bu birkaç dakikalık bakışma ve memnun bir ifadeyle yerine dönme bütün hayvanlar tarafından yapılıyor.

Biri hariç: Yılan.

Fante olduğu yerden ayıyı izliyor, suratındaki ifade gitgide hayranlığa dönüşüyor. Ayı bütün hayvanları selamlar gibi bir bakıştan sonra Fante'ye dönüyor. Fante içten içe, ayının karşısında durup, dakikalarca gözlerinin içine bakmak istediğini hissediyor. Hayvanların ayıya olan saygısı Fante'yi büyülüyor, hatta biraz da kıskandığını hissediyor. Fante önüne geçemeyeceği bir his taşımaya başlıyor.

Fante hissettiği karmaşık duygulardan dolayı daha fazla yürümek istemiyor. Yorulduğunu ve uçağa döneceğini söyleyip, ayıdan onay almadan oradan uzaklaşıyor. Ayının yüzüne ilk defa hüznü bir ifade çöküyor. Yerde yaralı yatarken bile canı bu kadar acımıyordu. Sinirli bir bakış atıyor, nefes alışverişleri hızlanıyor, burnundan soluyor. Sevgilisi tarafından terk edilmiş bir gencin hırsını taşıyor.

Fante pilot koltuğuna oturup yaslanıyor. Hissettiği duygulara anlam vermeye çalışıyor. Midesinde garip bir his, anlamlandıramadığı bir şey var. Daha önceden hiç âşık olmamış olmasının dışında, günü iki elmayla geçiştiremeyeceğinin sinyali bu. Fante adada olduğundan beri ilk defa acıktığını hissediyor. Kabinde biraz sertleşmiş ekmek ile midesindeki seslerden birini susturuyor. Diğerleriyle baş etmek daha zor.

Aşk, bütün canlılar için en zor duygu. Öyle olmasa karadul örümceği seviştikten sonra erkeğini yer miydi? Bunun altında yatan neden kıskançlıktır. Kıskançlığın nedeni ise aşktır. Karadul örümceğinin bu davranışının erkeğinin başka bir böcekle sevişmemesi nedeniyle olduğunu düşünüyorum. Öyle olmasa bile fikrimi değiştirmeye pek niyetli değilim.

Ayı, tüm geceyi uçağın karşısında oturup, Fante'nin dışarıya çıkmasını bekleyerek geçiriyor. Bu defa yanında dört elma var. Fante gözlerini açar açmaz, ayının beklediğini hissetmiş gibi uçaktan dışarıya fırlıyor. Gözlerindeki parıltı harikulade. İki de aynı anlama gelen bakışlar fırlatıyor birbirlerine. Fante ilerleyip süt gibi beyaz tüylerine sarılıyor. Hissettikleri duygu yüzlerine yansıyor. Ayı Fante'yi hiç bırakmayacakmış gibi sarılıyor; Fante kendini yirmi yaşındaki bir kadının kollarına bırakmış gibi hissediyor.

Bu karşılıklı duygu dört ay boyunca artarak devam ediyor. Ayı her sabah çeşitli meyvelerle kapıda bekliyor; Fante gülümseyip onları bir güzel yiyor ve sonra sarılıp adayı geziyorlar. Günün belli saatlerinde hayvanlar dinleniyor, şefkat dolu ayı onlara yol gösteriyor ve hepsi mutlulukla uzaklaşıyorlar. Tabii ki yılan hariç.

Dördüncü ayın sonunda Fante aynı heyecanla uçaktan dışarıya fırlıyor ama ayıyı göremiyor. Boş gözlerle etrafı süzüyor, içinde tuhaf bir his... Korku mu, nefret mi, kıskançlık mı belli değil. Koşarak hayvanların her gün toplandığı yere gidiyor.

Evet... Tam tahmin ettiği gibi. Ayı aynı seansları yapmaya devam ediyor. Fante'yi fark ediyor ama tepkisiz bir şekilde yoğunlaştığı işe devam ediyor. Fante umutsuzca, içindeki ağır hisle geri dönüyor. Koskoca şehirde yalnız başına kalmış gibi, okyanusun ortasında pusulasız bırakılmış gibi...

İlk defa o gün geri dönmeyi düşünüyor ama öyle bir şansı olmadığını da farkında... Sadece düşünmekle yetiniyor. O gün ve onu takip eden diğer günlerin hiç birinde ayı, Fante'nin yüzüne bakmıyor. "Burada işin yok, git!" der gibi...

"Evet, sayın seyirciler, 1 Şubat'ta kaçırılan Boeing 701 sefer sayılı uçak ve pilotu, 24 Haziran Pazar günü yani dün sabah saatlerinde bulundu. Dehşet veren olay ise bugün otopsi raporunun açıklanmasıyla gün yüzüne çıktı. Pilot vahşi bir hayvanın saldırısına uğramış ve kalbi yerinden sökülüp alınmıştı."

Lalehan Yetiş Elçiye Zeval Olmaz

Bizim sokaktaki en acayip şekilli apartmanda oturuyorduk. En altı daracık, yukarı doğru beşgen şekilde genişleyen, arkaya doğru derinleşen bir görüntüsü vardı. Sekiz katlı sıvasız apartmanımızın üç bir yanına çam ağaçları dikilmişti. Daha çok ağaçların varlığı nedeniyle apartmanın yamuk yapıldığı düşünülebilirdi. Fakat tam tersi olduğuna şahidim. Biz taşındıktan sonra evimizi yapan sevimli Laz müteahhit amca elleriyle dikmişti ağaçları, binanın dibine dibine. Dönemin başbakanının icat ettiği orta direk insancıklarından biri değildi kendisi. Kafasından hiç çıkarmadığı fötr şapkasıyla daha çok bankerleri anımsatırdı. Sokakta oynadığımız maçlarda, en çok gol atana ismarladığı sade gazozlar da onu sempatik gösteriyor olabilir çocuk gözümle baktığımda tabii. O, sokaktan geçerken ışığa doğru çekilen kelebek sürüsü gibi etrafını sarar, ceketine yapışır; ne kadar çok gol attığımızı anlatmaya çalışırdık, gerçek ödöl olan sade gazozu kapmak için.

Laz müteahhit amca ip gibi upuzun olan giriş katını kiraya veremeyince dükkâna çevirdi.

Bir sabah dükkânın içinde, elinde boya fırçası ile Fahriye Teyzeyi gördüm. Gülümseyerek “Annene selam söyle, burada tuhafiyeci açıyorum haberi olsun. “ demişti. Kelimelerin arasına büyük boşluklar koyarak konuşurdu. “Onun bu durağan hali hapisteki kocasından miras.” demişti Akkız Teyze, annemle konuşurken. Başının arkasında, silah kabzasıyla vurularak oluşan çöküntüyü kapatmak için saçlarına perma yaptırırdı. Kıvır kıvır. Lakabı Marul Teyzeydi. Gül desenli taraklarını başının iki yanına takar, böylelikle tepesi iyice kabarırdı. Senelerce tırnaklarına aynı renk oje sürdü. Narçiçeği. Fakat ne zaman görsem, uçları hep çıkmıştı. İçine çökük yeşil gözleri, iğne oyası yüzünden kan çanağı olurdu. Günün her saatinde buram buram tütün kolonyasının kokusu, yüzündeki gölgeli ifadeyle, sesi çıkmadığı sürece kimsenin fark etmediği derin bir kadındı. Ona bakınca insanın içinde oluşan anlamsız huzur halini hâlâ açıklayamam.

Çarşıda, pazarda göremezdiniz Marul Teyzeyi ya da yolda kahkaha atarken, biriyle sohbet ederken de göremezdiniz. Mahalleliye göre başındaki çöküntü yüzünden yarım akıllıydı. Bana göre kimsenin anlayamadığı bir bilgelik vardı suskunluğunda.

Onu dar, uzun tuhafiyenin en karanlık köşesinde, kasanın arkasında otururken hatırlıyorum. Güzel Türkçemizde “Elçiye zeval olmaz” diye değerli bir atasözümüz var. Haberi ulaştıran aracı, ulaştırdığı haber küfür, tehdit bile içerse sorumlu değildir. Orta birinci sınıf sosyal bilgiler öğretmenime göre, tarihte ülkeler arası ilişkiler; birbirlerine gönderdikleri elçilerin kafalarının yerinde olmasına bağlıymış. Haberi getiren elçinin, kendisi yerine kafası dönüyorsa, bu “Elçinden başladım kesmeye, artık kiminle devam edeceksek, kısmet!” demekmiş. Bunu ilk öğrendiğim anda “Haberleşme durumu, güvercinlerin tekelinde kalsaydı...” diye düşünmüştüm. O zamanlar haberleşmenin geldiği şu anki noktayı hayal bile edemezdim. Edemezdik.

Bir de iletişim kazaları yüzünden insanların başına gelenler var tabii. Meleklerle karışan Marul Teyzenin başına gelenler gibi.

“Her yere ulaşır” isimli taksi durağının sahibi Ahmet Amca kartvizitlerini yeniledi bir gün. Basan matbaanın yaptığı önemli bir yanlışlıkla, Marul Teyze de durağa dâhil oldu. Son rakam. Dokuz yerine sıfır. Durak kapanıncaya kadar bu durum hiç düzelmedi. Çünkü o kartvizit elden ele dolaştı. Sonuç olarak tuhafiyeci, bir taksi durağı doğurmuştu. Bundan kimse şikâyet etmedi. Tuhafiyenin en kalabalık olduğu zamanlarda bile seslenirdi durağa. Göndertirdi taksiyi Marul Teyze. Bu yanlışlığın ilk zamanları, muhtar Fehmi Amca dahi, kendisine bir dükkân daha yakın olan taksi durağına değil, Marul Teyzeye söylemişti taksi isteğini.

Durak sahibi Ahmet Amca ve karısı Aysun Teyze oldukça yaşlılardı. Bizim üst katımıza taşındıklarında annemle konuşurken duymuştum, çok uğraşmışlar çocuk sahibi olmak için. “İki ev parası harcadık doktorlara Nursen’cim.” demişti.

Meftun Ağabey bizim sokağın bıçkın delikanlılarından. Yüzünde hiç mimik olmasa dahi, yanaklarında dünyanın en sempatik adamı hissi uyandıran derin gamzeleri, çekik gözleri, çapkın bakışları vardı. Biz top oynarken bazen yanımızdan geçer giderdi Meftun Ağabey. Hepimiz durur onu seyrederek, onun gibi yakışıklı olduğumuzu düşünüp hayal kurardık. Çünkü peşinden koşmayan kız neredeyse yoktu. Liseden sonra bir baltaya sap olamayınca Ahmet Amca durağa, yanına aldı. Bir süre durak telefonuna bakan Meftun Ağabey, bu olay yüzünden tuhafiyecideki telefonun başına geçti. Marul Teyze kasanın arkasında duvar tarafında otururken, Meftun Ağabey onun hemen yanında, telefonun başında ayakta duruyordu.

Mahallelinin onlardaki değişikliği fark etmesi uzun sürmedi. Meftun Ağabey, çocukluktan çıkıp daha erkeksi yürüyüp, babası gibi giyinmeye başlamıştı. Marul Teyzenin ise yüzüne mutlu bir ifade yerleşmişti. Hep gülümsüyordu. Bakışmalar, ikramlar, değişik hâller derken söylentiler ufak ufak yayıldı. Meftun Ağabeyin annesi Aysun Teyze bu durumdan çok büyük rahatsızlık duymuş olacak ki, oğlunu memlekete gönderdi. Uzun bir süre ortalarda görünmedi. Marul Teyzeyse dükkânının başındaydı. Yüzündeki mutlu, gülümseyen ifadesinde hiçbir değişiklik olmadı. Meftun Ağabeyin nişanlanma haberi dahi Marul Teyzeyi durgun, derin bakışlı hâline döndürmedi. Aysun Teyze savaş kazanmış komutan edasıyla geçiyordu tuhafiyenin önünden. Gelinini ve ailesini ballandırarak, yüksek sesle anlatıyordu etrafa. Marul Teyze ise günlerini kendi kabuğunda, olanların farkında değilmiş, konuşulanları duymuyor, ona yapılan nispetleri fark etmiyormuş gibi geçiriyordu. Fakat daha bir sessizleşmişti sanki. Müşterilerine başıyla cevap verir hâle gelmişti.

Bir gün Meftun Ağabey çıktı geldi, parmağında koskoca altın bir halka ile. Herkes dikkat kesilmiş, onları seyrediyordu. Ahmet Amca, oğlunu telefon yerine direksiyona geçirdi. Mümkün olduğunca Marul Teyzeden uzak tutmaya çalıştıkları apaçık anlaşılıyordu. Olmadı.

Meftun Ağabey yüzüğü attı. Aysun Teyze karalar bağladı. Alnına sarılı tülbentle inleyerek beddualar ediyordu isim vermeden Marul Teyzeye. Son çare olarak Ester Teyze ile Akkız Teyzeyi tuhafiyeciye rica minnet göndermişti. İki yaşlı kadına “Ne istiyorsa verelim, oğlumuzun yakasını bıraksın.” dedirtti. Marul Teyze hiçbir olana bitene, konuşulana cevap vermedi. Savunmadı kendini. Anlatmadı. O sustukça mahalleli çıldırılmış gibi konuşmaya, sesini yükseltmeye devam etti. Sokağın başındaki metruk evde seviştiklerini gördüğünü söyleyen de vardı, tuhafiyeye dükkânının arkasında gördüğünü söyleyen de.

Ocak ayının ilk haftasıydı. Yılbaşı süsleri henüz vitrinlerden inmemişti. Karanlık ve insanın canını yakacak kadar soğuk bir sabah olduğunu hatırlıyorum. Dükkânlarını açmak için sokağa çıkan insanları büyük bir şok bekliyordu. Tuhafiyeye dükkânının önündeki kaldırımda duruyordu Fahriye Teyze. Oturur pozisyonda hafif yan yatmış, sanki katılmıştı. Göğsünden saplanan büyük bıçağın ucu sırtından çıkmış. Kabzasındaysa, ortasından yırtılarak asılmış bir kâğıt. Mektupmuş. Raptiyeye mantar panoya iliştirilmiş not gibi, Fahriye Teyzenin kalbine iliştirilmiş. Başı öne düşmüş, kıvrıkcık saçları ise yanlara. Ağzından ve burnundan akan kan, bordo eteğinde birikmiş. Göz bebekleri ölmeden bir saniye önce yaşadığı korkuyu anlatmak istiyor gibi, dehşet içinde. Belli ki ışıkları açmaya vakti olmamış dükkânın ya da henüz kapatmış.

Karanlık dükkânın yarım aralanmış kapısında, kilidinden sarkan anahtar ve tozlu camına yapıştırılmış sarı kırmızı simli süsler görünüyordu, gazetede ki fotoğrafında Fahriye Teyzenin. Haber başlığı ise “Genç bir âşık tutan FD...” diye başlıyordu.

Bu topraklarda kadın olmanın sözlük karşılığıydı, ahlaksızlık. Yani sadece kadın olmak yeterliydi, ahlaksız olmak için. Babası, ağabeyi, kocası tarafından cezası mahkemeye çıkmadan verilirdi. Kimse şaşırmasdı veya üzüldüğünü belli etmezdi. Çünkü hak etmese neden öldürülsündü ki? Değil mi? Öldürülen kadınlara üzülme, yaptıkları ahlaksızlığı savunmak demektir! Bu da hiç istenmezdi.

Peki, ahlak ne demektir?

Gerisini muhtar Fehmi Amca gözyaşları içinde anneme anlatırken duydum. Mektupta “Meftun’a” yazıyormuş. “Maltepe cezaevinden selam getirdim. Senin sonun da buna benzeyecek Meftun. Elçiye zeval olmaz.”

Fahriye Teyzenin tiftiklenmiş kahverengi paltosunun cebinde ise küçük yaşta kaybolan, ölüsü ya da dirisi bulanamayan oğlunun yıpranmış fotoğrafı.

Arkasına kargacık burgacık şekilde yazılmış not;

“Sonunda buldum seni oğlum, Meftun’um!”

Ayşe Kaya Meryemcik

Günlerdir yürüyoruz. Neden yürüyoruz? Nereye gidiyoruz? Bilmeden...

Bildiğim tek şey, her geçen gün doğduğum evden, oynadığım sokaklardan uzaklaştığımız... Bahçedeki salıncağım, oynamaya doyamadığım oyuncaklarım ve babamın armağanı midilli. Onlar da bana çok uzak şimdi.

Bazen birinin sırtında, bazen kucağındayım, bazen çekeleyen bir elin arkasından yürüyorum. Açlıktan karnım ağrıyor, annemin yemekleri burnumda tütüyor, saçlarım dağılmış, burnum akmış, elbisem kirli, ayakkabımın biri çıkmış ayağımdan ama ben yine de yürüyorum...

Sahi annem nerede? Neden bakmıyor bana? Yoksa o, kırmızı çukurda mı kaldı diğerleriyle...

Ah! O sesler, o gümbürtüler, patlamalar kulağımda hâlâ... Sonra her yer toz duman ve kırmızı... Artık hiçbir şey eskisi gibi değil.

Ah midilliciğim kim bilir neredesin şimdi? Suyunu yemini verdiler mi? Yoksa sen de aç mısın benim gibi?

Keşke yanımda olsaydın. Yorulduğumda taşırdın beni, sen yorulduğunda da ben taşırdım seni...

"Sınıra vardık!" diye bağırdı birisi. Gülümsedi insanlar, umutlandılar... Sınır neydi? Neden gülümsedi insanlar?

Biraz ileride çadırlar vardı, içine girince hemen uyumuşum. "Artık yürümek istemiyorum bırakın beni, çok yoruldu çok..."

Sabah burnuma gelen yemek kokusuyla uyandım. Nihayet yemek yiyebilecektim.

Çorbaya kaşığıma daldırdım, tadı değişikti; annemin çorbasına hiç benzemiyordu. "Ühü ühü... Annemi istiyorum ben. Annem nerede? Anneciğim..."

Abim gözyaşlarımı sildi, sarıldı bana sımsıkı, "Sus Meryem ağlama, anneme gideceğiz." dedi.

Birkaç gün sonra yine yürümeye başladık. Sonra büyük bir otobüse bindik. Gece olunca herkes uyudu. "Çişim geldi!" diye seslendim, ağladım, kimse duymadı. Üzerime yaptım...

Sabah olduğunda başka bir yere gelmiştik. Üzerimde kurumuştum. Tekrar yürümeye başladık. Yürüdük ve yürüdük... Canım abim yük oluyorum sana da, taşıyorsun beni hep sırtında...

Kocaman bir denizin kenarına geldik. Yattık sıcacık kumlara, boylu boyunca. Yanımızdan geçenler bize bakıyor, suratlarını ekşitiyorlardı. Sanırım üzerime çiş yaptığımı anlamışlardı. Kimi kızgın bakıyor, kiminin yüzünde bir acıma ifadesi...

İyi yürekli olanlar da vardı. Bize simit dağıttılar. Etrafa tatlı bir susam kokusu yayıldı. Çiş kokum artık duyulmuyordu. Tadı çok güzeldi simidin...

Sonra denizin kenarında oynamaya başladık. Kumdan kaleler, evler yaptık. Fakat her seferinde dalgalar yıkıyordu evlerimizi... Sanki bize düşmandı deniz.

Akşam olunca güneş bizi terk etti. Hava iyice kararmıştı. Pembe yatağım yerine uzandım gri kumlara, abimin kolu ise yastığım olmuştu... Lacivert gökyüzünde yüzlerce ışık yanmaya başladı. Bazıları da göz kırpiyordu. "Korkma Meryem biz buradayız." diyorlardı. Yıldızların arasında ışıltılı parlayan, kocaman bir tepsi... Tabii ya, canım annem, börek göndermiş bize...

"Oh mis gibi kokuyor. Al abicim, sen de ye..."

Abim; "Hadi kardeşim uyu artık, yarın Midilli'ye gideceğiz." dedi.

Midilli mi? Yaşasın! Demek ki yarın midillime kavuşacağım...

Gözlerimi kapattığımda midilli çıktı karşıma, birlikte koşturduk yemyeşil kırlarda. Annem seslendi: "Haydi Meryem artık eve gel, yemek vakti!" Terlemiştım. Annem söylendi; "Ah kızım çok terlemişsin, hasta olacaksın."

Abimin sesiyle uyandım. Terlemiştım. Ama annem yoktu yanımda. Hava hâlâ karanlıktı.

"Uyan Meryem, midilliye gidiyoruz."

Abime sarıldım, midillime kavuşacağım için çok heyecanlıydım. Herkese can yeleği dağıttılar. Ne tuhaf bir yelek bu, annemin ördüklerine hiç benzemiyor... Dağıtılan yelekleri giyinmemizi istediler. Abim yeleğimi giydirdi, kemerimi sıkıca bağladı. "Sakın kemerini açma!" diye de sıkı sıkı tembih etti. Anlamıyorum midilliye gitmek için neden yelek giymemiz gerek?

"Haydi botlara, çabuk olun, botlara binin!" sesleri arasında apar topar bindik botlara. Abimin kucağındaydım. Herkes nefesini tutmuştu, yolculuk başlamıştı. Çakmak çakmak ışıltıların arasında, yaylana yaylana ilerlemeye başladık. Tepsi hem gökyüzünü hem de denizi aydınlatıyordu. Sahilden epeyce uzaklaşmıştık. Bekle beni midilli. Sana geliyorum...

Botun içi çok kalabalıktı hiç kimse ayağa kalkmamalıydı. "Dalga geliyor!" diye bağırdı birisi. Botumuz yalpalandı. Tutunduk birbirimize sımsıkı... Biraz ıslandık ama neyse atlattık işte. Az kaldı gayret, biraz daha sabret!

Derken bir dalga daha çarptı bota. Birkaç kişi suya düştü.

Dalgalar sıklaştınca hepimiz denize savrulduk. Bot ters dönmüştü. Dalgalarla boğuşmaya başladık, soğuk oluşuna aldırmadan...

Abim nerede? Onu göremiyorum. Çılgın dalgalar arasından çırpınan bir ses: "Korkma kardeşim, seni kurtaracağım! Midilliye gideceğiz..." diye bağıırıyordu.

Ağzıma, burnuma tuzlu sular giriyordu. Midem bulanıyor, gözlerim yanıyor, burnum sızlıyordu. Sonra yeleğim de çıktı üzerimden... Haydi dalgalar götürün beni midillime...

Yıldızların arasından midillimin sıçrayarak bana doğru geldiğini gördüm. Kulağımda annemin şarkısı;

"Uyusun da büyüsün

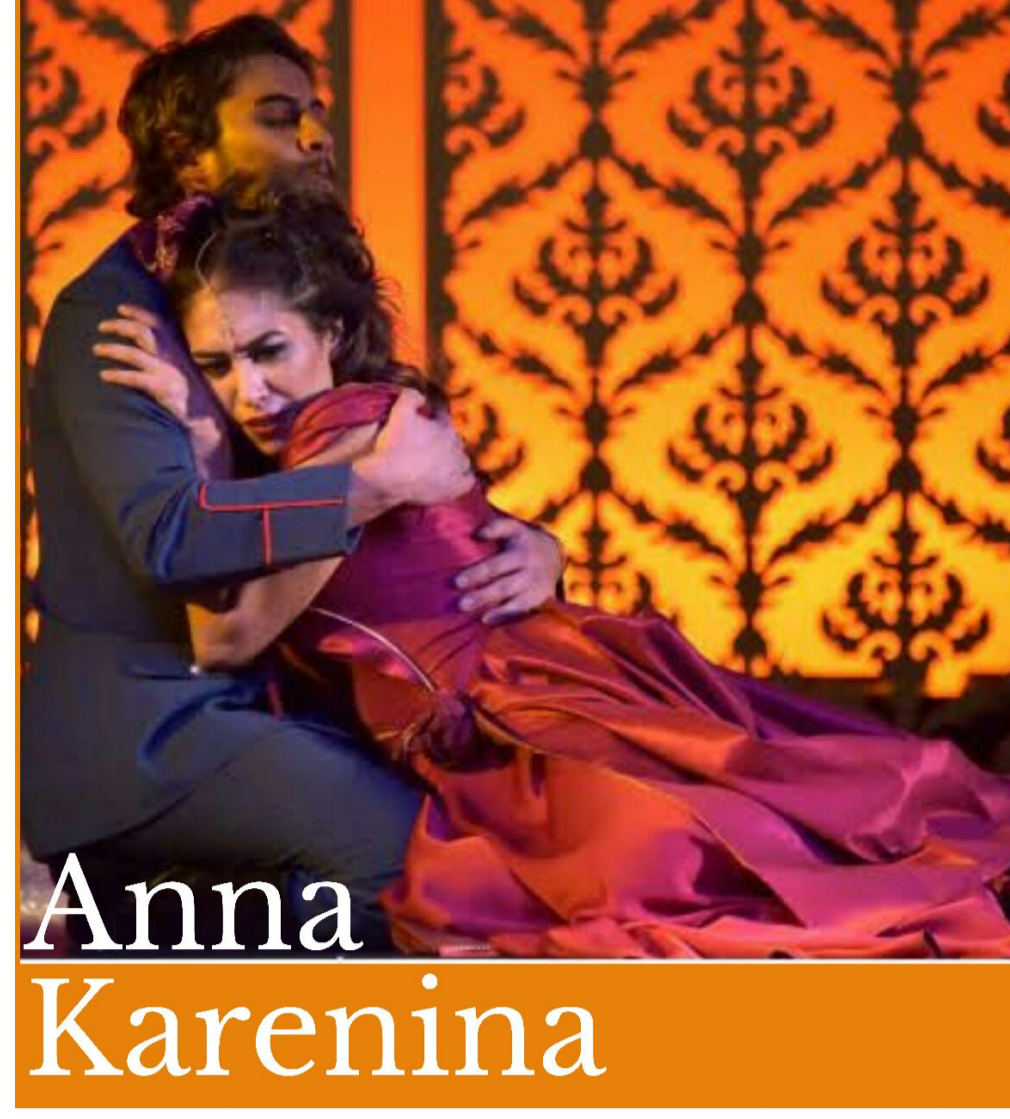
Meryemcik, tıpış tıpış yürüsün Meryemcik.

Sevgi dolu bahçeden gül toplasın Meryemcik."

Serhat Alper Anna Karenina

Yazan: Lev Nikolayeviç Tolstoy
Çeviren : Cevat Çapan
Oyunlaştıran : Helen Edmundson
Yöneten : İpek Atagün Gezener

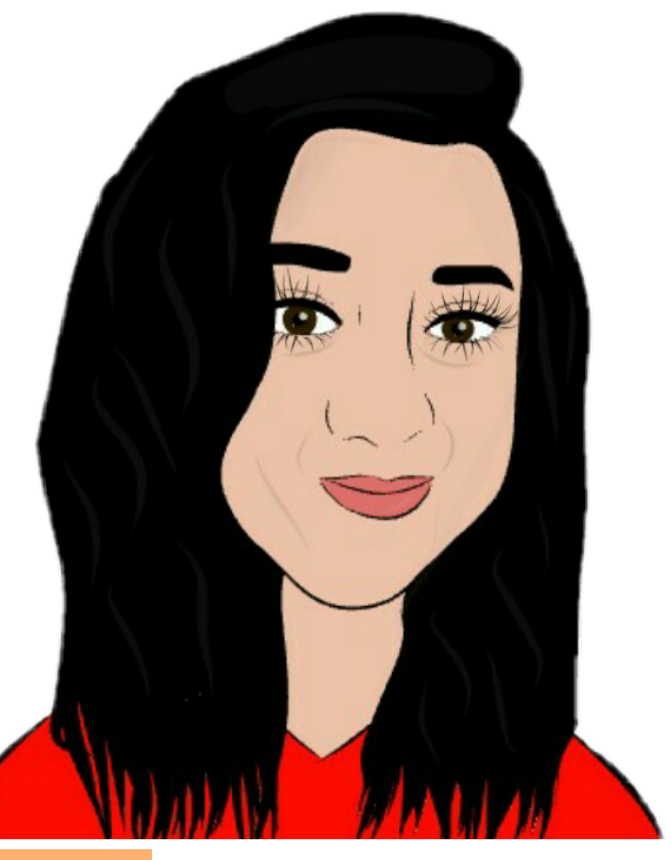
2 Kasım 2017'de prömiyerini yaparak Ankara Devlet Tiyatroları tarafından seyirciye sunulan Anna Karenina bu sezonda tekrar bizlerle birlikte.

Lev Tolstoy tarafından yazılan ve Rus Habercisi'nin 1873-1877 yılları arasındaki döneminde, bölümler halinde basılarak hazırlanan romanından uyarlanan bu eserde özellikle 19. yüzyılın son dönem Rusyasında yaşayan aristokrasinin ikili ilişkiler üzerinden yapısal bir analizi bizlere sunuluyor. Anna Karenina ve Kont Vronski arasında yaşanan yasak aşk üzerinden, o dönem Rusyasında ilişkilere verilen değer ve tepkiler bizlere yansıtılıyor. Bir tarafta Kont Vronski'nin yasak aşkı diğer tarafta Anna'nın eşi olan Alexei Alexandrovich tarafından sağlanan sosyal statü ve aile kavramının değeri, seyircilerin Anna'nın yapacağı seçimler üzerinde düşünmesini ve bu kararları sorgulamasını sağlıyor. Aynı zamanda tek bir kişinin yapmış olduğu tercih sebebiyle diğer insanların üzerinde ne gibi etkilerin doğabileceği de eserde açık bir şekilde gözler önüne seriliyor. Bu aşamada eserin önemli karakterlerinden olan Konstantin Dimitriyeviç Levin ile Prenses Yekaterina Aleksandrovna Şçerbatski(Kitty) arasında yaşanan aşk ilişkisi ile kendi hayat hikayeleri de Rus toplumunun o dönem içerisinde geçtiği süreci güzel bir şekilde ışık tutuyor.

Tolstoy'un eseri geçen sezon olduğu gibi bu sezonda Ankara Devlet Tiyatroları ekini tarafından oldukça güzel bir şekilde hazırlanmış ve sahnede seyircilere sunulmuş durumda. Bu gösterimi sadece bir tiyatro oyunu olarak ele almamak gerektiğini düşünüyorum. İlk perde aralandığında, dönem oyunu izleme beklentisi içinde olan seyirciler diğer oyunlara göre çok daha sade bir dekor ile karşılaşılıyor ve bu durum bütün oyun boyunca devam ederek bizlere şık bir sadelik içinde anlatılan güzel bir hikaye sunuyor. Kıyafet ve dekordan ziyade seyirci oyuncuların hareketlerine, duygusal yoğunluklarına odaklanmış durumda. Ve takdir etmek lazım ki bu sezonda oyuncular oldukça başarılı bir iş çıkarıyor. Zaten oyun baştan sona bir müzikal havasında geçiyor, özellikle koreografisi oldukça başarılı hazırlanmış. Oyun boyunca eserde anlatılan her bir duygunun seyirciye bu kadar net geçmesinde koreografinin payını azımsamamak gerek.

Anna Karenina genel anlamda Ankara Devlet Tiyatroları'nın ayakta alkışlanan oyunlarından bir tanesi. Oyun süresinin uzunluğundan korkmadan gidilip izlenesi bir oyun.

Ceyda Oktay Bright Star

“Kalpteki sevginin bir kutsallığı vardır.”

“SUYA YAZILI” BİR ARDIÇ KUŞU: BRIGHT STAR

Film, 1800'lü yıllarda yaşamış olan John Keats'in Bright Star/Parlak Yıldız adlı şiirinin var oluş hikâyesini anlatıyor. İngiliz şair Keats'in yaşamının son yıllarını dokunaklı bir anlatımla gözler önüne seriyor. Muhteşem doğa manzaralarıyla bezeli bu romantik film, 1818 yılında, Londra'nın hemen dışında geçiyor. The Piano filmiyle tanıdığımız Oscar ödüllü yönetmen Jane Campion'un yorumuyla izliyoruz. Şair John Keats'i Ben Whishaw, sevgilisi Fanny Brawne'yi Abbie Cornish ve Charles Armitage Brown'u, performansıyla en iyi yardımcı erkek oyuncu ödülünü kazanan Paul Schneider canlandırıyor. Filmle ilgili en ilgi çekici şeyin müzikleri olduğunu da söyleyebilirim. Filmin başında bizi Mozart'ın Serenad'ı karşılıyor, daha sonra ses orkestrasıyla müzik şöleni devam ediyor. Filmin genel müzikleri ise Mark Bradshaw'a ait.

"Şiir sadece şiirsellikten ibaret değildir. O, var olmuş en şiirsellik dışı şeydir."

Film, şiirsel bir ahenkle ilerlese de, şiirsellik dışı bir düzene ya da kafiyeye veyahut şiirsel bir mübalağaya sahip olmayan gerçeklere sırtını dayıyor. Kendine hayran bırakan şiirin, nasıl ortamlarda, ne şartlarda oluştuğunun iki saatlik güncesini ekrana taşıyor. Bunu yaparken şairinin hikâyesini ve dramatik sonunu bizlerle paylaşmayı ihmal etmiyor.

“Dün gece bir rüya gördüm. Ağaçların tepesinde dolanıyordum, dudaklarım güzel bir şahsiyetle bitişik... Bir asır kadar uzun. Ağaçların çiçeklerle dolu tepeleri altımızda çoğalıyordu. Ve biz de bulutların hafifliğiyle onların tepesine uzandık. Peki, kimdi o şahsiyet? Gözlerimi kapatmam gerek, çünkü hatırlamıyorum. Şimdilik sadece ağaçların tepelerini hatırlıyorum. Dudaklar kadar fazla değil. Kimin dudakları? Benim dudaklarım mı?”

Keats'in yaşamına ve filmin içeriğine biraz değinecek olursak: Babasını, çok küçük yaşta, elim bir kaza sonucu kaybeden Keats, ardından yaşadığı kayıplarla ve yalnızlığın dayanılmaz yüküyle yaşamının sonuna kadar şiir yazmaya devam eder.

Kardeşi Tom'un yaşamla arasındaki tek bağ olması ve veremin Tom'u Keats'den alması; bağın kopmasına ve Keats'in karamsarlık içinde kaybolmasına neden olur.

Komşusu Fanny Brawne'nin, kaybolan Keats ile karşılaşması, Endymionla gerçekleşmiştir. Endymion, Yunan mitolojisinde çobandır ve ay tanrıçası Selene ile büyük bir aşk yaşamıştır. Keats'in kendi yorumuyla oluşturduğu yeni eseri, yaşadığı dönemde sert eleştirilere maruz kalmışsa da Fanny Brawne, eleştirilere kulak asmayarak, Keats'in büyüüne çoktan kapılmıştır.

“Bir şeyin güzelliği sonsuz neşedir.
Hoşluğu artar, asla ve asla hiçliğe gitmez.

...

Her şeye rağmen güzelliğin maskelerinden biri,
Karanlık ruhlarımızdan, kasvetli ruhlarımıza karışıyor.” - Endymion
Filmde yer verilen bir sahneye değinecek olursak: Keats, Fanny’le karşılaşmadan evvel,
kadınlardan ve aşktan kaçtığını dile getirir. Aslında bu uzaklığın filmi izlerken de
görebileceğiniz bir tarafı vardır: Korku.

“Durdurabileceğim korkularım olduğu zaman,
kalemim dökülen beynimi toplamadan,
yüksek kitap yığınları ve karakterlerden önce,
olgunlaşmış tahıllarla dolu, bereketli ambarlar gibi
seyrettiğim zaman gecenin o yıldızlı yüzünü
koca bir aşkın büyük bulutlu sembolleri.”

Brown ve Keats’in şiir üzerine tartışmaları, şiir sevmeyenleri sıkabilir; ancak Jane Campion’ın
şiirin içeriğini, Keats’in bakış açıyla ele alması, dönem filmi sevenler için ayrı bir hoşluk
katmıştır.

“Şiir sadece şiirsellikten ibaret değildir.”

Ayrılığın kısa zamanda iki sevgiliyi bulması, Keats’in daha çok üretmesine, Fanny’nin Keats’e
daha çok bağlanmasına ve iki sevgili üzerinden ruhsal bunalımın başlamasına neden olur.
Şiirlerinde işlediği melankoliye kayan bu durum, mektuplarında adeta umudu olan bir adamın
umutsuzluğa direnişidir.

“Parlaktan daha parlak, adilden daha adil bir sözcük istiyorum. Neredeyse ‘Birer kelebek
olup, sadece yazın üç günü yaşasak!’ diyecek durumdayım. Seninle geçen üç gün, sensiz
geçecek elli yıldan daha fazla keyif verir insana.”

“Yürüyüşlerimde kara kara düşündüğüm iki şey var: Senin güzelliğin ve ölüm saatim. Bu
düşüncelerin ikisi de aynı anda aklımda olabiliyor. Bana hissettirdiğin böyle bir aşkı daha
önce bilemezdim inanmazdım. Ama eğer beni bütünüyle seveceksen, yine de bir ateş
olabileceğini düşün. Nemlendiğinde katlanabileceğimizden fazlası olmayacak. Ve aldığımız
hazla ıslanacak.” - Bay Keats Mektuplar

Keats, ölümünün yaklaştığı son saatlerde bile “başarısız” bir yazar olduğunu düşünmeye
devam etmiştir. Dönemin önemli yazarları ve şairleri tarafından şiir anlayışı eleştirilmiş,
hatta kendisine “Başarısız bir yazar olarak ölmektense, başarısız bir doktor olarak ölmek
daha iyidir.” önerilerinde bulunanlar olmuştur. Kısa denilebilecek yirmi beş yıllık yaşamına, üç
koca şiir kitabı sığdırmakla birlikte, yaşadığı duygusal birliktelikle kalplerde yer edindiğini
söylemek yanlış olmayacaktır.

Varlığı büyük
boşlukları
dolduracak
mahiyette değildi;
fakat yokluğu
müthişti.